

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Apostolstvo žena

Papež Pij XII. je pred nekaj dnevi v kraljevski dvorani sprejel nad tisoč zastopnic Mednarodne zveze katoliških žena, ki so prišle iz 39 različnih držav. Postavile so se v krogu okrog papeževega prestola, sredi med njimi zastopnice tolikanj preizkušene Španije, ki so prinesle s seboj podobo Matere božje, imenovane Pilar iz Saragose. Predsednica Mednarodne zveze ga. Steenborghe je v imenu 30 milijonov katoliških žena pozdravila av. očeta in mu izročila obljubo, da bodo katoliške žene v zvestobi in vdani pokorščini služile Cerkvi pod vodstvom njenega vrhovnega poglavarja. Papež Pij XII. je nato imel daljši nagovor na zastopnice katoliškega ženstva. Iz tega nagovora hočemo nabrati nekaj miall, saj so papeževi nauki namenjeni tudi nam in našemu ženstvu, ki ima, prav tako, kakor katoliške žene po drugih krajih sveta, na izredno važnem prostoru veliko poslanstvo v okviru vesoljnega katolištva za dobrobit našega naroda.

»Od katoliških žena pričakujem,« je dejal vrhovni poglavar katoliške Cerkve, »da se bodo z veseljem in poštvalnostjo posvetile apostolstvu, ki jim je odprto, da namreč sodelujejo pri oznanjevanju pravičnosti in ljubezni do bližnjega, kot so to storile žene v davnih dneh krščanske vigradi.« Človeštvo pretresajo danes viharna idejna gibanja, ki izvirajo iz najbolj temnih gonov človeške narave. Zajedla so se v posameznika in ga izkoreninila. Zagrizla so se v družinske celice in jih raztrgala. Zaletela so se v narodna in državna občestva in jih do temeljev zamajala. Človeško občestvo, ki bi po naravnih zakonih moralo biti sklenjena enota enakovrednih bitij, obdanih z žarom človeškega dostojanstva, ki krivici poteguje meje in ljubezni do bližnjega odpira vrata, je pod vplivom teh sil postalo razrvana družba, ki je slepo predana gonom sovražstva. Ni čudno torej, če sveti oče zdaj kliče katoliške žene v bojne črte in če v današnjih dneh apostolstvo katoliške žene uvršča med najbolj učinkovito orožje, s katerim bo krščanstvo premagalo krive nauke, ki derejo po svetu in pustošijo rod, ki ga je ustvarilo in ustali v stoletjih poštvalnega tveganja.

Svoje dni je bilo apostolstvo žene omejeno bolj na družino, v kateri je kraljevala. Naloga katoliških žena in mater je bila, da so zgradile in branile te stotisočere in milijonske trdnjave, ki jih imenujemo krščanske družine in krščanske domove, kjer je doraščajoči otrok dihal nepokvarjeno ozračje in se varen pred kvarnimi vnanjiimi vplivi razvijal v krepko krščansko osebnost, ki je pri prestopu družinskega praga niso podrlje več nobene sile. Krščanska družina in krščanski dom eta bila tudi pod vodstvom žena in mater varna zavetišča, kamor so možje po poklicnem delu prihajali po duševno zdravje, ki jih je vedno znova usposobljalo za delo na izpostavljenih točkah življenja. »Toda danes so pod vplivom tehničnega napredka nastale povsem nove socialne obveznosti,« tako je dejal papež Pij XII., »in s tem je bila tudi katoliška žena pozvana, da prestopi prag svoje družine in k dosežanju apostolstva v krogu svojega doma doda še nova bremena apostolskega delovanja na vseh področjih človeškega udejstvovanja.« Naša doba izvaiblja otroka še v nežnih letih iz družinskega kroga ven v svet, da bodisi v poklicnem delu, bodisi drugače pripravlja svoje lastno neodvisno življenje. Mati mora za njim, mati ga mora vsaj v duhu pospremiti v izven družinsko okolje, kjer dorašča, da bo znala sproti v njem uničiti kvarne vplive, ki ga napadajo. Žena mora dandanev tudi iz enostavnih razlogov življenjske nujnosti za zaslužkom izven družine, iz česar nastajajo zle posledice za družinsko življenje, a tudi nove življenjske okoliščine, ki ženo in mater opravljajo nenadno v neposreden stik s pestrim življenjskim tokom naše razrvane dobe. Njeno do sedaj na družino omejeno apostolstvo mora z njo vred čez družinski prag, da bo oplajalo okolje, kjer poklicno ali družabno živi, odnoeno, kamor jo večje sodobne socialne obveznosti. Katoliška žena je postala dandanev na eto področjih sodelavka svojega moža in je ob svojem možu stopila na nova polja, kjer se odpirajo njej do sedaj nepoznane potrebe.

Spričo tega velikega peobrata v ustroju človeške družbe, ko se je do sedaj zaprta družina na etečaj odprla od znotraj, ker morajo družinski člani prežgodaj ven v svet, prej, preden so duševno in telesno popolnoma dozoreli, in ko se je do sedaj zaprta družina na etečaj odprla tudi od zunaj, od koder vdirajo v svetloče družinskega doma vsakovrstne skrbi velike človeške družine, je že pokojni papež Pij XI. katoliško ženo posebej povabil, naj ee na razširjenem delokrogu udeleži apostolskega dela za ohranitev in razširjanje krščanskih načel, ki so za obstoj pravega božjega reda neobhodno potrebna. Brez katoliške matere in žene poganskega nacionalizma, ki je izvor sovražstva med narodi in gonilna moč za vse krivice, ki jih narodi store narodom, ne bo mogoče premagati. Brez katoliške matere in žene tudi poganskega komunizma, ki seje strup razdora med raznimi socialnimi plastmi in narekuje krivice, ki jih človek dela človeku, ne bo mogoče zrušiti. Čeprav v borbi proti obojemu krščanska družina še vedno ostane delovno polje, kjer bo v prvi vrsti zmagovala katoliška žena, so fronte, kamor jo kliče sodobna duhovna etiska, že mnogo širše in obsežnejše in potreba po njenem srcu in po njeni poštvalnosti mnogo bolj pereče tudi izven družine.

Upamo, da bo poziv sv. očeta, naslovljen ob usodni uri na vse katoliške žene, dvignil med njimi val nesebičnega organiziranega dela pod vodstvom Cerkve, da bi krščanstvo epet postalo postava tako posameznih družin kakor vsega družabnega reda.

35.000 tonski parnik »Paris« zgorel

Menda so rešili neprecenljive umetnine, namenjene za svetovno razstavo v New Yorku

Zločinska roka komunistov?

Havre, 19. apr. AA. Havas. Snoči ob 23. je nastal na čezoceanskem parniku »Paris« požar. Ladja bi morala danes krenit v New York. Z njo bi morale odpotovati številne ugledne osebnosti na mednarodno razstavo. Na parniku so se nahajala številna umetniška dela v vrednosti 25 milijonov frankov. Zaradi tega je bila varnostna služba na brodu podvojena. Kako je nastal požar, še ni ugotovljeno. Širil se je zelo hitro navzlic naporom požarne brambe. Davi ob štirih je kazalo, da je požar nekoliko popustil in da je bil omejen na prostor med drugim in tretjim dimnikom. Vodja požarne brambe je padel za časa gašenja v skladišče ter je ranam podlegel. V skladišču je padel tudi še neki drug gasilec.

Čezmorski parnik »Paris« ima 34.569 ton, dolg je 225 m, ima 6 turbin, 44.000 konjskih sil ter štiri vijake. Potnikov lahko sprejme 4000. To je za »Lafayette« že drugi ogromni čezmorski parnik francoske družbe, ki je postal žrtev tajinstvene usode.

Veliki čezmorski parnik »Paris«, ki se je zjutraj nagnil za 30 stopenj, se še ni potopil. Vsa desna stran ladje je že pod vodo. Preti pa nevarnost, da se bo parnik vendarle potopil. Oblasti zdaj popisujejo vse umetniške predmete, ki so jih nameravali naložiti na ladjo »Paris« in jih odpeljati z njo na mednarodno razstavo v New York. Ugotovili so, da so bile slike, ki jih je posodil loubvrski muzej, že v pristanišču, a jih ogenj ni po-

škodoval. Modernih umetniških del, ki so jih nameravali poslati na newyorško razstavo, sploh še niso odpeljali iz Pariza. Ni pa še znano, kaj je s sedmimi slovitiimi vazami in nekaterimi zbirkami, ki jih je poslala na newyorško razstavo francoska narodna knjižnica. Po poročilih iz dobro obveščenih krogov sta bila zlato in nakit v vrednosti 75 milijonov frankov rešena. Prav tako je bilo rešenih 10 ameriških letal, ki so bila na ladji.

Preiskava zaradi požara na čezmorski ladji »Paris« je zelo težavna. Nekateri mislijo, da je do požara prišlo zaradi slučajnega kratkega stika, drugi, med katerimi je tudi prefekt dolnje-seinskega okrožja, pa mislijo, da gre za atentat od strani komunistov.

Naš novi berlinski poslanik

Ivo Andrić pri Hitlerju

Berlin, 19. aprila. AA. Vodja rajha Hitler je danes ob 11.30 sprejel v avdienci novega poslanika kraljevine Jugoslavije dr. Ivo Andrića, ki mu je izročil svoje poverilnice in ga takole nagovoril:

Poslanikov nagovor

Gospod kancler! Čast mi je izročiti vaši ekscelenci pisma, ki me je z njimi kr. namestništvo v imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije, mojega vzvišeneega vladarja, izvolilo imenovati pri vaši ekscelenci kot svojega izrednega poslanika in pooblaščenega ministra, in odpoklicna pisma mojega prednika g. Cincar-Markovića. Smatram za posebno srečo, da mi je kr. namestništvo poverilo to častno nalogo. Dobra sosesčina in živahna gospodarska in kulturna izmenjava blaga med Nemčijo in Jugoslavijo popolnoma ustrežata željam in nameram kr. vlade. Posebno sem potašen, da mi je kr. vlada naročila naj delovanje svojega prednika nadaljujem, da se to prijateljsko razmerje in vzajemno spoštovanje med obema narodoma še poglobi in utrdi. Dovolite gospod kancler rajha, da izjavim vaši ekscelenci, da bom vse svoje sile posvetil tej nalogi, ki je eden izmed važnih ciljev zunanje politike moje vlade. Dovolim si izraziti upanje, da mi naklonjena podpora vaše ekscelence ne bo manjkala pri izvrševanju moje prijete naloge. Ko izročam vaši ekscelenci ta pisma, porabljam to slavnostno priliko, da izrečem v imenu Nj. Vis. kneza namestnika, kraljevskega namestništva in kr. vlade najlepše želje za srečo vaše ekscelence, ki tako uspešno in dostojanstveno stoji na čelu velikega nemškega rajha, in za blagor in napredek nemškega naroda.

Hitlerjev odgovor

Voditelj in kancler rajha Hitler je odgovoril kr. poslaniku Andriću takole:

Vesel sem, ko sprejemam iz vaših rok pisma, s katerimi vas kr. namestništvo v imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije pooblašča za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra pri meni in odpoklicuje vsega g. predhodnika. Vaš predhodnik je bil deležen častne naloge, da vodi zunanjo politiko vaše domovine, je užival v vseh nemških krogih izredno spoštovanje. Z živim zadovoljstvom sem razbral iz vaših besed, da vidite, g. poslanik, ustrežajoč želji svoje vlade, da se prijateljsko razmerje med obema drža-

vama utrdi, prav tako kakor vaš gospod prednik svojo glavno nalogo v izgradnji in poglobitvi tega razmerja. Jaz sam in vlada rajha imava isto voljo in naziranje, da obstoje za zblizanje med našima dvema državama v smislu dobre sosesčine na kulturnem in gospodarskem področju najboljši pogoji. Priprani smete biti, g. poslanik, da boste pri delu za ta visoki cilj mogli računati z mojo pomočjo in s podporo vlade rajha. Prijateljske želje, ki ste jih izrekli v imenu Nj. kr. Vis. namestnika in kr. namestništva ter kr. vlade za srečo in uspeh Nemčije in mene osebno, sem sprejel z največjo zahvalo. Vračam jih z najboljšimi željami za srečen razvoj Jugoslavije in za posebno srečo Nj. kr. Vis. knez-namestnika, članov kr. namestništva in kr. vlade, ter vas prisrčno pozdravljam, gospod poslanik, z dobrodoščilo.

Mussolini in Teleky

nazdravljata prijateljstvu med Italijo in Madžarsko

Oba poudarjata prijateljstvo z Jugoslavijo

Rim, 19. aprila. AA. Štefani: Mussolini je pozdravil madžarskega predsednika vlade grofa Telekyja in zunanjega ministra grofa Czakyja v palači Venezia z zdravico v kateri je dejal:

Mussolini

Italijansko-madžarsko prijateljstvo ima svojo dolgo zgodovino. Leta in dogodki so ga napravili vedno bolj trdnim in iskrenim. Italija je v toku zadnjih mesecev z veseljem in zadovoljnostjo dočakala, da so načela pravice, ki jih je Italija dolgo in stalno zahtevala v korist prijateljskega naroda, zmagala in da je bilo Madžarski vrnjeno ozemlje in ljudstvo, ki ji je bilo odvzeto v nasprotju z vsemi načeli pravice. Z isto zadovoljnostjo smo lahko ob nedavni priliki ugotovili, s kakšnim zaupanjem in duhom razumevanja in vzajemnosti so prežeti odnošaji med našima državama. Osnova teh odnošajev so skupni interesi obeh držav ter močna volja, da se združita za vzdrževanje reda in miru, volja, katero je Madžarska ponovno dokazala s svojim pristopom k paktu proti kominterni, zaključenim prvotno med Italijo, Nemčijo in Japonsko. S tem aktom je bila ustanovljena nova zveza med Italijo in prijateljskimi državami ter Madžarsko. Madžarska je dala s tem dragocen prispevek k političnemu in socialnemu miru ter utrditvi v srednji in podonavski Evropi v popolnem soglasju z onimi cilji, ki so bistveni za italijansko politiko, ki je imela vedno globok smisel za stvarnost in voljo do pravice in miru, ki je gibal osi Rim-Berlin ter našega sporazuma z Jugoslavijo. Mnogo mi je na tem, da vam ponovim izraze neomajnega prijateljstva Italije napram vaši plemeniti deželi.

Teleky je odgovoril Mussoliniju med drugim:

Bonnet o položaju

Pariz, 19. apr. e. Danes popoldne ob 16 se je sestal v francoskem parlamentu zunanje-politični odbor in je zunanji minister Georges Bonnet podal obširno poročilo o položaju v svetu. Člani odbora so zunanjemu ministru stavili nad 70 vprašanj.

Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno, pravi, da je Bonnet najprej obširno govoril o razmerju med Španijo in Francijo, ki se sedaj pospešeno urejuje. Govoril je tudi o primeru francoskega konzula v Alicantu in o francoskem poslanecu

Trillonu, ki še ne more iz Španije, ter dodal, da bo to takoj urejeno. V soboto se je dolgo pogovarjal o vseh zadevah s španskim veleposlanikom Lequericom, prav tako pa se je razgovarjal tudi z maršalom Petainom, ki se mu s tega mesta zahvaljuje za njegovo poštvalno delo.

Nato je Bonnet govoril o pogajanjih z raznimi vladami, ki so v zvezi z mednarodnim položajem. V tem oziru je Bonnet v prvi vrsti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Madžarski zunanji minister grof Czaky.

Politični zapiski

Dr. Mačkova izjava

Dne 18. t. m. je dr. Maček v Zagrebu sprejel dva dopisnika belgrajske »Politike« ter se z njima v nevezanem govoru pomenkoval celo uro. Nato sta ga častniki karjela prosila, naj bi jima dal kakšno izjavo o sporazumu, na kar je dr. Maček dejal: »O bistvu same stvari nočem govoriti, ker o tem sedaj ni treba govoriti. Sporazum Hrvatov in Srbov je nujna potreba za eno in drugo stran. Ne le iz etičkih in socialnih razlogov, marveč tudi iz geopolitičnih razlogov. Treba pa je najprej pomisliti, da sta tukaj dve doslej dalj nasprotni in nacionalni in državotvorni ideji. Nočem se velevati za razsodnika, ker predstavljam eno izmed obeh strank, vendar mislim, da smo na obeh straneh dobili prepričanje, da se tudi ti dve doslej nasprotni ideji moreta in morata najti na skupnem tiru. Zaradi tega, vidite, se giblje vse delovanje hrvatskega narodnega predstavnika in zadnja leta za sporazumevanje s predstavnikoma srbskega naroda, a sedaj v najnovijem času tudi s predstavnikom kraljevske vlade. Bog daj, da bi čim prej videli pozitivne uspehe!«

Pomešanost Srbov in Hrvatov ni ovira

Belgrajske »Politike« poroča iz Zagreba o zadnjih pogajanjih v Zagrebu tudi tole: »Hrvatski politični krogi naglašajo, da se je vedno in tudi sedaj upoštevalo dejstvo, da v hrvatskih krajih žive pomešani tudi Srbi že dolga stoletja. To zgodovinsko dejstvo je bilo upoštevano tudi pri sedanjih pogovorih, ko so bili predloženi najnovejši konkretni predlogi za reševanje naših notranjih vprašanj. Ne gre namreč le za ozemlje, kjer žive le Hrvati, marveč je tudi mešanih krajev in tudi krajev, kjer so Srbi v večini. Zaradi tega dejstva, ki ga ni mogoče spremeniti, ni mogoče čista razmejitev, marveč vsa stvar dobiva obliko najugodnejše ureditve države, ki naj okupi državno celoto, s katerim pa naj bi bili vsi zadovoljni. Dobro poučeni krogi nam zatrjujejo, da je stvar doslej dobro napredovala...«

Glas Srba iz hrvatskih krajev

V Vinkovcih izhaja hrvatski tednik »Hrvatski borac«. Ta list je te dni prinesel članek, ki ga je napisal Srb Peter Vukajlovič in ki takole pravi: »Danes je menda že vsem jasno, da Hrvatji po svoji narodni samobitnosti — prav zato, ker se jim je zdelo ogrožena — zahtevajo jamstvo za svoj svobodni razvoj v skupni hiši. Mi Srbi v teh krajih, ki smo — po besedah g. Mačka — že davno spoznali, da je naša usoda kruto povezana z usodo Hrvatov in da nam ne more biti dobro, če je Hrvatov gorje, mi smo si svesti svoje polti in svojega boja. Prepričani smo, da je narodni sporazum edina pot, da se naša hiša obdrži. Še več, da se tudi mi kot narodi sploh obdržimo na tem težavnem prostoru, ki je že od nekdaj izpostavljen napadom. Ta vera nam nalaga, da zadelamo jez med Srbi in Hrvati.«

Hrvatski predlogi ne cepijo države

Belgrajsko Vreme poroča iz Zagreba, da sta v Zagrebu ostala dr. Šutej in dr. Smoljan, da z drugimi člani vodstva počakata nadaljevanja pogovorov. Nato pa naglašajo mnenje vodilnih hrvatskih politikov o hrvatskih predlogih: »Konkretno izdelani hrvatski predlogi so logična posledica priznanja hrvatske narodne samobitnosti. O tem ni nobenega spora več. Na podlagi tega je dr. Maček izdelal konkretne zahteve Hrvatov, kakor jih razume kolektivna hrvatska narodna duša. Konceptija g. dr. Mačka in hrvatskega narodnega vodstva nikakor ne pomeni cepitve države. Narobe, hrvatski politiki zagotavljajo, če bodo dr. Mačkovi predlogi sprejeti, da bo to pomenilo notranjo konstruktivno silo države, da bo to ustvarilo pogoje za splošno blaginjo ter odprlo silo zoper vse, kakoli bi od katerekoli strani utegnili pritisk.«

Kako sodi »Obzor«

Zagrebski »Obzor« od 18. t. m. obravnava sedanjí politični položaj ter na koncu pravi: »Trenutno je s političnega stališča vendar le najvažnejše, da so pogovori med g. Cvetkovičem in dr. Mačkom stopili v odločilno fazo. Morda bo še pred koncem tega tedna znan uspeh proučevanja predloženih predlogov. Najsi bo uspeh tak ali drugačen — toda treba je naglasiti, da vse strani mnogo pričakujejo od uspeha proučevanja predloženih predlogov — je jasno, da bo velike politične važnosti. Zakaj, tako ali drugače, od izida pogovorov med g. Cvetkovičem in dr. Mačkom je odvisen nadaljnji razvoj političnih in strankarskih razmer v tej državi. Kajpada je treba počakati končnega izida teh pogovorov, pa bomo videli, kaj nam prinašajo, na kar bomo mogli dati objektivno in temeljito sodbo od predloženih predlogih.«

Izjava črnogorskega prvaka

V listu »Slobodna misao«, ki izhaja v Nikšiću in ki zastopa politično stališče JRZ, je priobčil svojo izjavo črnogorski zemljoradniški prvak Marko Vujačić, ki je v glavnem takole rekel: »Imel sem priliko natančno spoznati dogodke, ki so povzročili zadnje spremembe v naši notranji politiki. Doslej se stvari najugodnejše razvijajo. Tudi pri tisti priliki sem izjavil, da narod v Črni gori ne želi ločiti svoje usode od drugih krajev srbskega naroda, zlasti pa ne od bratske nam Srbije, in po njih od nove jugoslovanske skupnosti. Če se kje najde kak agent, kakršne je imela tudi Srbija v osebi izdajalca Bogičevića, njemu bo narod pravičen sodnik. Odkar pomni zgodovina, so najlepši in najbolj kritični trenutki v duhu našega naroda ustvarjali veličino, junaštvo in bojevitost...«

Opozicija se v Beogradu posvetuje

Belgrajsko Vreme ima tole poročilo: V torek popoldne sta prišla v Beograd iz Zagreba člana vodstva samostojne demokratske stranke gg. Vidler in dr. Milan Kostić. Z njima so se pripeljali tudi nekateri drugi člani vodstva te stranke, kakor dr. Sava Kosanović, dr. Ljuba Leontić, dr. Dušan Bošković itd. Kakor poroča list, se je g. Vilder odpeljal v Beograd zato, da združeno opozicijo obvesti o predlogih, ki sta jih izmenjala gg. Cvetković in dr. Maček v ponedeljek. List poroča, da bo ob tej priliki v Beogradu širši sestanek skupin združene opozicije s predstavnikoma SDS, da pa se tega sestanka ne bo udeležil noben član Hrvatske seljaške stranke. Vse vodstvo HSS je zbrano v Zagrebu, kjer pričakuje novega sestanka med g. predsednikom vlade in g. dr. Mačkom.

Osebnosti

Belgrad, 19. aprila. m. V. 7. skup. je napredovala Marija Bajlec, učiteljica v Martjancih v mreko-soboškem okraju.

Belgrad z zaupanjem spremlja pogajanja za sporazum

Belgrad, 19. apr. m. Zagrebški razgovori med predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem in predsednikom bivše HSS dr. Vladkom Mačkom so še nadalje predmet stalnih razgovorov in razprav v vseh političnih krogih in skupinah. Vsi so si edini v tem, da se je tokrat z vso resnostjo načelo reševanje tega vprašanja. Zaradi tega vsi z največjo pozornostjo pričakujejo prihodnjega sestanka med predsednikom vlade in predsednikom bivše HSS. V zvezi s tem sestankom je predsednik vlade imel tudi več razgovorov z svojimi političnimi sodelavci. Prav tako so se dopoldne sestali na stanovanju vodje bivših zemljoradnikov Joce Jovanovića predstavniki srbskih opozicijskih skupin. Na sestanku so zastopali bivšo SDS Večeslav Vilder, dr. Milan Kostić, dr. Sava Kosanović; bivšo demokratsko stranko dr. Božo Marković, Milan Grčić, Božidar Vlačić; bivše zemljoradnike poleg Joce Jovanovića dr. Gavrilović in dr. Tupanjanin; JNS so zastopali Jevtić, Banjanin, dr. Arandjelović in dr. Kramer. Na sestanku je Vilder poročal o dosedanjih razgo-

vorih predsednika vlade z dr. Mačkom zaradi rešitve hrvatskega vprašanja. Po sestanku je častnikarjem dr. Arandjelović v imenu vseh izjavil, da je bil sestanek zaradi informacij ter da bodo na popoldanskem sestanku še nadalje izmenjavali misli.

Belgrad, 19. aprila. m. Vse tukajšnje časopise obširno poroča o razpoloženju ljudstva, ki so ga povzročili razgovori med predsednikom vlade in dr. Mačkom o hrvatskem vprašanju. O tem obširno poročajo tako srbski, kakor zagrebški časopisi.

Nocojšnja »Pravda« poroča iz Zagreba: Kar se tiče razpoloženja, ki ga kaže dr. Maček, je lahko ugotoviti, da je to razpoloženje dobro. Vsi pričakujejo nadaljnjih razgovorov za dosego sporazuma in široki ljudski sloji spremljajo te razgovore z najlepšo željo, da bi se tokrat res dosegel sporazum.

Časopisi navajajo tudi kratko izjavo dr. Mačka, ki jo je objavila tukajšnja »Politika«. (To izjavo prinašamo na drugem mestu.)

Stavka krojaških pomočnikov v Kranju končana

Kranj, 19. aprila. V letošnjem februarju so predložili člani podružnice osrednjega društva pomočnikov oblačilnih strok v Kranju kolektivno pogodbo Združenju krojačev in krojačic v Kranju. Po kolektivni pogodbi so zahtevali združeni pomočniki, ki so razdeljeni v tri razrede: za 1. plačilni razred za pomočnike, ki delajo velike kose 5,50 din na uro, za pomočnike, ki delajo male kose 5 din, za tiste, ki delajo v roko 3,50 din; za one, ki spadajo v 2. plačilni razred: 5, 4,50 in 3 din na uro; za one, ki spadajo v 3. plačilni razred 4,50 in 4 din na uro. Pomočnice šivile so zahtevale: prvotrazredne 5 din, drugotrazredne 4 din, tretjetrazredne 3 din na uro. Združenje krojačev in šivilj se je zdelo zahteva tako velika, da na njo sploh niso hoteli odgovoriti in so jo odklonili.

Dne 27. marca je bilo na okrajnem načelnstvu v Kranju pogajanje med predsednikom Združenja krojačev in šivilj in med zastopniki podružnice Osrednjega društva pomočnikov oblačilnih strok v Kranju. Pri teh pogajanjih niso dosegli sporazuma, ker predsednik združenja sploh ni stavil nobenega predloga.

V ponedeljek, dne 3. aprila so bila ponovna pogajanja med mojstri in pomočniki. Tajnik Združenja krojačev in krojačic g. Novak je postavil pomočnikom predloge, po katerih bi se jim v bodoče plačevalo na uro 3,50, 3 in 2 din. Na to zastopniki pomočnikov niso pristali. Še isti dan, to je na ponedeljek pred Veliko nočjo, ko imajo mojstri največ dela, so krojaški pomočniki in pomočnice stopili v stavko in sicer so stavkali od 53 pri Združenju včlanjenih mojstrov pomočniki in pomočnice pri 26 mojstrih. Krojaški mojstri in šivilje so imeli več sestankov. Kljub temu, da so bili vsled velikega dela v tiskih, niso mogli pristati na zahteve pomočnic in pomočnikov. Po-

sebnost so bili proti takim plačam mojstri in mojstrice iz podeželja, ki morajo poceni izdelovati obleke.

V nedeljo, 16. aprila, je bil ponovno sklican sestanek mojstrov in mojstric, na katerem so soglasno sklenili, da se ne bodo več pogajali, ampak da bodo dobili nove moči, ako se pomočniki in pomočnice ne vrnejo na delo. Sklenili so tudi, naj o plačilu sklepa vsak mojster in vsaka mojstrica s svojim pomočnikom ali pomočnico za se.

Na prošnjo Delavske zbornice je banska upr. sklicala za danes dopoldne sestanek zastopnikov mojstrov in mojstric in zastopnikov pomočnic in pomočnikov. Sestanek je bil na kranjski občini in sta mu prisostvovala zastopnika banske uprave g. inž. Gorjanec in g. dr. Schwab. Delavsko zbornico je zastopal g. Stanko, navzoč je bil okrajni podnačelnik g. Lojk, predstavnik mestne policije g. Uršič in zastopnik Osrednjega društva pomočnikov oblačilnih strok v Ljubljani. Pogajanja so se začela ob pol 9 dopoldne. Predsednik Združenja krojačev in krojačic g. Avgust Hlade je obvestil navzoče, da z ozirom na nedeljski sestanek mojstrov in mojstric nima nobenega pooblastila za pogajanja in da bi se moral v ta namen ponovno sklicati sestanek mojstrov in mojstric. Navzoči zastopniki so vztrajali, da se morajo na vsak način danes sporazumeti mojstri in pomočniki. Zato so takoj sklicali sestanek mojstrov in mojstric. Po kratkem posvetovanju je bil nato sestanek mojstrov in pomočnikov ob navzočnosti že zgoraj omenjenih zastopnikov oblači. Po daljšem pogajanju so pristali mojstri in pomočniki, da bodo imeli odslej krojaški pomočniki plačo po 3,50, 3 in 2,50 din na uro. Šivilje pomočnice pa po 3,25, 2,75 in 2,50 din na uro. Pomočniki in pomočnice se bodo vrnili v četrtek, 20. t. m. na delo in bo tako več kot 14 dni trajajoča stavka končana.

Halifax pomirjuje glede Španije

London, 19. aprila. AA. Zunanji minister lord Halifax je v parlamentu odgovoril na vprašanje lorda Straboljda, ali bi kdo mogel napasti britanske brodeve, in je to vprašanje vzbudilo vso pozornost vlade, ki nikakor ne izgublja izpred oči obveznosti, ki jih ima v tej smeri.

Glede glasov o gibanju čet na Španskem je lord Halifax izjavil, da so to enostranski glasovi. Prepričani smo se o demobilizaciji španske vojske in zato so znatna gibanja čet upravičena in sama po sebi razumljiva, ter se nam zato ni treba vznemirjati.

Glede na glasove o tem, da so italijanske čete še zmerom na Španskem, in glede na gradnjo letališč in nemških utrdb blizu Pirenejev, je Halifax izjavil: Skrbno sem se dal informirati iz več virov, in stalno spremljamo razvoj dogodkov in sprejemamo še poročila. Naše sedanje informacije so takšne, da nam ni treba posvečati pozornosti tem glasovom.

Nato je zunanji minister prešel na glavne cilje britanske zunanje politike in dejal, da se dajo orisati v kratkih besedah: ohranitev miru na vsem svetu in varstvo osebnega premoženja in zakonitih interesov britanskih državljanov v tujini. Vlada se drži teh načel, ki morajo po sodbi vseh civiliziranih držav vladati v razmerju med suverenimi državami. Ena izmed tragedij, nastalih iz oslavitve Zveze narodov je, da države, ki niso zadovoljne,

mečejo zdaj čez krov načela, po katerih je Zveza narodov hotela mednarodno skupnost vladati. Vlada si je prizadevala z vsemi sredstvi, ki je z njimi razpolagala, da prepreči zrahljanje osnov mednarodnega razmerja in ideoloških sporov. Skušali smo doseči splošen mednarodni dogovor lani v septembru in se lotiti pogajanj za ureditev posebnih sporov, toda to upanje, vsi vemo, se ni uresničilo. Po nemškem nastopu v CSR je jasno, da v sedanjem trenutku ni podlage za vzajemnost. Mi ne bi nikoli želeli opustiti kakršnih prizadevanj, ki bi obetala kakršnokoli nado v uspeh, če bi bilo to prizadevanje upoštevano tudi na drugi strani.

Von Papen

poslanik Nemčije v Ankari

Berlin, 19. aprila. AA. DNB. »Völkischer Beobachter« piše o priliki imenovanja v. Papena za nemškega poslanika v Ankari:

V. Papen zelo dobro pozna Turčijo in to mogoče ne kot turist, temveč kot sodelavec Turčije v težkih časih. Leta 1917 je bil v. Papen major in šef generalnega štaba 4. turške armade pod poveljstvom Liman-paše-Sandersa. Dejstvo, da pošilja Hitler v. Papena za poslanika v Ankaro, dokazuje, kako ceni ohranitev in nadaljevanje prijateljskih odnosov med vlado Nemčije in vlado Turčije.

Dr. Sidor — odstopil

Bratislava, 19. aprila. AA. Minister za notranje zadeve Sidor je dal ostavko. Podpredsednik vlade dr. Tuka bo vodil zadeve ministrstva za notranje zadeve.

Nemški general na grobu Hlinke

Bratislava, 18. aprila. TG. Vrhovni poveljnik nemških čet na Slovaškem general Engelbrecht je obiskal Ružomberok, kjer ga je prebivalstvo lepo sprejelo. Nemški general je obiskal tudi grob pokojnega prelata Hlinke ter nanj položil venec cvetja. Na to se je nemški general udeležil politične manifestacije slovaške ljudske stranke v Želini, kjer je podpredsednik slovaške vlade dr. Tuka govoril pred 45.000 zborovalci. Tudi nemški general je tabor nagovoril ter v svojem govoru dejal, da bo Nemčija storila vse, da bo slovaški narod srečen.

Italija ima 44 milijonov prebivalcev

Rim, 19. aprila. AA. Stefani. Po statističnih podatkih je imela letos konec marca kraljevina Italija, računajoč pri tem tudi štiri pokrajine v Libiji, 44 milijonov 162.000 prebivalcev.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, vetrovno, nekoliko topleje.

Zemunska vremenska napoved: Od severa in severozahoda se bo počasi zjasnilo. V vsej državi bo hladno. V južnih krajih bo delno oblačno in v Zagrebski vrem. napoved: Vedro in hladno, ponekod tudi dež.

Novi ljubljanski divizionar

Cetinje, 19. aprila. m. Častniki cetinjske garnizije in častniki štaba zetske divizije so priredili sredi poslovnih banket na čast bivšemu poveljniku divizije generalu Dragoslavu Stefanoviću, ki je prestavljen za poveljnika divizije v Ljubljano.

Div. general D. Lukič odpotoval iz Ljubljane

Gosp. divizijski general Djordje Lukič je včeraj zvečer ob 20. odpotoval z belgrajskim brzovlakom iz Ljubljane.

Predsedstvo poslanskega kluba JRZ

Belgrad, 19. aprila. AA. Obveščajo se člani predsedništva poslanskega kluba JRZ in ožjega klubskega odbora, da bo seja predsedništva tega kluba in ožjega klubskega odbora v ponedeljek, 24. t. m. ob 18. v prostorih predsedništva kluba v narodni skupščini. (Iz pisarne predsedništva kluba JRZ.)

Ti trije so izstopili iz kluba JRZ

Belgrad, 19. aprila. AA. Predsednik poslanskega kluba JRZ je sprejel ostavke narodnih poslancev Branka Kaludjerića, dr. Jovana Mijuskovića in Milana Mijića na članstvo JRZ. Predsedništvo kluba z ozirom na to sporoča, da so omenjeni gospodje prenehali biti člani kluba JRZ. (Poštni minister dr. Branko Kaludjerić je zadnje dni započel akcijo zoper sporazum ter izdal letak: Srbi na okup! Zato je razumljivo, zakaj je izstopil iz JRZ. Ured.)

Belgrajske novice

Belgrad, 19. aprila. AA. Združenje prijateljev umetnosti Cvijeta Zuzorić sporoča, da bo spomladanska razstava slikarskih in rezbarskih del jugoslovanskih umetnikov pod pokroviteljstvom Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla 14. maja odprta v umetniškem paviljonu.

Belgrad, 19. aprila. m. V Beograd je dopotoval jugoslovanski polnomočni minister pri Kvirinalu g. Boško Hristić. Njegov prihod je v zvezi z bližnjim sestankom zunanjega ministra Aleksandra Cincar Markovića z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in Benetkari.

Belgrad, 19. aprila. m. Davi je dopotoval v Beograd ban dravske banovine dr. Marko Natlačen.

Belgrad, 19. aprila. m. Tukajšnji drugi pehotni polk kneza Mihajla je danes imel svojo polkovno elavo v spomin na 19. aprila 1876. leta, ko so Turki izročili srbska mesta knezu Mihajlu in ko je srbska vojska vkorakala v belgrajsko trdnjavo. Vlado sta zastopala ministri za vojsko in mornarico, armadni general Miljutir Nedić in minister za gozdove in rudnike Ljubomir Pantić. Senat je zastopal senator Svetozar Tomić, skupščino pa biy. minister Magarašević.

Belgrad, 19. aprila. m. V gradbenem ministru je bila danes konferenca, ki so se je udeležili vsi bani in načelniki oddelkov posameznih banških uprav. Konferenco, na kateri so se razpravljala vsa vprašanja, ki spadajo v resor gradbenega ministristva, je vodil resorni minister, dr. Miha Krek. Konferenca se bo jutri nadaljevala.

Iz vojaške službe

Izpit os opravi: za aktivnega pehotnega majorja kapetan I. razreda Ivo Koch; za aktivnega sanitetnega majorja kapetana I. razreda dr. Viktor Fom in dr. Franjo Šverer; za aktivnega veterinarskega majorja kapetan I. razreda Josip Jenko; za aktivnega orožniškega majorja kapetana I. razreda Rajmund Vatoec, Aleksander Mlakar in Josip Bervaldi; za aktivnega pehotnega kapetana II. razreda poročniki Dragotin Laurić, Viktor Gliha, Stanislav Hude in Peter Hraste; za aktivnega topniškega kapetana II. razreda poročniki Anton Goddec, Simon Vilčnik, Ivan Višnar, Lazar Berar, Franc Arlič, Srećko Brana in Gabriel Hočevari; za aktivnega inženirkega kapetana II. razreda poročniki Ivan Velikonja, Josip Cetin, Alojz Bobte in Miroslav Toni; za aktivnega letalskega kapetana II. razreda poročniki Branko Kraus, Ivan Dominko in Anton Draganja; za aktivnega intendantkega kapetana II. razreda poročniki Ciril Podbevsek, Franjo Sulek, Franjo Rušak, Slavko Brusin, Branko Lušin in Mijo Rudež; za aktivnega inženirkega kapetana II. razreda inženirsko-tehnične stroke inženirski poročnik Henrik Kunc; za aktivnega orožniškega kapetana II. razreda poročnika Jernej Mak in Peter Bošnjak; za aktivnega vojaškega pisarja II. razreda vojaški pisar III. razreda Josip Lipak; za aktivnega nižjega vojaško-tehniškega uradnika II. razreda letalsko-tehnične stroke nižji vojaško-tehnični uradnik III. razreda Izidor Korbut; za aktivnega nižjega sanitetnega pomočnika II. razreda Dušan Slegl in Kazimir Čotić; za aktivnega veterinarskega pomočnika II. razreda veterinarski pomočniki II. razreda Davorin Kalinšek, Ivan Bambič in Bogdan Stupar; za rezervnega sanitetnega majorja kapetan I. razreda dr. Albert Hudak.

Francoski zunanji minister o mednar. položaju

(Nadaljevanje s 1. strani)

omenil okrepitve zavezništva s Poljsko. Po-udaril je, da je bilo zavezništvo Francije s Poljsko zmeraj temelj francoske zunanje politike. To je francoska vlada poudarila tudi dne 6. decembra, ko je bila podpisana pogodba z Nemčijo. Zato se sam veselim, prav tako pa si morajo v Franciji vsi čestitati, da je prišlo do sporazuma o sodelovanju med Poljsko in Anglijo.

Srečen je tudi, da sta Francija in Anglija z jamčili istega dne nedotakljivost Grčiji in Romuniji. V zvezi s tem se razvijajo sedaj tudi pogajanja za izpolnitev tega jamaštva in sodelovanja med Romunijo in Poljsko.

Francija pa si prav tako želi čim tesnejše sodelovanje tudi s Turčijo, s katero jo veže že staro prijateljstvo.

V isti zvezi pa se vlada pogaja še z drugimi vladami in državami. Prav posebno so važna pogajanja s Sovjetsko Rusijo, s katero se Francija sedaj pogaja zato, kako omogočiti čim hitrejšo in uspešnejšo dejansko pomoč s te strani v slučaju napada.

Ker je mednarodni položaj še zmeraj zelo težak, je francoska vlada poskrbela za vse potrebno. Toda tega ni storila, da bi komu grozila, ampak je s tem hotela samo zavarovati mir tudi drugim.

Ob koncu je Bonnet še omenil zadnje Rooseveltovo spomenico, poudarjajoč, da vsa Francija pozdravlja njene predloge za ohranitev miru.

Brodovja se zbirajo v Sredozemlju

V Maroku in v Egiptu obsežni vojaški ukrepi

V zvezi s sedanjim mednarodnim položajem je postalo predvsem Sredozemsko morje predmet vsestranskega zanimanja velesil, ki so tamkaj podvzle pomembnejše ukrepe vojaškega značaja, da bi bile pripravljene za vsak razvoj dogodkov. Spodaj objavljamo celo vrsto brzojavnih poročil, ki govorijo o teh ukrepih.

Francosko atlantsko brodovje pri Gibraltarju

Paris, 19. apr. TG. Francoska vlada je odredila, da se naj v pristanišču Gibraltar zbere del atlantskega brodovja. Nocoj se bodo v Gibraltarju nahajale verjetno sledeče francoske vojske enote: veliki oklopni bojni ladji »Bretagne« in »Lorraine«, tri večje križarke »Marseillaise«, »La Galissoniere« in »Jean de Vienne«, dve lažji križarki »Audacieux« in »Volta«, ki sta obe vodilni ladji dveh skupin večjih rušilcev po številu 9, med katerimi so »Tempete«, »Le Fortuna« »Simone«, »Frata-sque« in »Terrible«. Število podmornic, ki so zasidrane v gibraltarski bojni luki, ni znano. Na poti proti Gibraltarju se nahaja tudi ena matična ladja za letala. Vsega skupaj se nahaja v Gibraltarju sedaj že 13 francoskih bojnih enot. Vse angleške bojne ladje so zapustile pristanišče in odplule proti Malti. V francoskih pomorskih krogih razlagajo te ukrepe tako, da je bilo med generalnim štabom Anglije in Francije dogovorjeno, da bi v primeru vojne na Sredozemskem morju (med Italijo-Nemčijo in Francijo-Anglijo) francosko vojsko brodovje prevzelo nadzorstvo nad zapadnim delom Sredozemskega morja (od Gibraltarja do Sicilije), medtem ko bi angleško vojsko brodovje imelo nadzorstvo nad vzhodnim delom, to je od Sicilije do ro-kava do Sueza in do turških voda. Francoskemu gibraltarskemu brodovju poveljuje admiral Vallé.

Angleško vojsko brodovje zbrano pri Malti

London, 19. apr. TG. »Press Association« javlja, da je skoraj vse angleško sredozemsko brodovje zbrano okrog Malt. V Gibraltarju je ostalo samo nekaj malih pomožnih ladij. Prav tako se tudi v Aleksandriji nahajata samo dva rušilca. Isto velja za Ciper. Angleško sredozemsko brodovje je sestavljeno iz 4 velikih oklopnih bojnih ladij (drednotov), šest velikih križark, ene matične ladje za letala, 39 velikih rušilcev, 7 podmornic, 6 motornih torpednih rušilcev znanke »Strelac«, 10 iskalcev morskih min in številnih pomožnih ladij. Angleškemu brodovju poveljuje admiral Pound.

V grških vodah ni angleških ladij

Atene, 19. apr. AA. Atenska agencija: Pooblaščen krogi zanikajo vest, razširjeno v inozemstvu, da je prišlo v Grčijo 30 angleških vojnih ladij.

Nemške vojske ladje križarjlo v španskih vodah

Gibraltar, 19. apr. TG. Odhod večjega oddelka nemškega brodovja v španske vode je v angleških in pomorskih krogih zbudil zanimanje. Obstaja namreč upravičeno mnenje, da je Nemčija s prisotnostjo svojega brodovja v španskih vodah hotela podčrtati praktično vrednost sodelovanja Španije in Italije v paktu proti Kominterni, kakor tudi odločnost Nemčije, da je pripravljena z vso močjo sodelovati, če bi v španskem Maroku ali v Tangerju nastal položaj, ki bi ogrožal interese Španije, odnosno interese vseh treh zaveznikov sil v ozemlju Tangerja. Nemško brodovje, ki ga vodita dve 10.000 tonski križarki, bo križarilo ob portugalski in španski obali mesec dni ter bo pri tej priložnosti proučevalo obalo, kar bi Nemčiji utegnilo biti koristno za primer izbruha sovražnosti, ker bi nemške podmornice tamkaj dobile svoja naravna zatočišča.

Berlin, 19. apr. AA. Reuter. V zvezi z vestjo, da bo nemška mornarica za časa manevrov v španskih vodah obiskala luke Ceuto, Tanger in Lizbono, uradno objavljajo, da bo nemška mornarica obiskala poleg omenjenih luk še sledeče španske luke: Cadix, Algeiras, Malaga, Elferon, Arasabejo, Ponte-verdo in Vigo.

Egipt in Anglija se vzajemno pripravljata

Kairo, 19. apr. TG. Razgovori med angleškim in egiptskim generalnim štabom glede načrtnega sodelovanja angleške in egiptске oborožene sile pri obrambi Egipta so končani. Vrhovno poveljstvo prevzame v primeru izbruha sovražnosti Anglija. V posameznih odsekih pa bo angleškemu poveljniku dodeljen egiptski častnik, egiptskemu poveljniku pa angleški častnik. Letalske sile bodo smatrali kot skupno enotico, ki bo obema armadama na razpolago. Letalske sile bodo zirane v Aleksandriji in blizu libijske meje. Anglija pošlje takoj tri brigade svojih letal v Egipt. Iz Indije pride 50.000 vojakov prav tako v Egipt. Egiptski kopna vojska šteje 30.000 mož-domačinov ter 60.000 mož Angležev. Angleška vojska je sedaj naseljena v Mersa-Matruth v bližini libijske meje.

Varnostni ukrepi v francoskem Maroku in pri Tangerju

Paris, 19. apr. TG. Iz Alžira poročajo, da je francosko vojsko ministrstvo odredilo obsežne vojaške ukrepe v marokanskem ozemlju. To se je zgodilo v zvezi s poročili, ki jih je francoska vlada dobila glede zbiranja španskih čet v španskem Maroku ter glede pojavljanja novih italijansko-nemških teženj po Tangerju. V tukajšnjih političnih krogih menijo, da bi Francija pod nobenim pogojem ne dovolila kakšnih sprememb v položaju španskega Maroka in Tangerja. V podkrepitev svojega stališča je Francija poslala pred Gibraltar tudi močne pomorske sile.

Tanger, 19. apr. AA. Reuter. Španske oblasti v Tangerju so dale angleškemu generalnemu konzulu popolno zagotovilo, da so brez podlage vsi glasovi, češ da Španija namerava zavzeti ozemlje okoli Tangerja.

Položaj na Daljnem vzhodu

Na Kitajskem ni velikih bitk — Nadaljnji razvoj je odvisen od Evrope

Na Daljnem vzhodu je vojna zopet zastala in bitke med Japonci in Kitajci se ne dogajajo več z velikimi ali večjimi bojnimi enotami, ampak le med posameznimi manjšimi oddelki. Zadnje velike uspehe so dosegli Japonci pred pol letom, ko so zavzeli Hankow na severu in Kanton na jugu. Potem se je japonsko prodiranje ustavilo in armada kitajskega vodje Čankajška se je umaknila v gorate pokrajine notranjega Kitaja, ki meje na zapad, to je na provinci Sinkiang in Tibet. Marca meseca so Japonci zopet zavzeli važno križišče Nančang, dočim Kitajci, ki so si medtem opomogli, naskakujejo Kajfeng. Vendar to niso nobene bitke, ampak spopadi na posameznih mestih dolge fronte, v katerih poveljniki ne iščejo odločitve.

Nova kitajska taktika

Kitajski vrhovni poveljnik se odločilnih bitk sploh ogiba in računa predvsem na obsežni prostor, ki mu je na razpolago, ki omogoča dolgo bojevanje in zavlačevanje konca. Premoče japonskega moštva in orožja more priti do veljave samo v veliki bitki, ki bi pomenila popolno razbitje kitajske armade.

Toda Kitajci, ki so bili v začetku vojne, ko so se trdovratno držali svojih obmorskih provinc, izgubili ves vzhod, so se sedaj oprijeli druge taktike, ko se lahko Japoncem nekaj časa upirajo, potem pa se z lahkoto umaknejo in štedijo svojo glavno silo. Če bi jim hoteli Japonci slediti v gorato notranjost, kamor ne vodi več železnica in so ceste v slabem stanju, bi ne rabili samo dosti več sil, ampak tudi ogromne finančne žrtve ter bi podaljšali črto svojega dovoza do Tibeta, torej dvakrat in trikrat dalj, kakor znaša sedaj njihova razdalja od obale do fronte. Tega velikega rizika pa noče japonska politika, od katere je, kakor vemo, strategija bistveno odvisna. Zato so se Japonci ustavili in držijo sedaj kitajski sever in vzhod, dočim Čankajšek na zapadu nabira in oborožuje svojo armado s pomočjo angleškega denarja in orožja.

Vse je odvisno od položaja v Evropi

Kako se bo torej vojna na Daljnem vzhodu razvijala dalje?

To je vse odvisno od političnega položaja v Evropi. Japonska diplomacija, ki je skrajno prekanjena, čaka, kako se bodo končno izoblikovali odnosi med velikimi demokratičnimi in avtoritarnimi državama. Japonska diplomacija deluje sedaj v dveh smereh.

Na eni strani skuša ustvarjati kar največ težav Angliji in Franciji na vzhodu,

V Libiji še ni nemških čet

Kairo, 19. apr. TG. Egiptski ministrski predsednik je na vprašanje, ki mu je bilo v parlamentu postavljeno, če je res, da se v italijanski Libiji že nahajajo nemške čete, odgovoril dobesedno: »Vlada je v stanju izjaviti, da do sedaj v Libiji še ni nobenih nemških vojaških čet.«

Italijane selijo s Korsike

Ajaccio, 19. apr. AA. Stefani. Danes dopoldne se je odpeljalo 60 italijanskih družin iz Ajaccia (na francoski Korsiki) proti Bastii, kjer se bodo vkrcale za pot v Livorno v Italijo.

Tudi ameriške vojske ladje

Malta, 19. apr. AA. Reuter. Uradno sporočajo, da bo ameriška križarka »Omaha« z viceadmiralom Lekyjem obiskala otok Malto, kjer bo ostala od 25. t. m. do 2. maja.

da kolikor toliko veže angleške sile, ki bi bile sedaj v celoti potrebne na zapadnem diplomatskem in strateškem bojišču.

Na drugi strani se seveda tudi Anglija trudi, da bi čim bolj okrepila kitajski odpor in zaposlila japonsko armado.

Isti namen zasleduje sovjetska diplomacija in rdeča vojska. Vendar pa se Sovjetska Rusija ne upa preveč vezati svojih sil na mandžurski fronti, ker mora paziti na morebitne dogodke ob svoji poljski-romunski meji.

Japonci pa zaenkrat še ne vedo, ali bi vojna na zapadu koristila njihovim interesom v Aziji ali ne. Zato skrbno oprežujejo, kako se razvija diplomatska borba v Evropi, moralno podpirajo avtoritarni blok, nikakor pa nočejo podreti vseh mostov do Anglije in zlasti ne do Amerike.

Amerikanci, ki sicer zelo pazijo na svoje pozicije v Tihem oceanu, so na drugi strani v svoji politiki nasproti Japonci tudi previdni. Saj delajo z njo ogromne dobičke, ker ji dobavljajo vojaški material in drugo v vojni zoper Kitajsko. Seveda dobavljajo tudi Kitajski. Da se japonska diplomacija ogiba vseh skrajnih korakov, se kaže

Nemško brodovje v Memelu

Sporazum med Poljsko in Nemčijo o Gdanskju?

Kovno, 19. aprila. AA. Havas. V petek pričakujejo v Memelu prihod 15 nemških vojnih ladij, med njimi križarko »Nürnberg«.

Paris, 19. aprila. T. Po informacijah, ki so dosepele semkaj ponoči iz Berlina, ki jih pa ni bilo še mogoče kontrolirati, sta se Nemčija in Poljska glede Gdanskja sporazumeli.

Po teh vesteh bo Gdansk baje priključen nemškemu rajhu, pomorjanski bi ostal Poljski, ki bi pa Nemčiji dovolila zgraditi direktno zvezo z Gdanskom po železnici in avtomobilski cesti.

Poljsko poslanstvo v Parizu je izjavilo, da ta vest ni točna, toda v tukajšnjih političnih krogih menijo, da bi mogla imeti dejanske podlage. To sklepajo tudi iz tega, ker je gdanski senat naenkrat zapri vse premoženje v devizah in zunanjih valutah, kar smatrajo za predznak izpremembe mestne ustave.

Propadanje

Ko je poganski rimski imperij propadal, nam pisatelji tega časa sporočajo, kako je bila vodilna plast rimske družbe, ki bi ji danes rekli inteligenca, okužena od najbolj abotnega praznovrstva. Narod, ki se je smatral za najbolj kulturnega na zemlji, je pobiral pri barbarih vse mogoče vraže, ki so jih imeli izobraženi ljudje za najgledljivejšo modrost, dočim so najbolj čiste predstave o Bogu in božjih rečeh, ki so bile tem popolnejše, čim bolj gremo nazaj v starino, z napredkom rimske civilizacije bledevale. Čim bolj se je širila verska brezbrzičnost in brezboštvo ter zasmehovanje božanstva in čim bolj se je majala pravstvenost na verski podlagi, tembolj se je širilo vsakovrstno praznovrstje. Namesto svečnikov in filozofov so poslušali čarovnike, »prorokije« in okultistične šarlatane, ki so se zbirali v Rimu z vseh koncev sveta, celo iz nemških pragozdov in afriških plemen, da si na račun praznovrstja visoke rimske družbe zaslužijo lep denar.

Popolnoma isti pojav opazamo danes med belimi narodi, predvsem med tistimi, ki se ponašajo z najnaprednejšo civilizacijo, ki jo širijo med kolonialnimi narodi. Kakor Rimljani, tako današnji gospodarji sveta prevzemajo od zamorcev in drugih divjakov in napol divjakov ne samo glasbo in plese, ampak tudi pragozdno praznovrstvo, in dočim njihova »inteligenca« zameta modrost krščanstva, sega po raznih »skrivnostnih« bedastih naukih, ki jih je Cerkev v starem in srednjem veku preganjala in iztrebila. V novem času so se inteligentni sloji teh kulturonocev oprijeli astrologije, ki je prišla iz starega Babilona, dočim jo je Aristotel med Grki hudo pobijal, pa so jo potem razširili po Evropi Arabci in Judi. Danes so v astrologiji posebno zaverovani v Angliji in v Združenih državah Severne Amerike. Proti temu praznovrstju, ki hoče brati človeško usodo v preteklosti in bodočnosti iz konstelacije zvezd, se oglašajo sedaj ugledni londonski »The Universe«, ki ob tej priliki opozarja tudi na druge vere in vraže, s katerimi je okužena višja angleška družba, tako da moramo govoriti naravnost o duševni obolevnosti ljudi, ki imajo velik vpliv na kulturno življenje in na politiko naroda. Sedaj je astrologijo sprejela v program celo od države kontrolirana radio-družba, British Broad casting Co, nad čemer se imenovana revija po pravici zgraža. Saj se s tem širijo izrodki bolne domišljije po vsej državi, čije oblast bi morala skrbeti za zdravo versko izobrazbo, za solidno znanost in pravstveno filozofijo, ne pa da uči ljudi verovati v horoskope.

Že Cicero je kužo praznovrstja v izobraženih slojih označil kot gotov znak propadanja družbe.

tudi v tem, da se ji je posrečilo s Sovjetsko Rusijo doseči sporazum v življenjsko važni zadevi ribarjenja v severnem Tihem oceanu, od katerega živi več kot polovica japonskega prebivalstva.

Dokler se torej mednarodni položaj ne razvije določeno v eno ali v drugo smer, se na kitajskem bojišču ne bo zgodilo nič važnega.

Pogled na angleško trdnjavo Gibraltar

„Zboljšanje odnošajev med Nemčijo in Romunijo“

Uspeh Gafencovega obiska v Berlinu

Berlin, 19. aprila. AA. DNB. Uradno obveštilo o sestanku med romunskim in nemškim zunanjim ministrom pravi:

Zunanji minister v. Ribbentrop je sprejel popoldne romunskega zunanjega ministra Gafenca ter imel z njim dolg razgovor o vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. V teku sestanka je bila ugotovljena široka istovetnost stališč glede vseh pokrenjenih vprašanj. Razgovore med nemškim zunanjim ministrom v. Ribbentropom in romunskim zunanjim ministrom Gafencem preveva po mnenju berlinskih merodajnih krogov prijateljski duh. — Berlinski krogi so mnenja, da bo ta sestanek doprinesel k zbolšanju odnošajev med Nemčijo in Romunijo, odnošajev, ki so bili urejeni z gospodarsko pogodbo, ki je bila pred kratkim sklenjena. Mednarodna vprašanja, v kolikor se tičejo nemške in romunske zunanje politike, sta oba državnika razpravljala v duhu vzajemnosti.

O priliki večerje, ki jo je priredil nemški zunanji minister Ribbentrop na čast romunskega zu-

nanjega ministra Gafenca, je Ribbentrop izrazil svoje prepričanje,

da bo izmenjava misli doprinesla k poglobitvi in dobremu razvoju prijateljskih odnošajev med Romunijo in Nemčijo. Istovetni interesi Romunije in Nemčije so najboljša osnova za plodno sodelovanje.

Gafencu je izjavil, da je popolno ma prepričan glede uspeha svojega obiska. Nemško-romunska gospodarska pogodba je osnovana na prejšnjih gospodarskih odnošajih, ki so obstojali med obema državama. Pogodba daje osnovo za nove plodnosne načine v medsebojnih gospodarskih odnošajih. V interesu obeh držav in interesu miru želimo organizirati vzajemno delo ter doseči popoln uspeh.

Gospodarstvo

Delo naše Kmetijske zbornice

Kdor ima priliko zasledovati poročila o delu drugih kmetijskih zbornic v naši državi, ta šele uvidi, kako veliko delo opravlja prav naša, ljubljanska, slovenska kmetijska zbornica in kako dobro podkovano je to delo. Da je naša, slovenska, kmetijska zbornica med prvimi v državi, dokazuje tudi dejstvo, da je ta naša kmetijska zbornica te dni dala javnosti prve svoje poslovne poročila. To poročilo obsega zadnji dve leti poslovanja, t. j. 1937 in 1938.

Poročilo obsega izredno veliko gradivo, ki ga bo z največjim pridom porabil vsak, ki se zanima za življenjsko vprašanje našega kmeta in sploh za naše gospodarstvo. Vse gradivo je bilo doslej še neobjavljeno in zato tudi zasluži pozornost.

Poročilo zbornice prinaša najprej izvešček zanimivega članka iz dunajskega lista »Wiener Wirtschaftswoche« o kmetijskih stanovskih zastopstvih v preteklosti in po raznih državah. O kmetijskih zbornicah v naši državi pa je prispeval članek g. dr. Teofan Ristič. Za informacijo prinaša knjiga tudi doslovno besedilo uredb o kmetijskih zbornicah. O ustanovitvi Kmetijske zbornice dravske banovine je napisal daljšo in dokumentirano razpravo g. Fran Erjavec. Obširno popisuje dela ob ustanovitvi, prve volitve. Nato je priobčen zapisnik otvoritvene seje I. rednega zasedanja zbornice z dne 26. julija 1937, prva seja drugega zasedanja pa je bila 28. oktobra 1937, katere zapisnik je tudi priobčen. Na tej seji so bila sprejeta v knjigi že objavljena pravila Kmetijske zbornice. O sami ustanovitvi in organizaciji urada poročila zopet g. Fran

Erjavec. Končno prinaša knjiga zapisnik sej tretjega zasedanja Kmetijske zbornice 1. julija 1938. Delo Kmetijske zbornice je bila v veliki meri tudi organizacija velike ankete o položaju našega kmetijstva, ki jo je sklicala lani banska uprava. Objavljen je tudi zaključni račun zbornice za l. 1938, nadalje prinaša knjiga popis kmetijsko-gospodarskih zakonov, uredb itd. Prerez gospodarskega položaja v letu 1938 podaja glavni tajnik g. dr. Jože Lavrič. Strokovni referat o izobrazbi kmetijske mladine je prispeval g. Fran Erjavec. Referat je napisan na osnovi opazovanj tudi v drugih državah. Referat o zavarovanju živine (pri nas in drugod) je napisal dr. France Perger, o umetnih gnojilih pa inž. Jože Suhadolc. Zlasti je v tem referatu zanimivo razlaganje avtorja, zakaj se pri nas porabi tako malo umetnih gnojil. Na koncu knjige je priložena važna statistika, ki nam kaže uvoz in izvoz kmetijskih pridelkov Slovenije. Številke se nanašajo na izvoz iz Slovenije v zamejstvo leta 1936, izvoz v druge banovine leta 1936, izvoz Slovenije v zamejstvo leta 1937 in v druge banovine l. 1937 ter končno uvoz iz zamejstva leta 1936 in 1937. K referatu »Pasemsko vprašanje goveje živine v Sloveniji« je priložena tudi karta govedorejskih pasemskih okrožij v Sloveniji.

Na 216 strani poslovnega poročila, katerega je uredil g. Fran Erjavec, je zbrano izredno mnogo preprobnega gradiva. Želimole, da bi naša Kmetijska zbornica šla še naprej po tej poti in nam še nadalje dajala take publikacije, ki lahko služijo tudi kot vzor drugim ustanovam. Cena knjige je samo 50 din.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 15. aprila naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem 8. aprila):

Aktivni kliringi: Nemčija 15.658.000 (— 2 milijona 011.000) mark, Turčija 16.947.000 (— 2000) din, Bolgarija 1.737.000 (— 13.000) din, Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: CSR 34.332.000 (— 9.084.000) kron, Švica 1.992.000 (— 40.000) šv. fr., Belgija 2.110.000 belg. Bolgarija 638.000 (— 68.000) din, Italija 33.494.000 (— 2.872.000) din, Madžarska 3.425.000 (— 890.000) din, Romunija 4.908.000 (— 2.100.000) din.

Naše terjatve v Nemčiji so se sedaj ponovno zmanjšale. Tudi naš dolg Italiji se je zaradi začetka našega sezonskega izvoza zmanjšal. Znatno se je zmanjšal naš kliringi dolg v CSR.

	Nemčija	CSR	Italija
milij. mark	milij. kron	milij. din	
31. marca	18.1	64.4	81.15
8. aprila	17.06	43.4	36.37
15. aprila	15.65	34.4	33.5

Ker je izvoz na Češko skoraj popolnoma prenehal, imamo sedaj pri kliringih računati samo z uvozom iz nekdanje Češkoslovaške, kar ima za posledico stalno zmanjševanje aktivnega češkega kliringa našega salda pri nas.

— Po pogosti nasečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznitve črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josef« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 15. april kaže naslednjo sliko (v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. april):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.905.2 (+ 0.12), zlato v inozemstvu 10.8, skupna zlata podlaga 1.916.0 (+ 0.12), devize izven podlage 403.2 (— 23.6), kovani denar 329.6 (+ 3.67), posojila: menična 1.665.24 (+ 26.8), lombardna 51.04 (plus 3.7), skupno posojila 1.716.3 (+ 30.5), vrednostni papirji 263.0 (— 1.25), razna aktiva 2.064.26 (+ 7.7).

Pasiva: bankovci v obtoku 6.990.5 (+ 85.36), drž. terjatve 19.5 (— 4.7), žirovni računi 811.94 (— 26.14), razni računi 917.36 (+ 0.7), skupno obveznosti po vidu 1.748.8 (— 30.1), obveznosti z rokom 30.0, razna pasiva 218.15 (— 38.0).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.679.3 (+ 55.2), skupna podlaga s premijo 2.462.07 (+ 0.16), od tega samo zlato v blagajnah 2.448.2 (+ 0.16) milij. din, skupno kritje z zlato podlago 28.36 (v prejšnjem izkazu 28.54)%, od tega znaša samo kritje z zlatom v blagajnah 28.20 (28.38) %.

Izkaz kaže zmanjšanje obveznosti po vidu, in naraščanje posojil, kar je dovelo do povečanja obtoka bankovcev. Obtok kovancev se je celo zmanjšal. Nadalje se je zmanjšal devizni sklad. Med večjimi izpremembami je omeniti še zmanjšanje raznih pasiv za znatno vsoto 38. milij. din.

Primerjava z zadnjimi izkazi kaže naslednjo sliko (v milij. din):

	31. marca	8. aprila	15. aprila
zlato skladišče	2.261.6	2.461.9	2.462.07
devizni skladišče	438.3	426.77	403.2
posojila	1.675.56	1.685.76	1.716.3
žirovni računi	855.2	838.1	811.94
obt. bankovcev	6.805.9	6.845.15	6.990.5
obt. kovancev	876.6	874.05	870.4

Skladi za pospeševanje tujskega prometa

Iz Belgrade poročajo, da se v ministertvu trgovine in industrije izdeluje načrt za kredite, ki naj služijo za pospeševanje hotelstva oziroma turizma. Osejuje naj se sklad, ki bi imel zagotovljena materialna sredstva v večjem znesku. Ta sredstva naj bi dajala država. Po informacijah iz Belgrade bi imel sklad v prvi vrsti pomagati graditi sodobne hotele in prenočišča v naših turističnih krajih. Hotelska industrija bi dobivala dolgoročne kredite do 30 let in naj bi znala obrestna mera samo 3%. Tudi bi se dalo za hotele posebne olajšave, posebno v carinah za one predmete, ki se ne izdelujejo v državi. Prvotni predlog je računat s 5.000.000 din za podporo naši turistični industriji. Ta kredit pa je črtan, ker naj bi sredstva dal novi sklad. Za ta sklad je preskrbljen kredit v znesku 25.000.000 din, katerega naj bi država v celoti dala v ta sklad. Možno je, da bo ta sklad organiziran že do konca tekočega polletja.

Snovanje hrvatske trgovske zveze. V nedeljo, dne 18. aprila je bila v Splitu seja uprave Zveze trgovskih združenj primorske banovine. Na tej seji je bilo sklenjeno, da ta zveza izstopi iz Osrednjega predstavništva zvez trgovskih združenj v Belgradu. Zveza že itak od ljubljanskega lanskega trgovskega kongresa dalje ni sodelovala z osrednjim predstavništvom. Nadalje je bilo sklenjeno, da se priredi trgovski izlet v Zagreb za časa velesajma in bo tedaj v Zagrebu skupna konferenca hrvatskih trgovcev in bo tedaj osnovano osrednje predstavništvo hrvatskih trgovcev s sedežem v Zagrebu.

Tečaj državnih železnic. Od 15. aprila dalje veljajo na naših državnih železnicah naslednji tečaji za tuje valute: holandski goldinar 24, nemška marka 17.95, zlati frank 14.50, madžarski pengő 12.85, švicarski frank 10.10, poljski zlat 8.45, italijanska lira 2.38, češka kruna 1.53, belgijski frank 1.52, francoski frank 1.23, bolgarski lev 0.55, grška dramma 0.41, romunski lej 0.35 din.

Odprava konkursa: Stavbeno podjetje Accetto in dr., z o. z. (vsa masa razdeljena).

Do 25. aprila

imate še čas, da si pridobite pravico do ene od

301 bogatih nagrad

vrednih nad 150.000 din

ki bodo razdeljene med stare in nove naročnike »Slovenca« z žrebanjem dne 29. aprila t. l.

Nagrade so:

1 motorno kolo Ardio 125 ccm.

- 1 »Kremžarjavec« mlatilnica,
- 2 šivalna stroja,
- 5 radijskih aparatov,
- 4 nevestine bale,
- 10 moških ali ženskih koles,
- 20 žepnih ali zapestnih ur,
- 4 lepe harmonike,
- 5 »Leseec« plugov,
- 5 bran,
- 50 knjižnih zbirk,
- 50 raznih skupin kuhinjske posode,
- 50 skupin razne porcelanaste in steklene namizne posode,
- 5 zlatih nalivnih peres,
- 50 kosov različnega blaga za obleke, rjuhe itd.,
- 39 raznih drugih nagrad, ki jih bomo še objavili.

Vmes pa še popolnoma brezplačno potovanje v Rim z avtobusom pisarne »Okorn« od 14. do 21. maja t. l.

Nekaj prekrasnih radijskih aparatov bo dobavila priznana tvrdka za radiotehniko »**RADIO**« d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. — Sreča bo izbirala med aparati tipa Orion, Telefunken in Radione. — Vsi aparati so najmodernejši, za kratke, srednje in dolge valove. — Kaj je prijetnejšega kakor sedeti ob dobrem aparatu in poslušati novice vsega sveta! — Oglejte si aparate v izlozbi te tvrdke!

Ne odlašajte niti dneva, ampak postanite takoj naročnik »Slovenca«!
Sreča vas čaka! **Lastništvo »Slovenca«**

Film iz časov francoskega absolutizma. — Annabella, Conrad Veidt **Kino Sloga** telefon 27-80 ob 16., 19. in 21. uri

RDEČI PLAŠČ

Film velike ljubezni in požrtvovalnosti, film prekrasnih posnetkov lepe francoske rivijere, film dramatičnih in napetih prizorov, drama o ljudeh, ki žive od ogabnih in temnih poslov izsiljevanja, od intrig in raznih podlosti...
Jeanne Boltel in Jean Galand

Izsiljevalci

Danes ob 16., 19., 21. uri.

KINO UNION Tel. 22-21

Borze

Dne 19. aprila 1939.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.65—31.35, v Belgradu 31.15—31.85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5.284.418 dinarjev, v Belgradu 3.836.000 din. Prometa v efektih je bilo v Belgradu 769.000 din.

Ljubljana — Tečaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2348.50—2386.50
Berlin 100 mark	1776.12—1793.88
Bruselj 100 belg.	743.50—755.50
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	207.12—210.32
Newyork 100 dolarjev	4408.00—4468.00
Pariz 100 frankov	116.92—119.22
Trst 100 lir	232.95—206.05

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.8075, London 20.8725, Newyork 446, Bruselj 7495, Milan 2345, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 107.62, Oslo 104.90, Kopenhagen 93.20, Sofija 5.40, Varšava 84, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.205, Buenos Aires 103.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 444.50—449

v Zagrebu 445 blago

v Belgradu 453 —453.25

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko pos. 98—99, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 444.50—449, begluške obveznice 88—89, dalm. agr. 86—87, 8% Blerovo posojilo 98—99, 7% Blerovo posojilo 88.50—89.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 98.50—99.50, 7% stab. posojilo 97.50—98.50. — Delnice: Narodna banka 7400—7500.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50 blago, agrarji 60.50 blago, vojna škoda promptna 445 blago, dalm. agrarji 85—86.50, 8% Blerovo posojilo 97.50—98.50, 7% Blerovo posojilo 88.50 blago, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 blago, 7% stab. posojilo 98.50 blago. — Delnice: Narodna banka 7500 blago, Priv. agrarna banka 216 blago, Trboveljska 170—180, Gutmann 32.50—35 (35), Sladk. tov. Osijek 85 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98—99 (99, 98.50), agrarji 59 denar, vojna škoda promptna 453—453.25, begluške obveznice 88—88.25, dalm. agrarji 87—87.25, 4% severni agrarji 58.50—59 (59), 6% šumske obv. (86.50), 8% Blerovo posojilo 97 blago (97, 98), 7% Blerovo posojilo 89—89.50 (88.75), 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. posojilo (98).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Obvezno zavarovanje proti toči v drinski banovini

Objavljena je uredba, s katero se uvaža obvezno zavarovanje proti toči v drinski banovini. Zavarovanje izvršuje Zavod za zavarovanje proti toči v drinski banovini, ki je neposredno podrejen banski upravi. Zavarovalni prispevki se plačujejo pavšalno in jih odreja vsako leto ban. Prispevke vterjuje drinsko finančno ravateljstvo.

Zavarovanje velja od 1. maja do žetve, odnosno trgatve. Izjemno je zavarovana konoplja od 20. maja do 15. avgusta, oljnata repica od začetka cvetenja do dozorelosti, tobak od sadnje do trgatve, krompir do cvetenja, detelina itd. do cvetenja, za seme od začetka cvetenja do košnje, vinogradi in sadovnjaki od konca cvetenja do trgatve. Zavod pa lahko te roke tudi izpremeni.

Nov odsek ministertva za gozdove in rudnike. V ministertvu za gozdove in rudnike v Belgradu je pri oddelku za vrhovno gozdno nadzorstvo osnovan odsek za vrhovno nadzorstvo nad lovskim gospodarstvom, lovski šport ter turizem in propagando lova.

Občni zbori: Kranjska industrijska družba 12. maja 1939 ob 17.30 v prostorih Kreditnega zavoda v Ljubljani; Slograd, slovenska gradbena in industrijska d. d., 5. maja ob pol 12 v prostorih Kreditnega zavoda; Železni majdan in topilnica Topusko d. d. v Ljubljani 12. maja ob 16 v prostorih Prometnega zavoda za premog.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Gornika Viktorja, lesnega trgovca v Zbelovem pri Poljčanah, narok za sklepnanje poravnave 26. maja, oglasiti se je do 20. maja.

Likvidacije: Gospodarska zadruga mizarjskih mojstrov v Ljubljani, r. z. z o. z.; Zadruga za splošno mizarstvo, r. z. z o. z. v Ljubljani; Slovenska produktivna mizarjska zadruga, r. z. z o. z. v St. Vidu nad Ljubljano.

Licitacije: 21. aprila bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani pisarna licitacija za dobavo 28.500 kg prvorazrednega bitumena; dne 29. apr. raznega risalnega pribora in materiala. — Dne 21. aprila bo pri poveljstvu 39. p. p. v Celju licitacija za dobavo alkoholnega kvasa za dobo od 1. aprila do 30. septembra t. l. — Dne 25. aprila bo v pisarni referenta inženjerije dravske divizijske oblasti v Ljubljani pisarna pogodba za oddajo del za popravilo strelkovske inštalacije na municijem skladišču v Zalogu.

Dobave: Odsek za utrjevanje št. 1 na Vrhniki sprejema do dne 1. maja ponudbe za dobavo smrekovega in borovega gradbenega lesa.

Rešitev prometnega vprašanja

na železniških križiščih Tyršove in Gosposvetske ceste v Ljubljani
Stroški največ šest milijonov dinarjev

V zvezi z rešitvijo prometnih vprašanj na železniških križiščih v Ljubljani smo zadnjič trdili, da v Ljubljani ne moremo govoriti o velikem prometu, ker vemo, da se v velikih mestih morajo stotine pešev in vozil skoraj na vsakem cestnem križišču ustavljati več minut, da dobijo prednost peši in vozila iz prečnih cest. Javno je bilo povedano mnenje, da se Ljubljana nad 250.000 prebivalcev ne bo mogla razviti in da bodo za dosego tega števila pretekla še stoletja. Obravnavajo se razni večstomilijonski projekti za rešitev prometnih vprašanj na železniških križiščih, za katere manjkajo splošni predpogoji: prostor, predhodno potrebna elektrifikacija železnice, denar itd. Četudi bi nam bil na razpolago večstomilijonski kapital, vendar se moramo vprašati, če je večstomilijonska investicija gospodarska, ko pa manjkajo utemeljive potrebe za tako veliko investicijo, ko v Ljubljani o velikem prometu še ne moremo govoriti in tudi ne bomo mogli govoriti.

Predložen je bil načrt, ki ustreza rešuje prometna vprašanja na železniških križiščih Tyršove in Gosposvetske ceste v Ljubljani. Stroški za izvedbo tega načrta po proračunu ne bodo znašali niti šest milijonov dinarjev. Številka stroškov je tako nizka, da je vsekakor vredno vzeti v presoju tudi ta načrt.

Osnovno idejo tega šestmilijonskega načrta tvorita dve železnici vzporedni, povsem odprti cesti med Tyršovo in Gosposvetsko, odnosno Celovško cesto. Obe voznici cesti sta med seboj povezani z majhnim, le nekaj metrov prekritim podvozom. Obe voznici cesti razbremenjujeta istočasno promet na Tyršovi in Gosposvetski cesti in omogočata istočasno neprekinjen promet, tudi ko so železniške zapornice spuščene. En in isti načrt rešuje istočasno dve križišči.

Izvedba tega načrta bi ustrezala železnici, cestnemu prometu, tako pešcem kakor vozilom, ustrezala pa bi tudi cestni železnici, ki bi mogla opustiti križanje železniških prog v isti višini in odpraviti prometne težave ter zakasnitve.

Za presojo šestmilijonskega načrta so važni tle tehnični podatki.

Opis zgradbe

Predlagano cestno križišče med Tyršovo in Gosposvetsko odnosno Celovško cesto je projektirano vzporedno z obstoječo dvotirno železniško progo. Cestno križišče s podvozom je projektirano na svetu, ki je skoraj povsem v posesti javnih uprav: mestne občine in železnice. Za takojšnjo izvedbo te zgradbe ni potreben noben poseben odkup sveta. Delno je prizadeto posestvo »Javnih skladišč« na severni strani ob Tyrševi cesti, vendar pa ne bo težko, ker bo mogoča zamenjava sveta. Tudi industrijski tir ostane za »Javna skladišča« neokrnjen. Izvedba tega projekta ne zahteva porušanja nikakih važnih ali posebno vrednih zgradb in se bodo morala delno odstraniti le železniška skladišča ob severni podvojni cesti. Delno bi bilo treba prestaviti progo na gorenjski kolodvor, kar pa ne dela posebnega problema.

Gradbena dela po tem načrtu ne bi delala posebnih težav in železniški promet bi ostal neprekinjen. Zelo važna je ugotovitev, da je načrt povsem prilagojen obstoječemu stanju cest in zgradb in da je možna takojšnja izvedba v okviru obstoječih regulacijskih črt, vendar pa v skladu s potrebami bodoče regulacije.

Ceste

Mrtve svet severno od železniške proge ob skladiščih gorenjskega kolodvora tvorijo že od nekdanjih težav za novo cesto, ki bi bila izpeljana vzporedno z Bleiweisovo cesto onstran železniških tirov. Ta cesta bi razbremenjevala cestni promet na obeh spornih železniških križiščih Tyršove in Celovške ceste in bi bila ena najvažnejših v tem okraju. Šestmilijonski načrt predvideva gradnjo te prevažne ceste, in sicer pod železnico. Ta cesta bo omogočila, da velik del prometa med Tyršovo in Celovško cesto ne bo več križal železniških prog, kar se je sedaj med Tyršovo in Celovško cesto dogajalo dvakrat (!) za isto pot. Vse ostale ceste ostanejo neokrnjene. Tudi Bleiweisova cesta ostane v sedanji višini. Podaljšek Vošnjakove ulice ob skladiščih gorenjskega kolodvora ostane. Ta načrt ne ukinja nobenih cest, kar je zelo važno.

Cestni promet

a) Pešci

Za pešce so predvideni trije dvosmerni urejeni hodniki pod železniško progo. In sicer: prvi ob Tyrševi cesti, drugi ob Celovški-Gosposvetski cesti in tretji v osi samega podvoza. Pešcem torej ne bi bilo treba več čakati na železnico.

b) Vozni promet

Obe voznici cesti s podvozom omogočata vozni promet med Tyršovo in Gosposvetsko ter Celovško cesto v osemih smereh. S primerno ureditvijo prometa in značk, odnosno s signali je mogoče vozni promet urediti skladno z vsemi prometnimi potrebami. Večina vozil bo uporabljala obe voznici cesti in pa prevoz v podvozu, ne da bi se izpostavljala nevarnosti železniških tirov. Če bi železniške zapornice ne bile spuščene, gre vozni promet brez nadaljnega po Tyršovi in Gosposvetski cesti, v kolikor je to potrebno. Pred zapornicami bodo v začetku obeh voznih cest nameščeni štirje signali, ki bodo pravočasno opozarjali voznike, da se bodo zapornice zaprle. Omenjeni signali bodo obveščali voznike o kretanju zapornice. Promet bo šel povsem enostavno in se bo vsak voznik pač poslužil smeri in vožnje, ki mu bo najbolj prišla, vendar tako, da promet k podvoznim cestam ne bi bil

oviran. Ustavljanje vozil tik pred zapornico ne bi bilo dovoljeno.

Železnica

Železniški promet in železniške zgradbe ostanejo neizpremenjene, razen enega dela že omenjene gorenjske proge od odepca pri Tyrševi cesti naprej. Lahko bomo pristopili k ureditvi kurilnic in kolodvorov.

Cestna železnica

Posebno povoljna je rešitev šestmilijonskega načrta za ljubljansko električno cestno železnico, ki ima s sedanjim prelazom čez železnico na Gosposvetski cesti zakasnitve, ki onemogočajo vsako redno obratovanje. Po tem načrtu bi bila cestna železnica izpeljana po podvoznih cestah in bi vse cestne železnice teklo tako rekoč skozi en sam podvoz. Zgraditi bomo mogli prepotrebno cestno železnico po Tyrševi cesti do Ježice. Severni del mesta, ki se najbolj razvija, to železnico najbolj potrebuje. Podvoz sam je tako urejen, da omogoča obratovanje cestne železnice v vseh smereh. Najprimernejša bo rešitev vožnje v dveh glavnih smereh: Ježica—pošta—Moste in druga proga v smeri Vič—St. Vid.

Obe voznici cesti imata do podvoza podolžni padec ca. 2.5% in le na eni strani največ 3.2%. Padci so torej zelo povoljni tudi za električno cestno železnico.

Inž. K.

Dve najbolj razkošni dobi zgodovine Dve največji dragocenosti: škrlat in demant

Kulturna zgodovina pozna dve dobi, ki sta se odlikovali po izrednem razkošju: Doba rimskih cesarjev in doba francoskega kralja Ludovika XIV. Ti dve dobi sta bili res na višku razkošja, proti kateremu je navadno bogastvo revno. Prva je svoj sijaj izražala s škrlatom, druga z demanti.

Zgodovina škrlata se izgublja daleč nazaj v pravljičnem svetu. Pravljična namreč pripoveduje, da je pes tirskega junaka Herakleja na morjem obrežju našel školjko-bagrenko in jo požrl. Pri tem si je rani gobček, ki je postal škrlatno rdeč. Ta barva je bila Herakleju tako všeč, da je začel tkati — škrlat. Še v času Kornelija Neposa (v dobi Kristusovega rojstva) je 1 funt tirske škrlatne volne v naši valuti stal kakih 11.000 din, v Dioklecijanovem času (okrog 300 po Kr.) pa 1 kg škrlatne svile 56.000 din. Škrlatno svilo so navadno v trgovini enostavno odtehtavali z zlatom, ker je bila enako cenjena. Škrlatna barva je bila silno trpežna, vsa moderna tekstilna industrija ne pozna tako trpežne barve. Aleksander Veliki je pri svojem pohodu v Azijo v Suzah našel 200 let stara škrlatna oblačila in njegov škrlatni vojni plašč je nosil še Pompej — po 300 letih. Domovina škrlatnega barvanja je seveda — orient. Prvi so se s tem pečali Fenicjani. Rimljani so to spretnost prenesli na zahod, v Rim, kjer se je v času, ko je bila rimska moč na višku, najbolj razvila in dajala značaj največjega sijaja. Prvotno so bogataši nosili v obleki le škrlatne našive in okraske ob robovih, toda kmalu s tem niso bili več zadovoljni in v Cezarjevem času škrlatna baharija ni poznala že nobenih mej več. Patriciji so počivali samo še na škrlatnih blazinah in ko imperatorji niso mogli več tekmovali, ker je bilo vse razkošje že na višku, so ostalim državljanom prepovedali škrlat, kar pa je počasi zamorilo tudi tozadevno obrt in škrlat je prešel.

Seveda pa je ta doba stregla tudi žledu, sicer ne bi bila tako priljubljena. Pojedine so bile tako razkošne, da bi presegale skoraj meje domišljije. O kraljici Kleopatrinji je znano, da je pri neki pojedini v posebni tekočini (neke vrste kisu) raztopila venec biserov, ki so imeli večmilijonsko vrednost in to kot posebno sladek napoj popila. Lukulove pojedine pa so prišle celo v pregovor, ki se je med najvišjimi sloji ohranil do današnjega dne. Sužnji v kuhinjah so si morali ubijati glavo, da so preobložili mize z dragocenostmi in samimi posebnostmi. Tej pokvarjeni miselnosti so nojevi možgani in jeziki slavčkov komaj zadostovali. Najboljša vina so parfimirali s posebnimi esencami.

Končala se je ta doba škrlata in slavčjih jezikov — z razpadom rimskega cesarstva.

Želja po razkošju se je vrnila nekako čez 1500 let. Bila je to doba, ko so v Franciji vladali Burboni. Začela se je z Ludvikom XIII. in dosegla svoj vrhunec z Ludvikom XIV. Znamenje razkošja je bil — demant. Pri neki slovesnosti l. 1698, ki je bila prirejena v čast perzijskemu poslaniku, je Ludvik nosil plašč, ves posut z demanti, ki so bili vredni — po današnji valuti — 15 milijonov din. V posebnem dragocenem zabojčku je hranil toliko demantov, da je za vsako priliko izbral med njimi. Oprava v gradu Oiron je bila obložena z demanti. Dame so nosile tako široke ovratnice, da so jim pokrivala skoraj vsa prsa. Bogate Španke so nosile tako dolge uhane, da so jim segali skoraj do kolen. V njih so bile vdolane ure in plemeniti kamni. V gradu Dubarry v Luciennes so bile dragocenosti zbrane v omari, ki je bila vredna blizu 1 milijon din. Služinčad je hodila v to zakladnico in pobirala iz nje, kar je kdo mogel. V Londonu so jih prijeli in našli pri njih 140 velikih demantov, 700 briljantov, 300 velikih biserov in veliko zlatih okrasja.

Končala se je ta doba diamanta s francosko revolucijo in propadom monarhije.

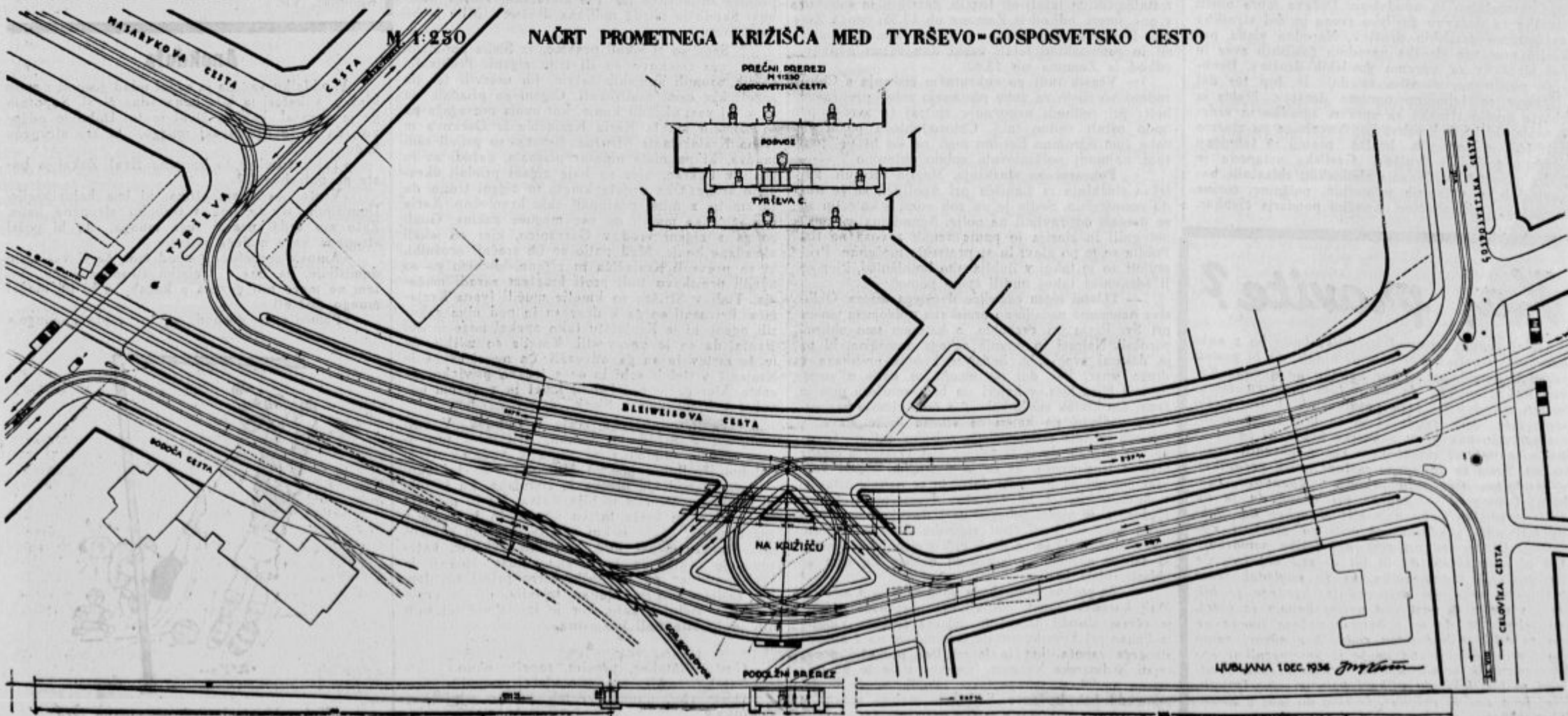
Prispevajte za Prosvetni dom na Prevaljah!

Kie je naihujši mraz?

Doslej je v znanstvenem svetu prevladovalo mnenje, da je največji mraz, »mrzlotni tečaj«, v sibirskem mestu Verhojansk. (Pri tem gre za največji mraz v redno obljudenih delih zemlje, ne za mraz na Severnem ali Južnem tečaju.) V Verhojansku so termometri že zabeležili 70 stopinj pod ničlo; letos v januarju n. pr. je povprečna temperatura znašala 50.4 stop. pod ničlo in so te mere doslej veljale za največji mraz na zemlji. V novjšem času pa so opazovanja privledla do drugačnih rezultatov. Vremenoslovci so prišli do zaključka, da je v Sibiriji še neko mesto, kjer vlada še hušji mraz kot v Verhojansku. To znamenito mesto je Oimekon. Tamošnja vremenska opazovalnica, ki deluje že od leta 1933, je ugotovila, da je v Oimekonu redno 7 stop. več mraza kot v Verhojansku. Največji mraz, ki so ga zabeležili v Oimekonu, je znašal 78 stop. pod ničlo. Dokler se kie na svetu ne najde kak še

bolj mrzel kraj, bo torej Oimekon veljal za mesto »mrzlotnega tečaja«. Kljub temu svojemu svetovnemu rekordu pa ima Oimekon nad 1000 prebivalcev, ki jim tako ostru podnebje nič ne škoduje. Tudi živali so menda proti mrazu dobro utrjene, saj se prebivalstvo peča z govedorejo in konjerejo in ga mraz nič ne ovira.

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 20 aprila: Neža Montepulčanska, devica.

Petek, 21. aprila: Anzelm, cerkveni učenik; Simeon, škof.

Osebnosti

== Poroka. V cerkvi sv. Petra v Ljubljani sta bila poročena g. Franc Nose, ugledni krojaški mojster na Šmartinski cesti v Ljubljani, ter gospodična Marija Antončičeva iz znane in spoštovane »hribske« kmetije v Temeniški dolini pri Št. Vidu na Dolenjskem, iz rodovine, ki je dala mnogo duhovnikov, med drugimi tudi pokojnega profesorja dr. Ivana Jančiča in mariborskega škofa Kutnarja. Poročil ju je ženinov etric g. Omahen, župnik v Dobrniču. Mladima novoporočencema želimo obilo božjega blagoslova!

Opozorilo

Pod firmo: Škofijski ordinariat — Ljubljana, Pred škofijo 4 se razpošiljajo na razne naslove letaki z napisom: Našemu delavcu! Našemu kmetu!

S temi letaki škofijski ordinariat nima nobene zveze. Nepoznani elementi so si zločinsko prisvojili firmo škofijskega ordinariata, kar je povsem brezvestno in vsega obojanja vredno. Javnost opozarjamo na to, da ne verjame, da bi škofijski ordinariat razširjal kakršne koli letake.

V Ljubljani, 19. aprila 1939.

Škofijski ordinariat v Ljubljani.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri ter v soboto ob 20 dva vefilma

(Dorothy Lamour)

Orkan

Doživljaj ene noči. — (Charles Boyer, Jean Artur)

— Družba sv. Vincencija Pavelskega bo imela občni zbor prihodnjega nedeljo, 23. aprila v Marijanišču v Ljubljani. Ob 7 bo v kapeli sv. maša, ob pol 9 zborovanje po sporedu, ki se je doposlal konferencam. Vsi delavni člani ljubljanskih in okoliških konferenc se nujno vabijo, da se svete maše in zborovanja polnoštevilno udeležijo, zunanje konference pa se naprošajo, da pošljejo vsaj enega zastopnika.

— Seja ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je bila pretekli tork, dne 18. aprila. Na seji je ravnateljstvo sklenilo, da se ljubljanskemu OUZD dovoli, da sežida novo uradovo poslopje v Celju. Za nove investicije v kopališču v Laškem je dovoljenih 510.000 dinarjev, za okrevališče na otoku Rabu pa 35.000 dinarjev.

— Znižana vozna. Z odlokom prometnega ministrstva je dovoljena polovična vozna na železnih in državnih pralnih udeležencem seje upravnega odbora Zveze mest kraljevine Jugoslavije, ki bo v soboto, 22. aprila, v Petrogradu.

— Reorganizacija gasilstva. Predsednik gasilskega združenja v Križevcih, Stanko Zagar, je priobčil v listu »Vatrogasni vjesnik« članek, v katerem piše o reorganizaciji gasilstva. Leta 1937 so zastopniki hrvatskega gasilstva izstopili iz gasilske zveze v Beogradu. Do februarja letošnjega leta je bila gasilska zveza okrnjena, ker v njej ni bilo hrvatskih zastopnikov. Sele letoš februarja so šli hrvatski gasilci v Beograd s točno določeno nalogo, da izdelajo predloge za izpremembo gasilskega zakona, s ciljem popolne avtonomije gasilskih združenj. Ta zahteva je našla razumevanje pri zvezni upravi, ki ji načeluje minister Snaj in sprejeta je bila resolucija, da se zajednicam da popolna avtonomija. Potrebne izpremembe v tem pravcu se sedaj izdelujejo; kakšne bodo, še ni znano. Stanko Zagar predlaga organizacijo, začenši od najnižje jedinice. To so prostovoljna gasilska društva, poklicne gasilske čete, obvezne gasilske čete ter industrijske in zavodske gasilske čete. Te jedinice organizirajo na področju vsakega okrajnega načelstva gasilske župe; vse gasilske župe večje politično-upravnega ozemlja ali banovine tvorijo gasilsko zajednico, vse zajednice enega narodnega ozemlja tvorijo narodno gasilsko zvezo in sicer hrvatsko, srbsko in slovensko. Te tri narodne gasilske zveze pa tvorijo skupaj državno gasilsko zvezo, ki bi bila reprezentativni organ gasilstva. Narodne zveze so vrhovne gasilske oblasti na svojem ozemlju in delujejo samostojno in neodvisno. Država mora nositi stroške za državno gasilsko zvezo in del stroškov za opremo gasilskih društev. Narodna vlada pokrajini nosi vse stroške narodnih gasilskih zvez in del stroškov za opremo gasilskih društev. Banovine nosijo vse stroške zajednic in žup ter del stroškov za tehnično opremo društev. Mesta in občine nosijo stroške za upravo, zgradbe in vzdrževanje gasilskih domov. Zavarovalnice pa morajo dati 6% od požarnih brutto premij za tehnično opremo gasilskih društev. Gasilske ustanove je treba oprostiti plačevanja občinskih, oblastnih, banovinskih in državnih pristojbin, poštne, carine za gasilske potrebe. Končno poudarja člankar,

da je treba gasilstvu, nujno potrebni ustanovi za narod, posvetiti polno pozornost.

— Skladatelj Matija Tomc je izdal zbirko: Deset narodnih pesmi za ženske in mešani zbor. Napevi, od katerih jih je večina prvič objavljenih in prirejenih, so vzeti iz obmejnih krajev Slovenije (Goriška, Koroska, Prekmurje). Pesmi, ki jih bodo izvajali ljubljanski srednješolski zbori na svojem koncertu dne 30. aprila, so prirejene v primerno lahkem slogu. Zbirka stane 24 din in se dobi pri skladatelju v Št. Vidu nad Ljubljano.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Poročajo nam, da priredi Tujskoprometna zveza v Ljubljani skupno z Glasbeno Matico ljubljansko na binkoštno nedeljo izlet v Postojno s koncertom v Postojnski jami. Vse tozadevne informacije bodo izdajale in prijave bodo sprejemale, kakor smo zvedeli, vse biljetarne »Putnika« v Sloveniji.

— V Službenem listu kr. banke uprave dravske banovine od 15. t. m. je objavljena »Naredba o preskrbovanju nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev in uslužbencev«.

— Dvadnevni poučni izlet ZAKŠ v Gorico, Benetke, Padovo in Trst dne 14. in 15. maja 1939. Odhod avtobusa 14. maja ob 2 zjutraj izpred Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22 v Ljubljani. Po Vipavski dolini v Ajdovščino (eventuelno zajtrk), dalje proti Gorici. Ogled Gorice. Ob 9 odhod na bojišča k Sv. Mihaelu. Ogled vojaškega muzeja in kavern. Mimo Doberdobskih jezer v Doberdob, nato dalje v Benetke. V Benetkah večerja in prenočišče. Drugi dan ogled Benetk. Po kosilu se odpeljejo po novi avtomobilski cesti v Padovo, kjer si bomo ogledali znamenito cerkev Sv. Antona, po ogledu cerkve se odpeljejo v Savonaro, kjer bo ogled drevesnice bratov Sgaravatti. Nato se vrnemo preko Mestre in Tržiča (Montalconc) po krasni obmorski cesti mimo Miramara v Trst. Odhod iz Trsta izpred hotela »Evropa« točno ob 23. Vožnja s skupnim polnim listom, vstevši v Benetkah večerjo, prenočišče, zajtrk in kosilo ter dve vožnji z motorno ladjo na Trg sv. Marca in nazaj, vstopnino v Dožev palačo in vožnjo z električnim dvigalom na razgledni stolp ter vetopnino v Trstu za ogled akvarija, velja za osebo samo 390 din. Prijave sprejema tajništvo ZAKŠ, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22, I. nad, do vključno 6. maja 1939. Prijavi je priložiti dve fotografiji ter dovoljenje okrajnega glavarstva, katero dobite brezplačno.

— Živinske kužne bolezni. V Sloveniji je bila po stanju z dne 10. aprila svinjaka in parkljekva na 82 dvorcih, vranični prisad in eteklina na 2, konjske garje na 1, mehurčasti izpuščaji na 5, svinjska kuga na 15, svinjska rdečina na 5, kuga čebelnice zalege na 2, perutinska kolera na 1 dvorcu.

— Mesarji zborujejo. V Novem Sadu je kongres mesarjev, ki se ga udeležujejo okrog 100 delegatov iz vse države. Na kongresu so sklenili, da se ustanovi vsedržavna zveza mesarjev in klobasičarjev s sedežem v Beogradu.

— Iz ministrstva za gozdove in rudnike. Pri oddelku za vrhovno gozdarsko nadzorstvo je ustanovljen nov odsek za vrhovno nadzorstvo nad lovskim športom, turizmom in propagando lova.

— Učiteljski zbor pri Dev. Mar. v Polju je daroval namesto venca v počastitev spomina umrle matere učiteljice g. Kržinove in umrlega očeta učitelja g. Sirmikove 300 din v sklad za revne učence, oziroma za nabavo pribora dojenčkom v obmejnih krajih. Solsko upraviteljstvo se za lepo darilo iskreno zahvaljuje.

— Za prenosno avtobusnega prometa. Posebno zastopstvo Zveze društev avtobusnih podjetij je izročilo trgovskemu ministru v Beogradu predlog o prenosu vsega avtobusnega prometa v državi. Zveza društev avtobusnih podjetij v tem predlogu zahteva, naj se določi potrebno omrežje avtobusnega podjetja in njegove cone, prisilno naj se združijo manjša podjetja v večja, najbolje na združni podlagi, izdelajo naj se točna navodila, po katerih bi poslovala vsa naša avtobusna podjetja.

— Zračni potniški promet. Pretekli ponedeljek so v Zemunu začeli z zračnim prometom. Uveden so zračne proge Zemun-Budimpešta-Dunaj-Berlin z nemškimi letali, ki vozijo veak dan razen nedelje (odhod iz Zemuna ob 12.15); proga Zemun-Sofija-Solun-Atene (vsaki dan razen nedelje, odhod iz Zemuna ob 12.20); proga Zemun-Zagreb-Benetke-Milan-Turin (vsaki dan razen nedelje, odhod iz Zemuna ob 12.35); proga Zemun-Rim z italijanskimi letali ob torkih, četrtkih in sobotah z italijanskimi letali ob torkih, četrtkih in sobotah v obe smeri, odhod iz Zemuna ob 12.35; proga Zemun-Bukarešta-Konstanca z italijanskimi, domačimi in romunskimi letali veaki dan razen nedelje, odhod iz Zemuna ob 13.40.

— Veasih tudi po enkratnem čiščenju s Chlorodontovo pasto za zobe postanejo zobje prekrasno beli; pri rednem negovanju zjutraj in zvečer pa bodo ostali vedno taki. Chlorodontova pasta za zobe ima ogromno čistilno moč, ne da bi pri tem tudi najmanj poškodovala zobno sklenino.

— Ponesrečena služkinja. Marija Strupih, 22-letna služkinja iz Lanišča pri Škofljici, se je hudo ponesrečila. Sedla je na rob voza, s katerim so se domači odpravljali na polje. Nenadoma so konji potegnili in Marija je padla vznak z voza na tla. Pobila se je po glavi in si pretresla možgane. Prepeljali so jo takoj v ljubljansko bolnišnico, kjer so ji zdravniki takoj nudili svojo pomoč.

— 17letni cigani osumljeni dvojnega umora. Oblastva neumorno nadaljuje preiskavo o dvojnem umoru pri Sv. Pavlu pri Preboldu, o katerem smo obširno poročali. Najprej so osumili nekega domačina, ki pa je dokazal svoj alibi. Sedaj je krenila preiskava v drugo smer. Par dni po umoru so našli v strugi Savinje blizu hiše, v kateri sta bila umorjena mož in žena, črn kratak možki euknjič s črno riziasto barbenasto podlogo, na kateri so vtiskane lisice glave, v rokavih pa ima črno podlogo z belimi črtami. Orožniki so dognali, da je ta suknič last 17letnega cigana Štefana Hudoroviča, ki se je z drugimi cigani večkrat potepal po Savinjski dolini in se najraje ustavljal v Seščah, kjer je bil zagrešen dvojni umor. Štefan Hudorovič je najbrž pobežnil na Dolenjsko v kočevski okraj, kjer so drugi člani ciganske družine Hudorovičev. Hudorovič se pa družiti s cigani Levakovič, ki tabore navadno v ljubljanski okolici. Za njim so oblasti izdale tirnico.

— Za poskus ponarejanja kovancev — 4 mesece. Mali kazenski senat ljubljanskega okrožnega sodišča je včeraj obsodil 32letnega delavca Ljuzeta Vidgaja iz Poljan pri Primskovem na Gorenjskem na 4 mesece strogega zapor, ker je jeseni lani poskušal ponarejati 20 dinarske kovance. Napravil si je že bil primeren model, pa se ga takoj zalotili, ne da bi bil ponaredil kak kovanec. Sodnikom malega senata je vse priznal.

— Za obmejno tihotapstvo kobile 6 mesecev. France Petkovšek iz Rovt ob zapadni meji je bil obtožen, da je pomolil 17. maja lani odpeljal iz hleva posestnika Rudolfa Jeraja 5000 din vredno kobilu, jo prethotapil čez mejo in jo v Italijo prodal za 2500 lir. Zaradi konjske tatvine obtoženi Petkovšek je zanimal tatvino, v preiskavi pa je priznal, da je res nekemu neznanemu človeku pomagal Jerajevu kobilu spraviti čez mejo. Mali kazenski senat ga je na podlagi izvedenih dokazov obdolil le zaradi prestopka prikrivanja ukradene kobile, ki jo je pomagal spraviti čez mejo v Italijo, in sicer na 6 mesecev strogega zapor in na 120 din denarne kazni. Petkovšek je prijavil proti sodbi revizijo in priziv.

Po državi

* 35.000 vstopnic za nogometno tekmo Anglija in Jugoslavija v Beogradu. Dne 18. maja bo v Beogradu prva nogometna tekma med Jugoslavijo in Anglijo. Jugoslovanska nogometna zveza je že vse potrebno pripravila. Računajo z obiskom, kakršnega Beograd še ni doživel. Poskrbeli so za 30.000 stojališč pri za 5000 sedežev. Največji obisk je bil doslej pri nogometni tekmi Jugoslavija-Poljska, ko je bilo 18.000 gledalcev. Vstopnice za nogometno tekmo Anglija-Jugoslavija so že začeli prodajati.

* Važno prometno vprašanje. »Jutarnji List« poroča iz Splita: Pohvaliti moramo inicijativo splitske trgovsko-industrijske zbornice v vprašanje napredovanja prometa v naših jadranskih pristaniščih. Pri reševanju tega važnega vprašanja našega Primorja pa je treba urediti tudi vprašanje gradnje prekopa Vukovar-Samac, ki bi vezal Donavo s Savo in bi brez dvoma pritegnil znaten del evetovne trgovine, ki gre danes po Donavi čez Brailo v Crno morje ter skozi Dardanele v Egejsko in nato v Sredozemsko morje. Nova plovna pot Vukovar-Samac-Sava-Jadran ne bi pritegnila samo znaten del tranzitne trgovine iz vseh dežel Podonavja na naša jadranska pristanišča, marveč bi bila posebne važnosti za izvoz žitaric in koroze kakor tudi za naš uvoz. Z graditvijo tega prekopa bi oživila vsa naša jadranska pristanišča, oživila bi tudi morska in rečna plovba, da ne govorimo o koristi, ki bi jo imelo od tega naše železnice. Dokler se še ni gradila usnaka železnica in se je računalo s potjo čez Sisek in Karlovec na Sušak, je nudila ta prometna žila najugodnejšo pot do morja. Danes, ko se bližamo dovršitvi usne železnice, je položaj še mnogo bolj ugoden. Posebno je važna za bodočnost te plovne poti nameravana regulacija Une do Bosanskega Novega. Ladje bi mogle tako pripluti od Jasenovca po Uni do Bosanskega Novega, od tam pa čez Bihač po usnaki železnici najkrajšim potom do Šibenika oziroma do Splita. Po tej poti bi prišel v poštev prevoz po železnici samo 258 km do Šibenika ali 284 km do Splita, med tem ko znaša prevoz po liskih železnici čez Karlovec do Šibenika 448 km, do Splita 474 km. Gradnja prekopa Vukovar-Samac je eno važnejših vprašanj našega narodnega gospodarstva in dolžnost vseh prizadetih je, da posvetijo temu važnemu vprašanju svojo največjo pozornost.

* Velik požar v Splitu. Pretekli tork zjutraj je nastal požar v skladišču gradbenega materiala Mirosava Ganze v Splitu. Goreti je začelo v neki baraki, v kateri so bili poleg gradbenega materiala tudi stroji za žaganje in sekanje drv. Požar se je širil z neverjetno hitrostjo in je kmalu zajel še dve drugi baraki in pa gradbeni material, ki je bil naložen na prostem. Gasilci so se trudili, da bi pogasili požar, vendar se jim ni posrečilo. Zgorelo je celo skladišče. Škoda cenijo na 900.000 dinarjev, zavarovano pa je bilo skladišče samo za 270.000 din. Lastnik skladišča je bil v času požara v Sloveniji, kjer je nakupoval gradbeni material.

* Izvoz morskih rib na Češko in Poljsko. Zaloge morskih rib pri naših ribičih so se zelo zmanjšale. Koncem novembra so imeli ribiči v zalogi okrog 25.000 sodov sardelj, jih imajo sedaj še komaj 10.000 sodov. Glavni del rib je bil izvožen v inozemstvo, predvsem na Češko in Poljsko, veliko so jih pa pokupili v notranjosti naše države. Pričakujejo, da bo do glavnega letnega ribolova prodana tudi vsa sedanja zalog rib.

* Novo poslopje borze dela v Šibeniku je že skoro dogotovljeno in se bodo kmalu veselili uradi. Zgrada je že kolavdirana.

* Velik mlin v Subotici pogorel. V mlinu na električni pogon Zore Berger v Subotici je v noči od 17. na 18. aprila nastal požar, ki je kmalu zajel vse oestreje. Prihiteli so gasilci, ki so pa imeli samo eno brizgalno; poleg tega je primanjkovalo tudi vode. Grozila je nevarnost, da se požar razširi na sosedna poslopja, zato so gasilci prosili za pomoč vojaška oblast, ki je takoj poslala četo vojakov, ki so pomagali omejiti požar. Po petih urah je mlin pogorel do tal. Poleg mline je zgorelo tudi okrog 160 meterskih stotov moke, velika množina pšenice in koroze ter 150 meterskih stotov otrobov. Škoda je okrog milijona dinarjev. Mlin je bil zavarovan.

* Sami so si iskali pravice. Iz Siska poročajo: Skozi vas Osekovo so šli trije cigani. Prebivalci so jih osumili konjskih tatvin, jih ustavili ter jih začeli kar sami zasiljevat. Cigani so priznali, da so v tej vasi ukradli konje, kot svoja pomagala pa so označili kmeta Karla Krajačiča iz Osekova in Ivana Krajačiča iz Stružca. Kmetije so prijeli tudi ta dva, ki pa nista ničesar priznala, četudi so ju gnali v Pakrac, kjer so baje cigani prodali ukradene konje. Oba pristala kmeta in cigani trdijo, da so kmetije z njimi postopali zelo krivo. Karla Krajačiča so mučili na vse moguče načine. Gnali so ga s cigani vred v Garešnico, kjer so iskali ukradene konje. Med potjo so jih srečali orožniki, ki so prevzeli Krajačiča in cigane, obenem pa so uvedli preiskavo tudi proti kmetom zaradi mučenja. Tudi v Stružcu so kmetije mučili Ivana Krajačiča. Privezali so ga k drevesu in pod njim zakurili ogenj, ki je Krajačiču tako opeknel noge in del života, da se je oneveščel. Kmetije so mislili, da je že mrtev in so ga odvezali. Če nekaj ur pa je Krajačič prišel k sebi in se s težavo privlekel do ceste, kjer ga je našel neki kmet in z vozom odpeljal v bolnišnico v Sisek.

* Sestletno hčerko vrgla v vodnjak. V vasi Smilovcu v Srbiji je Stanka, priljezna posestnica Živote Milenkoviča, vrgla v vodnjak svojo bolešno sestletno hčerko Milico, pa se je takoj skesala in izvlekla otroka iz vodnjaka. Pa je bilo že prepozno. Hčerka je bila mrtva. Da bi prikrila svoj zločin, je vzela mrtvo hčerko in jo nesla v vas Rutevac, ki je 40 km oddaljena. Tam namreč živi Stankin pravi mož Vladimir Ivković, kateremu je rekla, da je hčerka umrla. Mož ji je verjel, vendar pa je zločin hitro prišel na dan. Pri zaslišanju je Stanka izjavila, da je vrgla hčerko v vodnjak zato, ker je imela več telesnih hib in je bila tudi bojažna.

* Gost: »Natakar, prosim, zaprite okno.«
Natakar: »Ali vam zelo vleče, gospod?«
Gost: »Ne, ampak zrezek mi bo odneslo s krožnika.«

Ljubljana, 20. aprila

Gledališče

Drama: Četrtek, 20. aprila ob 3 popoldne: »Hlapec«. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. — Petek, 21. aprila: »Kaj je resnica?« Red B. — Sobota, 22. aprila: »Potovanje v Benetke«. Red A. — Nedelja, 23. aprila: »Živi mrtvec«. Izven. Znižane cene.

Opera: Četrtek, 20. aprila: »Vse za šaloc«. Red Četrtek. — Petek, 21. aprila: zaprto. — Sobota, 22. aprila: »Falstaff«. Premiera. Premierski abonma. — Nedelja, 23. aprila ob 3 popoldne: »Ero s onega sveta«. Izven. Znižane cene. — Ob 8 zvečer: »Vse za šaloc«. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 24. aprila: Akademija Sokola Ljubljana-Matica. Izven.

Radio Ljubljana

Četrtek, 20. aprila: 12 Jožek in Ježek — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Pester spored radijskega orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 »Za Krajno premožen; za Krajno ubožen; za Krajno učen; za Krajno rojen«. Ob 250 letnici izida Valvazorjeve »Slave vojvodine Kranjske« — Vrstna prizorov o življenjem delu velikega moža. — Rokopis pripravil Niko Kuret. Izvajajo člani radijske igr. družine. Vodi inž. Ivan Pengov — 21 Reprodukiran koncert simf. glasbe — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emonac«. — Konec ob 23.

Drugi programi

Četrtek, 20. aprila: Beograd-Zagreb: 20. Humor, 21. Narodne pesmi — Sofija: 19.30 Ork. konc. — Varšava: 20. Plesna gl., 21. Saksafon, 22. Kom. gl., 23.05 Zbor — Budimpešta: 20.50 Ork. konc., 22. Plesna gl., 23. Cig. ork. — Trst-Milan: 21.35 Vok. in pianinski konc. — Rim-Bari: 21.15 Wagnerjeva opera »Rensko zlatoc« — Dunaj: 19. Beethovenove skladbe, 20.10 Igra, 21. Graški komorni orkester — Berlini-Königsberg: 20.10 Orkestralni koncert — Hamburg-Lipsko-Vratislava-Frankfurt-Stuttgart-Monako: 20.10 Vsedržavna oddaja — Köln: 20.30 Pihala in ruski zbor — Strasbourg: 21.45 Opera.

Prireditve in zabave

Mladinski zbor z Rakeka ima na sporedu koncerta nekakšen pregled slovenske mladinske glasbene tvornosti od njenega začetka do najnovejše dobe ter bo zanimal občinstvo tako s te, kakor tudi iz estetske umetnostne strani. Koncert bo v ponedeljek, dne 24. t. m. ob pol 21 v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice so že na razpolago v knjigarni Glasbene Matice od 20 din navzdol. Vse prijatelje lepe pesmi vabimo na koncert.

APZ bo ponovil koncert pesmi iz slov. nar. prepore dne 28. t. m. v veliki uniojski dvorani za vse ljubljanske srednje šole. Nekaj vstopnic bo rezerviranih za ostalo občinstvo, ki se koncerta 3. t. m. ni moglo udeležiti, ker je bila dvorana popolnoma razprodana. Te vstopnice bodo na razpolago na univerzi v vratarjevi loži. Čas prodaje bomo še objavili.

Predavanja

»Božjarsko prosvetno društvo« ima svoj deseti prosvetni večer drevi v Mavričevi dvorani (poleg kavarnar Majcen na Tyrševi cesti). Predava g. prof. Bergant Mavrič o slovenskih velikih možeh kot prvih voditeljih slovenskega naroda.

»V Smihel, pa 'no kajžico imame« je naslov skioptičnega predavanja, ki ga bo imel g. dr. p. Roman Tominec v torek 25. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani na 52. prosvetnem večeru Frančiškanske prosvete M.O. Sodeluje društveni pevski zbor.

Sestanki

Dekliški krožek Ljubljana-mesto! Drevi ob 8 bo redni sestanek našega krožka v sobi »Doma dijakinje« v Vzajemni zavarovalnici.

Fantovski odsek Sv. Peter ima drevi ob osmih redni sestanek s predavanjem narodnega poslanca g. Rudolfa Smersuja.

Diplomirani tehniki! Udeležite se rednega občnega zbora Udruženja diplomiranih tehnikov, sekcija Ljubljana, ki bo v soboto, 22. aprila ob pol 8 v salonu restavracije »Sestica«, Tyrševa 6. Obravnavala se bodo važna vprašanja našega stanu.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongrensi trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Anekdota

V oddelku vagona je sedel mlad gospod z malo kletko, v kateri je bila nenavadna žival. Sopotnik ga je vprašal, kakšna žival je to. Dobil je odgovor, da je to egiptovski mungo, ki žre strupene kače.

»Tako, torej je to koristna žival. Zakaj jo boste pa potrebovali?«

»Veste, jaz imam etrica, ki ima halucinacije. Domišljuje si, da ima v trebuhu strupene kače. Zato mu sedaj nesem tega munga, da bi požrl strupene kače mojega etrica.«

»Ampak oprostite, gospod moj; če si vaš stric domišljuje, da ima v trebuhu strupene kače, potem ne more biti govora o kačah, i bi jih mogel mungo požreti.«

»Pomirite se, gospod, saj to i pravi mungo.«

Mojstrski strel med nogometno igro

Kaj pravite?

Kaj pravite, gospod urednik, kako bo z našo narodno zavestjo? Vsi bi radi videli, da bi postali zaveden narod, da bi kar nekako ne upamo. Kakor da bi vedeli, da bi v tem primeru moral postati zaveden — vsak posameznik. V ilustracijo samo tole: Naši predniki so se bolj trdno držali svojega. Do nas so za nekatere kraje, ki že zdavnaj niso več na slovenskem svetu, ohranili svoja imena. Tako še danes po zaslugi naših prednikov o zasebnem običevanju pravimo: Monakovo, Inomost, Solnograd — čeprav vsi vemo, da je na pošto pošiljko treba napisati: München itd. Taki so bili naši predniki, govorili so »veskoci« po našec. Ali bo sedanji rod tudi toliko samostojni? Vsi bi radi videli, da bi bil — rod kot tak. Če pa poslušajo posameznika, ki je pogledal samo malo čez mejo, bo pripoveduje, kje vse je bil, katera mesta in vasi pod našim kromem je videl, pa takoj veš, da ta nobenega našega imena ne bo zapustil prihodnjemu rodu, ker govori samo po zemljepisnih. Narod pa je iz posameznikov, po posameznikih se ohranja in — izginja. Naši predniki so bili taki, da njihovi potomci niso izginiti. Kaj bo z našimi potomci, če smo mi tudi v zasebnem običevanju tako mehki.

LJUBLJANA

Zanimivo predavanje o Ameriki

V torek zvečer je bil 51. prosvetni večer Franciškanske prosvete v Ljubljani. Predavala je ga. Vera Adlešičeva, soproga ljubljanskega župana, o svojih vtisih, ki si jih je lani nabrala, ko je potovala po Ameriki v spremstvu svojega soproga, ki je v Ameriko odpotoval na odkritje Jugoslovanskega vrta. Go. županjo smo do sedaj poznali kot izvrstno pevko resnično umetniške višine, poznali smo jo tudi kot prijazno gospe in družabno damo, nismo pa vedeli, da je tudi tako sijajna predavateljica. K popolnemu uspehu njene predavanja ji je pripomoglo njeno veliko znanje in pa njen lepi glas. Odlično običinstvo, ki je napolnilo veliko franciškansko dvorano, je imelo resničen užitek. Med odličniki, ki so prišli na predavanje, moramo omeniti go. banico dr. Natlačenovo, divizijskega generala Lukiča z gospo, g. župana dr. Adlešiča, go. soprogo podbana Majcnova, zaslužnega in poslovodečega podpredsednika Rafaelove družbe župnika Zakrajška, župnika dr. Romana Tomince, kanonika Volca, priorja dr. Učaka in mnogo drugih.

V skoraj dvehurnem predavanju je gospa dr. Adlešičeva lepo razvila svoje vtise v Ameriki. Pokazala je svoje veliko znanje ameriške zgodovine in zemljepisja, ameriške kulture, socialnega življenja Amerikancev, ameriške morale, ameriške miselnosti in celo — gospodarstva. Nas pa so najbolj zanimali njeni vtisi o življenju Slovencev v Ameriki. Predavateljica je lepo očrtala velikanse napore Slovencev na organizacijskem polju in, na gospodarskem, njihovo veliko ljubezen do stare domovine, do materne jezika, njihovo ljubezen do slovenske kulture in pa njihovo stremeljenje, da se v oceanu anglosaškega jezika čimdalje vzdržijo. Gospa pa je morala priznati, da je njen vtis takšen, da je Slovencem v Ameriki določeno le še nekaj desetletij življenja in da bo že velik uspeh to, če bodo potomci ameriških Slovencev imeli zavest, da so slovenskega pokolenja. Predavateljica je proti koncu predavanja pokazala tudi nekaj skioptičnih slik iz Amerike. Videli smo sijajne ameriške stavbe, ameriške tipe, kakor črne in Indijance, videli smo spomnike našim zaslužnim možem v Jugoslovanskem vrtu in videli smo čudeže ameriške tehnike. Navdušeno odobravanje je nagradilo trud predavateljice. Ob koncu se ji je zahvalil predsednik Franciškanske prosvete g. Medičar, ki ji je poklonil v znak priznanja lep slopek.

Prihodnji torek bo zaključno 52. predavanje Franciškanske prosvete v tej sezoni. Predaval bo g. župnik dr. Roman Tominec o temi »V Šmihelu pa kajžico imame«. Predavati namerava namreč o snu modernega človeka po lastni hišici. Na to zanimivo predavanje že sedaj opozarjamo.

Čistimo zalogo in prodajamo lepe bobovce po 4.—, 5.—, 6.— din. Fr. Kham — Kongresni trg št. 8

1 Koncert v korist sklada za pobijanje jetike bodo priredili častniki ljubljanske garnizije, v soboto, dne 22. aprila ob 9 zvečer. Prosimo vse prijatelje naše vojske in rezervne častnike, da to čistočljubno prireditve v čim večjem številu obiščejo. Vstopnine ni, pač pa se sprejemajo prostovoljni prispevki. Obleža večerna.

1 Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« javlja, da bo slovesna zadušnica za Zrinjskim in Frankopanom dne 29. aprila t. l. ob 7 v franciškanski cerkvi. Glavna redna skupščina bo pa dne 6. maja ob 8 zvečer v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom.

1 Srajece, kravate, Karničnik, Nebotičnik.

1 Občinska seja. Danes ob 5 popoldne bo v magistratni dvorani redna seja mestnega sveta. Na dnevnem redu so nekatere zanimive točke, tako odobritev proračunov mestne občine ljubljanske za l. 1938, dalje obravnava o pogodbi med mestno občino ljubljansko in uršulinskim samostanom za otvoritev Subičeve ulice, najem posojila 4 milijone za dograditev šole na Višni. Slede dalje poročila raznih odborov in pa tajna seja, ki bo obravnavala razne osebne zadeve.

1 V zadnjih mesecih se je že ponovno dogajalo, da je bil ta ali oni pismonoša pri dostavi pošte napaden in poškodovan od psov, katerih lastniki so ali hišni gospodarji ali pa posamezne stranke stanujoče v hiši. — Pošto ravnateljstvo opozarja hišne gospodarje in druge lastnike psov, da ukrenejo vse potrebno, da bodo dostavljali lahko brez skrbi in nemoteno opravljali svojo nalogo službo pa tudi, da se izognejo neprijetnim posledicam, ki utegnejo zaradi takih napadov zadeti lastnike psov same.

1 Za mestno kuhinjo v cukrarni je daroval 100 din član m. s. g. W. J.; v isti namen so poslali 200 din namesto venca na krsto pokojnega g. dr. Franca Friana dediči Alojzija Pogačnika na Miklošičevi cesti 4, ter stanovalec hiš na Cesti 29. oktobra št. 18 in 20 tudi 200 din, a socialni urad je v znamenje teh daril položil na krsto preprost venec s travki v mestnih barvah. V počaščenje spomina svojega soproga Franca je pa darovala 200 dinarjev za cukrarno ga. Marija Živec, na Cesti 29. oktobra št. 17. — Mestno poglavarstvo izreka darovalcem prirčno zahvalo tudi v imenu obdarovalnih.

1 Idrijski krožek. V nedeljo, 23. apr., bo izlet na Šmarno gorje. Sestane ob 12.30 na vrhu. Vabljeni vsi rojaki in prijatelji.

1 Uprava policije v Ljubljani obvešča, da bo pregled novih motornih vozil v petek, dne 28. t. m. od 8 do 11 v Ljubljani na Bregu št. 20 (dovoz z Novega trga). K temu pregledu je pripeljati tudi vse avtomobile, avtomobile in motocikle, ki letos iz kakršnegakoli razloga še niso bili komisijko pregledani in odobreni za promet.

1 Enodnevni krožni izlet po Slovenskih goricah priredi Društvo prijateljev Slovenskih goric dne 7. maja. Informacije dajejo vse biljetarne Putnika.

1 10.000 prekoračenih. Nenavadno hitro je bilo letos prekoračeno število 10.000, namreč število sprejetih bolnikov v ljubljansko bolnišnico. Nismo niti dopolnili tretjine tega leta, pa je do sedaj ljubljanska bolnišnica že sprejela 10.400 bolnikov, mnogo pa jih je tudi odklonila oziroma zavrnila v domačo oskrbo. Sleherni dan pa prekosi prejšnjega in gneča v bolnišnici je vedno bolj strašna. Nihče pa ne ve ne dneva, ne leta, kdaj bodo bolnišnico razširili oziroma vsaj odprli kirurški oddelek. Na kirurgijo je namreč največji naval.

1 Porotna dvorana — velik arhiv. Nekdanja porotna dvorana ljubljanskega okrožnega sodišča se je sedaj spremenila v velikanski arhiv spisov o aferi Mira Jankoleta. Tja so iz Slovenske banke v avtomobilih prepeljali in shranili vse bankine spise in knjige. Dvorana je postala velik arhiv teh spisov in bo pač imel sodeči sodnik mnogo sitnosti in skrbi, preden bo mogel preučiti vse spise, ki leže nagrmadeni po raznih klopih. Sicer je preiskava proti Jankoletu že končana. Državni tožilec sestavlja obtožnico, ki bo zelo obširna in se nam obljublja pravcati monstre-proces. Miro Jankole je vdan v svojo usodo in mirno pričakuje glavne razprave, ki pa ne bo še tako kmalu razpisana. Ta razprava bo najbrž v porotni dvorani.

MARIBOR

Zanimivosti starega židovskega pokopališča

Maribor, 19. aprila. Na kratko smo včeraj poročali o zanimivi najdbi, na katero so naleteli mestni delavci v Strmi ulici. Tam ima mestna občina svoja skladišča, katera nameravajo v doglednem času zelo povečati ter postaviti nove remize, ker so sedanjosti dosti pretesne. V ta namen je mestna občina dokupila nekaj eveta, ki leži zapadno od Strme ulice med sedanjimi skladišči in Dravo. Tu se je nahajal dosedaj vrt sadonosnik. Pred nekaj dnevi so začeli kopati temelje za novo stavbo. Pri kopanju se v ponedeljek naleteli na prvo okostje, ki je ležalo 2 m globoko. Paklican je bil prof. Baš, ki je ugotovil, da je slučaj spravljal na dan dokaze o legi starega židovskega pokopališča, na katerem so pokopavali pred 600 leti mariborski židje umrle svojce. Pri nadaljnjem kopanju so spravili delavci na dan še 9 takih okostij. Vsa leže v enaki globini približno 2 m pod površjem. Verjetno, da včasih niso bila tako globoko zakopana, toda tekoma etalej se je nad njihovimi grobovi zemlja z obdelovanjem precej dvignila. Vsa okostja so zelo dobro ohranjena, ker leže v suhi mivki. Zlasti lobanje niso prav nič prepele. Vsaka lobanja pa ima v očesnih jamah po dva majhna prodna kamna, s katerimi so pokojniku zatienili oči. Iz sledov v zemlji se vidi, da mrtveci niso polagali v grob v lesenih krestah, temveč samo zavite v njihova oblačila. Pri skeletu, ki so ga dvignili čez lega za mariborski muzej, so našli okrog lobanje še ostanke z zlatimi nitkami pretkane tančice. Očividno je bila to kakšna ženska iz bogate in odlične židovske rodbine. Pri drugih skeletih niso našli nobenih takšnih predmetov iz kovine. Vsa okostja so ležala v eni smeri, z glavami proti zapadu in nogami proti vzhodu. Na tem prostoru mora biti v zemlji še veliko okostij, saj so jih 10 našli v enem samem jarku, ki je jedva pol metra širok. Najbrž so z jarkom slučajno zadeli vrsto grobov. Prostor, na katerem so naleteli na te najdbe, je bil pred 600 leti precej oddaljen od mestnega obzidja na popolnoma samotnem obrabčenem kraju nad Dravo. Nadaljnji izkopavanja seveda nalašč zaradi preiskovanja grobišča ne bodo vršili, vendar pa je, da se je sedaj določilo mesto nekdanjega grobišča. Okostja, ki so jih sedaj izkopali iz jarka, so spravili v zaboj ter jih bodo znova pokopali na mestnem pokopališču na Pobrežju.

1 Prvi slovenski zvočni film o mladinskem taboru v Ljubljani bomo videli v nedeljo dopoldne v Grajskem kinu. Prva predstava za člane Fantovskih odsekov, čitalnice Dekliških krožkov in povabljene goste bo ob 10, druga za ostalo občinstvo pa ob 11. Člani in članice dobijo vstopnico po 2 din v pisarni Prosvetne zveze, ostali pa po 3 din v prodajalni Cirilove tiskarne na Aleksandrovi cesti 6.

1 Krščanska ženska zveza bo imela v nedeljo, dne 23. aprila svojo pobožnost v cerkvi sv. Jožefa v Studencih. Ob 6 sveta maša, skupno sveto obhajilo in darovanje za cerkev.

1 Zbor državnih in samoupravnih upokojencev v nedeljo, 23. aprila ob 9 dopoldne bo v mali dvorani Narodnega doma občni zbor Društva jugoslovanskih državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru. Na obnem zboru se bo zopet obravnavala predlog nekaterih članov, naj bi se mariborska organizacija združila z banovinekim društvom

Kranj

Da ne bo poleti žeje. Po velikonočnih praznikih so začeli z gradnjo vodovoda Predvor—Tupaliče—Oleševke—Luže in bo bržkone ta vodovod v teku treh tednov dovršen. Iz tega vodovoda se bo napajal tudi Senčur z okoliškimi vasicami, ki so doslej dobivale vodo iz iste cevi kot Kranjčani. Ko bo končan ta vodovod, bo torej glavna cev dovajala v Kranj več vode. Za gradnjo glavnega vodovoda Predvor—Kranj je prišlo že 9 vagonov cevi, ostale dobave bodo v kratkem prispele. Gradnja tega vodovoda se bo začela koncem aprila, ko bo licitacije potrdilo ministrstvo. Načrti za III. etapo vodovoda t. j. Kranj—Stara Loka se že delajo in se bo z gradnjo tega vodovoda najbrž začelo že prihodnje leto.

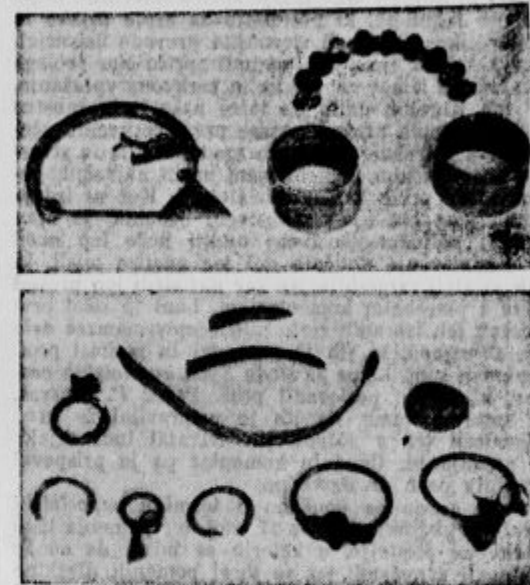
Zgubila se je aktivka na cesti do Škofje Loke do Gašče. V njej je bila nekaj obleke in drugih stvari. Najditelj naj jo proti nagradi odda v »Slovenčevic« podružnici v Kranju.

Novo mesto

Od vodstva tukajšnje meščanske šole se posavlja upravitelj g. Mervič Anton, ki stopa z današnjim dnem v pokoj. G. upravitelj je vodil tukajšnjo meščansko šolo od njene ustanovitve dalje. Bil je zgled skrbnega šolnika, ki z ljubeznijo posveča vse svoje sile propehu šole, ki mu je izročena v vodstvo. Kot upravitelj je bil veeskozi objektivni in je imel vedno le koristi šole in njenega vzgojnega dela pred očmi. Zlasti je znal s svojo srčno dobroto in nevsiljivo družabnostjo gojiti med svojim učiteljstvom iskreno tovarštvo in lepo sožitje. Lansko leto je dopolnil 35. leto svojega službovanja, ki ga je pričel kot učitelj v raznih krajih na Primorskem, po prevratu pa je služboval najprej kot upravitelj novo ustanovljene meščanske šole v Ribnici, nato pa v Novem mestu, kjer je ostal do danes. Ko odhaja, naj ga spremlja zavest, da je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi šolo dvignil in vzdržal na čim dostojnejši višini. Ob njegovem odhodu mu želimo, da bi zasluženi pokoj še dolgo zdrav užival v krogu svoje družine!

Zgodovinska grobišča v Kranju

Poročali smo že ponovno o izkopavanju zgodovinskih grobišč v Kranju. Našli so dragocene starinske predmete, ki jih je muzejski kustoz g. dr. Rajko Ložar skrbno zložil v zaboj in jih odpeljal v ljubljanski muzej. V naslednjem prinasamo sliko nekaterih izkopanih predmetov in sicer vidimo na gornji sliki dve fibuli in dve spiralni zaplestnici iz brona, na spodnji sliki pa zaplestnice, obročke z obeski, našiv in bronasto tenijo za lase.

Ko bodo razkopavali cesto Kranj—Naklo, bodo gotovo odkrili še marsikaj zanimivega iz prastarih časov, pa tudi pri razkopavanju zemljišč proti tovarni Prešern pričakujejo, da bodo naleteli na zgodovinske predmete.

Celje

1 Zadnja pot Mihaela Levstika. V torek smo spremili k zadnjemu počitku nepozabnega učitelja v p. g. Mihaela Levstika. Kako priljubljen in povsod dobro poznan in spoštovan je bil dragi pokojnik, nam priča njegov lep pogreb, katerega se je udeležilo izredno veliko njegovih prijateljev in znancev iz Celja, celjske okolice in tudi od drugod. Med drugimi so se pogreba udeležili tudi g. dr. Leskovar iz Maribora, g. poslanec Steblovnik, narodni poslanec dr. Ogriček, zastopniki oblasti in mestne občine, izredno veliko učiteljstva in zastopniki Sadržarskega in vrtnarskega društva ter Čebelarškega društva iz Celja, Maribora, Ljubljane in drugod. Na grobu se je v imenu okoliške šole v Celju, na kateri je pokojnik del časa služboval, in v imenu učiteljstva poslovil g. upravitelj Janko Kramar, v imenu Sadržarskega in vrtnarskega ter Čebelarškega društva pa g. višji nadzornik Humek, nadalje g. Gorečan Franc iz Višnje vasi.

1 Velik koncert Akademike pevskega zbora, pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije, bo v soboto, 22. t. m. ob 20 v »Unionu«. Poleg APZ visoko umetniškega izvajanja, zborove ubranosti in mladih svežih glasov, bomo spoznali in občudovali dela onih skladateljev, ki so glavni nosilci in predstavniki slovenskega glasbenega ustvarjanja — v dobri, ko se je začelo naše ljudstvo zavedati, da je družina v družbi narodov, ip. se več: občutilo je bratstvo slovenskih sosedov. Kakšno pesem je ta doba rodila in kako je vplivala, bomo slišali in doživeli na sobotnem koncertu, ki bo sploh največji koncert zadnjih let v Celju. S svojim obiskom pa dajmo APZ priznanje za njegovo nesebično prizadevanje v narodnostnem in umetniškem oziru.

1 Mladinski dom v Gaberljah uprizori v nedeljo, 23. aprila, ob pol 5 popoldne lepo rimsko igro iz prvih časov krščanstva »Mlino pod zemljo«. Ker je to zadnja igra v tej sezoni, vabimo vse, da te prilike ne zamudijo!

1 Akademija državne deške in dekliške meščanske šole v Celju bo v nedeljo, 23. aprila, ob 4 popoldne v mestnem gledališču. Simbolična pesnitev Anice Černejeve »Pravljica o mornarju« v režiji Josipa Tomažiča doživela svojo krstno uprizoritev. Mladinski pevski zbor dekliške meščanske šole bo pod vodstvom g. Danice Grudrove zapel več trigradskih pesmi. Sledile bodo krasne telovadne točke pod vodstvom g. Vere Bolharjeve ter gosp. J. Tomažiča, nakar zapoje mladinski pevski zbor dečke šole pod vodstvom g. Pec Šegule slovenske narodne v štirigradskem zboru. Kot zaključek bo prekrasna alegorija — Zedinjenje s petjem državne himne.

1 SK Celje, atletska sekcija, razpisuje v okviru cross-country teka, ki bo v nedeljo, 23. t. m., ob 15 na Glaziji, še tekmovanje v metu diska in kladiva kot izbirno za tekmovalce, ki pridejo eventualno v poštev za sestavo reprezentance proti Juliji krajini. Tekmovanje v metu diska in kladiva se bo pričelo ob 14.30.

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

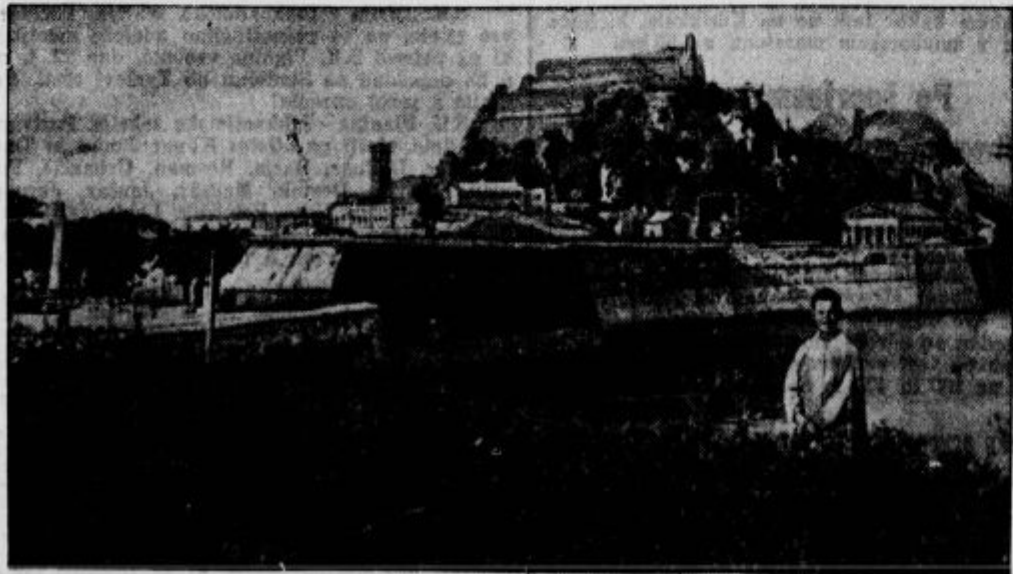
Slovenska Bistrica

Občina je prevzela temeljitejšo skrb za higieno mesta. Da se ohrani snaga na ulicah, je občinska uprava strogo prepovedala vsako krmiljenje živine pred gostilnami. Prav tako je prepovedala vsako odlaganje smeti ob poteh, ker to zmanjšuje ugled mesta v očeh številnih gostov. Sama bo najela vozniča, ki bo te stvari vsake tri mesece pobiral. Mislimo, da bodo vabi razumeli hvalevredno prizadevanje občinske uprave in se tako ravnali.

Jesenice

Dostava »Slovenca« na dom se je uvedla s 15. aprilom vsem naročnikom v območju pošte Jesenice in Jesenice-Fuzine. Zelo ustrezna bo naročnikom, ker bodo dobivali redno dostavo v jutranjih urah, in tudi pošti sami, ker bo razbremenjena tega posla. S tem bo odpadla marsikatera pritožba radi pozne dostave.

1 Vlomil. Poročali smo že o vlomu pri peku g. Šterbencu na Jesenicah, kjer je bil ukraden pomočnik njegov prihranjeni zaslužek 1700 din. Te dni se je posrečilo policiji in orožništvu slediti tatv v okolici Radovljice. Pripeljan je bil na tukajšnjo policijo, kjer je tatvino priznal. Je to neki K. F., pekovski pomočnik, ki je bil uslužben pri Šterbencu in so mu bile domače razmere znane. Za ukradeni denar si je kupil novo obleko v Ljubljani, nove čevlje in perilo, drugo pa je zapil. Od sobote na nedeljo ponoči je bilo vjlomljeno pri trgovcu s kožami in usnjem g. Sutarju na Kralja Petra cesti. Vlomilec je vzel kos železa od škropilnika mestne občine in z njim vjlomil v skladišče ter ukradel 7 telečjih kož v vrednosti 700 din.

Pogled na otok Kri v Jadranskem morju.

Gledališče

Cetrtek, 20. aprila ob 20: »Upniki« na planu. Red C. — Petek, 21. aprila: Zaprt.

Vavta vas

Sadovi vzgoje. Dečki iz raznih vasi župnije Vavta vas se pridno udeležujejo telovadbe pri Fantovskem odseku v Zadrudnem domu. Prav je to, da se tudi Dolenjci prebujajo in kljub zaposlenosti na polju in v vinogradih žrtvujejo večerne ure za boljše telesno vzgojo. Prav pa ni, kar se je zgodilo nekega večera. Ko so se vračali ti dečki domov, jih je napadel brez vzroka 20 letni fant S. A., član Sokola, z motiko, in to popolnoma brez vsakega vzroka, pač pa iz gole »strpnosti«. Ker so se dečki hitro razbežali, ni bil na veliko srečo nobeden poškodovan. Vendar je vsa zadeva že v rokah oblasti in želimo, da ga temeljito pouči o pravih dostojevnosti vedenja, o katerih ga pri Sokolu niso. Kar je pa v šoli lepega slišal, je pa že davno pozabil.

KULTURNI OBZORNIK

Spisi apostolskih očetov

Mohorjeva knjigarna v Celju zalaga posebno poljudno znanstveno zbirko, ki jo izdaja Bogoslovna akademija v Ljubljani pod uredništvom univ. prof. dr. Fr. Lukmana, namreč *Cerkvenih očetov izbrana dela*. Nihče ne more dvomiti v potrebo in nujnost take izdaje spričo slovenske bogoslovne fakultete, ki potrebuje za svoje dijake in duhovnike sploh tudi slovenske prevode ustvarjalcev katoliške tradicije, pa tudi spričo čim večjega zanimanja laikov za verska in cerkvena vprašanja. V teh izbranih delih bo torej naše izobraženstvo dobilo v lepih prevodih epise prvih cerkvenih učnikov s potrebnim kulturno zgodovinskim in stvarno bogoslovskim komentarjem naših največjih poznavalcev prvih krščanskih stoletij. Ker ni izdaja zamišljena kot zgolj znanstveni učbenik, je njen značaj poljudnoznanstven: nuditi hoče lep uvod v razumevanje dotičnih del ter analizo misli, ki jih pisatelj razglablja, na kar naj sledi lep prevod dela s potrebnim komentarjem. Lani je izšel prvi zvezek: teh izbranih cerkvenih očetov, namreč *dela sv. Ciprijana*, ki jih je prevedel in razložil prof. Lukman sam. Letos pa sledi *Spisi apostolskih očetov*, ki jih je poslovenil prof. Franc P. Omerza, o katerem vemo, da jih je pripravil že pred desetletji ter v »Mentorju« navajal tudi dijake k prevajanju. Uvod in komentar pa je pripeval urednik prof. dr. Lukman.

Iz uvida se poučimo o terminu »apostolski očetje«, ki izhaja šele iz 17. stol. ter pomenja tiste cerkvene pisatelje, o katerih se misli, da so se občevali z apostoli ter so torej pomenili direktno katoliško tradicijo. To bi bili torej prvi cerkveni pisatelji na koncu I. in v prvi polovici II. stoletja, izmed katerih so nekateri pisali svoja pisma že tedaj, ko se evangeliji niso bili končali (ob času Apokalipse sv. Janeža).

Kdo spada med apostolske očete in katera anonimna pisma se lahko pripišejo njihovemu krogu, o tem so znanstveniki tekom zadnjih stoletij različnega mnenja; prof. Lukman podrobneje navaja vrsto teh imen in del, ki spadajo v to debato ter jih po stanju današnje patristike tudi ocenjuje in uvršča tja, kamor spadajo. V to zbirko »Apostolskih očetov« pa je vzel: apokrifni apostolski *Barnabov list*, apokrifni apokalipsi *Hermovega Pastirja* ter pisma pravih apostolskih učencev sv. Klementa, sv. Ignacija in sv. Polikarpa. Izpustil je samo odlomke iz Papija Hierapolskega. Kodrata ter razna druga poročila, ki spadajo bolj v zbirke grških pisateljev, ali pa so poslovenjena že drugje (v Martires Christi).

Prevode del začenja pismo Barnaba, o katerem so mislili, da je bil spremljevalec sv. Pavla. Toda iz edinstveno stroge obsodbe stare zaveze, ki jo odreja judom ter jo sprejema samo v toliko, v kolikor je bila priprava na krščanstvo, sklepajo, da ga ni pisal Pavlov učenec. S tem pismom, ki je zanimivo prav v sedanjem času preganjanja judov,

je bil obojen judaizem prvega stoletja, ki je skušal kristjanom naložiti bremena stare zaveze. Toda gorečnost ga je zagnala predaleč. Prav važno je drugo pismo sv. Klementa iz Rima *Korinčanom*, ki je eden prvih dokumentov v katoliški cerkvi za to, da so že prve cerkvene občine gledale v rimskem škofu vodilno osebnost Cerkev. S tem pismom je rimski škof nastopil za mir v cerkveni občini v Korintu, ki je stopila v nasprotje s hierarhijo, ter z neko nenavadno strogostjo obsodil nemirneže, zahtevajoč edinstvo s škofom. Še bolj pa poudarja to edinstvo laikata s hierarhijo največji apostolski učitelj, škof in mučenec sv. Ignacij *Antiohijski*, ki piše na pr. *Efežanom*: »Spodobni se, da soglašate s škofovo mislijo, kakor tudi delate; kajti vaši častiljivi, Boga vredni duhovniki se tako ujemajo s škofom kakor strune na citrah. Zaradi tega se Jezus Kristus v vaši edinosti in soglasni ljubezni opeva. Pa tudi vsak zase bodi zbor, da boste, sami soglasni v istem mišljenju, povzeli božji napev v edinosti in z enim glasom prepevali po Jezusu Kristusu čast Očetu, da vas usliši in po vaših dobrih delih spozna, da ste udje njegovega Sina. Koristno je torej, da živite v brezgrajni edinosti, da ste vedno tudi Boga deležni. Nihče naj se ne moti: kdor ni znotraj oltarja (cerkvenega občestva), je ob kruha božjega. Pisma svetega Ignacija so brez dvoma najmočnejša v tem zvezku, najglobljejša in najintimnejša, saj jih je pisal na svoji dolgi poti iz Antiohije preko Smirne in Balkana v Drač in v Rim v čakalju smrti, ki ga je doletela v zobeh levov v rimskem koloseju. Pismo sv. Polikarpa, škofa v Smirni, pa oboja prve herezije. On je tudi zbral pisma sv. Ignacija ter jih pošiljal drugim cerkvenim občinam. Delom apostolskih očetov je dodeljen tudi *Hermov Pastir*, nekaka apokrifna apokalipsa, alegorija Cerkev, ki kliče k pokori, ter raznovrstne oblike pokore v prisposodobah. Je to pristna alegorija nevelike literarne vrednosti, toda zanimiva po svojem opominu in pouku pokore, v katerem se je pa naglavljal v težnji po sintetičnem rigorizmu z lastnostjo bolj na stran rigorizma.

To je vsebina tega drugega zvezka *Izbranih spisov cerkvenih očetov*, v katerem bo mogel tudi lajik zasledovati prva pisma katoliške tradicije in prvo upravljanje Cerkev, občestva vernikov, njihova notranja trenja ter izrazito težnjo po edinstvu s hierarhijo, s škofom, ki ima monarhističen značaj že od vsega početka, ter z Rimom, kakor se kaže v pismih sv. Klementa in sv. Ignacija. S tem so podane osnove našemu katoliškemu verovanju in našemu cerkvenemu občestvu. Da se z njimi morejo seznaniti v tako točnih prevodih, kakor jih je preskrbel prof. Omerza — slovensko se berejo lepo in tekoče — ter v izčrpnem komentarju prof. Lukmana, gre vsa hvala izdajateljici, kakor tudi založbi. Zeleti je samo, da najde izdaja tudi pot v slovensko izobraženstvo.

Koncert Celjskega okteta

Koncert, katerega je *Celjski oktet* pod vodstvom skladatelja Avgusta Cererja priredil v ponedeljek, 17. aprila, je bil posvečen *stolarski pesmi* in je obsegal tri dele. Prvi del je obsegal skladbe skladatelja L. Horroga, E. Adamičja, Z. Preloca, S. Savinjske, Fr. Marolta in Cererjevo priredbo, slovaške narodne »Zabučale gore«. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano Celjskega doma, je z vso pozornostjo sledilo odločnemu izvajanju zbora, katerega je nagradilo s hvalečnimi aplavzi. Ze prve tri pesmi, L. Horrov »Bog Oče, poj z nami«, E. Adamičjevo živahno »Vanč zelenka jašec in Z. Preločev »O, da je roža moje sreče«, so našle v občinstvu zelo globok odziv in sodelovanje z nastopajočimi. Nekoliko se bomo ustavili pri F. Maroltovi moderni skladbi »Pojdem v rute«. Ze skladba sama je težka in lahko rečemo, tudi za zbor in solistino, ki nastopa pri pesmi, sorazmerno premalo harmonično izvedljiva. Zbor je bil premočan in je zelo otekočilo solistino go. Marjanec dr. Kalanovo, ki pa je s svojo pianistično tehniko vendar rešila s svojim nežnim in bogatim glasom to težko. Tudi intonacija pri tej pesmi ni bila povsem točna in leži krivda tudi na tem, da pesem ni bila izvedena tako, kot bi jo želeli pevci in občinstvo. Pri izvedbi narodne pesmi »Zabučale gore« je solistinja ga. Marjanca dr. Kalanova prišla bolj do izraza ter je s svojim krasnim glasom vžgala v občinstvu pravo navdušenje ter bila deležna burnih aplavzov. — Drugi del koncerta je obsegal Z. Preločev skladbo »Sedem si rož povzela mi«, F. Maroltovo »Kaj bi jaz tebi dale, P. Jerebova »Pisemce« (na besedilo T. Debeljaka), rusko narodno »Dvanajst razbojnikov«, V. Klaičev »Svračanje«, Z. Preločev »Nageljni rdeči in J. Aljažev »Soči«. Spored koncerta je bil zares pester in bogat. Poslušalci so občudovali mehki glas tenorista Segedina, ki je dal vsaki pesmi z izvajanjem še poseben občutek. Prišli moramo, da se oktet predvsem odlikuje po tenoristih, do čim so basisti še nekoliko nezanesljivi in površni. Pri ruski narodni »Dvanajst razbojnikov« smo prvič slišali baritonista Filipiča, kateremu se sicer zelo pozno pevska šola ge. Lapajnetove, ima pa še g. Filipič malo preveč sproščeni glas. Pri F. Frečetu smo občutili, da je njegov glas nekoliko opešal. Ima sicer še zelo nežen glas, ki pa se mu preveč trese. — Tretji del koncerta je obsegal skladbe Z. Spoljarja »Malo ja, malo tie, J. Bajičev »Vinska pjesma«, P. Kernjakovo »Juhe, pojdemo v Skufce«, E. Adamičev »Mare v jezeru«, slovaško narodno »Pasol Janko«, P. Jerebovo »O kresu«, V. Novakovo »Gorski kraj«. Drugo in tretjo pesem so pevci na željo poslušalcev morali ponoviti. Višek uspeha pri današnjem koncertu je bil pri izvajanju E. Adamičeve »Mare v jezeru«, ki jo je zbor odpeval z solistino go. Marjanca dr. Kalanova. Za svoje izvajanje je ga. Marjanca dr. Kalanova prejela šopek rdečih nageljčkov ter ljubezen vsega občinstva.

Celjskemu oktetu smo hvaležni za krasen večer, čestitamo k uspehu in želimo, da se še izpolnjuje vse iz ljubezni do slovenske in slovenske pesmi.

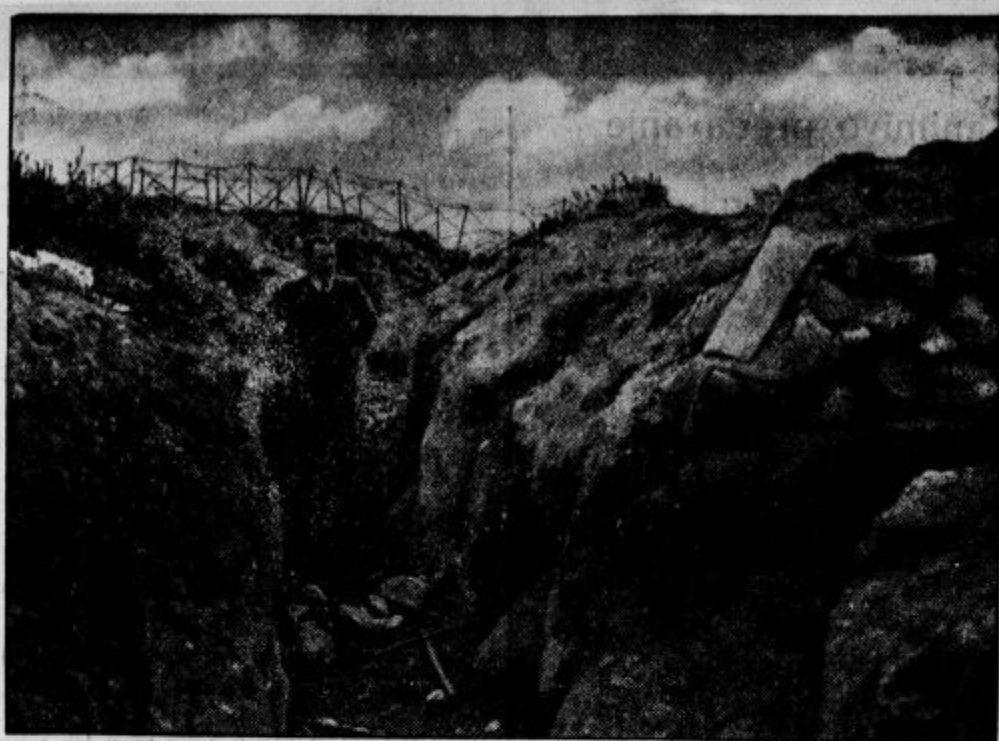
Hrvatski glogoljski misal iz XIV. stol.

V zadnji številki zagrebškega časopisa »Sveta Cecilija«, ki jo urejuje naš rojak kanonik Barle, je znani češki učenjak, univ. prof. dr. Josef Vajsa, ki spada med najboljše poznavalce starocerkvenega jezika in glagolice ter je priredil tudi našim glagoljšem transkripcijo glagoljskih mašnih knjig, napisal članek »Kanon hrvaško-glagoljskega rati-

kanskega misala iz XIV. veka«. Mašni kanon je oni del maše — to vemo vsi, ki se praviloma bere v vsaki ev. maši brez pomembnejših spremenjajev — ima za to tudi ime »Pravilo maše«. V najstarejših hrvaških glagoljskih spomenikih iz XIV. stoletja se ni ohranilo ničesar iz tega »pravila maše«. Profesor Vajsa se je postavil na stališče, da je najstarejši tekst tega hrvaškega kanona ohranjen v vatikanskem misalu *Ilirico 4*. Rokopis je iz XIV. stol. ter predstavlja precej kasni zapis izgubljenega prvotnega kanona, ki ga zato moramo predvidevati. Ta kanon bi bil najstarejši slovenski prevod rimskega kanona sploh. Pri primerjavi z najstarejšimi ohranjenimi glagoljskimi spomeniki iz XIV. stol. je prof. Vajsa ugotovil neke skupne poteze ter tudi nekaj besednih podobnosti s tako imenovanimi ključnimi spomeniki. Iz tega sklepa na se starejši izvor v kasnejšem prepisu. Mnenja je, da prvotno besedilo izvira morda direktno od sv. Cirila ali pa ga je prevedel vsaj kakšen njegov učenec. Nekateri arhaični vodijo prof. Vajsa tudi k temu, da imajo zveze s starimi češkimi spomeniki. Podrobno pa bo prof. Vajsa svoje zanimive izsledke podal v večji monografiji, ki jo objavlja in ki bo izšla v Zagrebu pod naslovom »Najstarejši hrvaškoglagoljski misal«.

Dve zanimivi češki knjigi

Jezikoslovec univ. prof. dr. František Oberpfaizer pripravila novo delo k natišku pod starim naslovom »*Chcvala českého jazyka*« (*Slava českého jazyka*). Knjiga bo najprej obsegala izreke o lepoti češkega jezika čeških odlikovancev državnih nagrad za književnost, v drugem delu bo imela zglede lepote češkega ljudskega jezika iz štirih temeljnih čeških narečij: najsevernejšega, najzahodnejšega, najjužnejšega in najjužnejšega, in to vzetih deloma iz temeljnih čeških povesti: Holečkovih »Naše in Jiraskovih »Pri nas«. Tretji del bo prinesel izjave pesnikov o češkem jeziku od najstarejših (Kornela z Věhrada) do povojnih pisateljev. V zadnjem delu pa bodo članki o češčini, kakor so jih napisali Ladislav Klíma, F. X. Šalda in Josef Holeček. V uvodu samem pa se bo poglobila češčina sama kot dvotipni jezik, poln besednih igrav. — Druga za današnji čas važna brošura pa je te dni izšla pod naslovom »*Za novo češko kulturo*« (O novou českou kulturo), ki jo je spisal magr. B. Stašek, bivši predsednik češkega dela ljudske stranke, sedaj pa predsednik *Kulturnega sveta*, ki je bil sestavljen takoj po spremembi položaja ter je te dni bil sprejet v celoti — 350 kulturnih delavcev vseh panog — v novo enotno stranko Narodnega sodelovanja. V bistvu obsega ta brošura programski govor magr. Staška, ki ga je imel na seji Narodnega sveta in ki naj poda duhovne smernice, po katerih naj se odslej razvija češka kultura. Izdal jo je pisec zato, da bi se »videlo tudi v bodoče, kako je stranka zamislila in pripravila kulturni preporod češkega naroda v najrazgibanejši dobi zgodovine. Po tej brošuri naj bo bodoča češka kultura čisto in iskreno narodna, ki naj izhaja neposredno iz češke domače duše, naj skrbi za močno in trdno bodočnost naroda, naj bo prežeta z verskim duhom krščanstva v slavni tradiciji svetovlavljski; naj teži po plemenitenju нравnih sil, po pokrepljivosti dobrote srca; naj se ne izmika zdravim krščanskim socialnim dolžnostim, ter končno — naj se ne zapira s kakšnim češkim zidom proti pomladnim tokovom v svetu. Toda ako že rasti, to naj raste v duhu Smetana, Dvořaka, v duhu Manesa, Alša, Myšbeka ali pesnikov Neruda, Vrchlickega, Brezine in Macha. — Tako se torej novi kulturni program češkega naroda — ali bolje — predstavnikov naroda skuša orientirati v novo duhovno smer, v domačinsko in domorodno, prav po izreku Nerudovem: »Skozi vrata lastnega naroda iti v vrtove velikega sveta«, ne pa narobe, kakor se je dogajalo do sedaj.

Streliški jarki po Španiji so zapuščeni.

Zamudil smrtno nesrečo

Will Johnson je petrolejski kralj Oklahome v Kanadi. Za svoja poslovna pota se seveda rad poslužuje letala. Nekoč letos spomladi je telefonično naročil vozovnico za letalsko potovanje iz Oklahome v Dallas v državi Texas. Ze se je s svojim avtomobilom peljal na letališče, ko mu voz na poti odpove. Skoči do prvega telefona in prosi letališče, naj za nekaj minut letalo zadrži in ga počakajo, da bo poravnal vso škodo, ki bi iz tega mogla nastati, nato pa začne nervozno in z največjo naglico brskati okrog svojega motorja, da bi čimprej odbrzel. Toda motor je tiho in ne prime. Milijonar hitro poišče drug voz in zdrvi na letališče. Prispel je prav v trenutku, ko se je letalo odlepilo od tal in odletelo v svojo smer. Čakali so vplivnega potnika 20 minut, letalo je bilo polno potnikov, 12 po številu, ki so nekaj časa potrpežljivo sedeli v svojih sedežih, v nadaljnjih minutah čakanja pa začeli godrnjati ved-

no ostreje. Vodstvo letališča ni več upalo zadrževati jih in je dalo znamenje za odhod. Ko je Johnson videl, da je vse prepozno, se je ves razburjen lotil uradnikov in spustil na nje ploho psok. Imenoval jih je »idiote«, »omejene birokrate« itd., in jim slednjič grozil, da jih bo tožil za odškodnino, ker so mu obljubili, da ga bodo počakali, pa ga niso. Šlo mu je pa za velik posel, katerega vsote bi egle v milijone. Ko je tako divjal pred letališčem in so se uradniki boječe izmikali pred užaljenim milijonarjem, je nenadoma vse onemelo. Tudi Johnson je obstal kakor okamenel, psokve pa so mu obličale v grlu. Letalo, ki je doseglo že znatno višino, je začelo v zraku omahovati, nato se je nagnilo in kot kamen padlo na tla — nekaj sto metrov daleč od letališča. Eksplozija motorja je zaključila ta zadnji polet. Ko so izpod razvalin letala vlačili zloglonega trupla dvanajstih potnikov, ki niso zamudili odhoda, je bogati zamudnik Johnson molče in globoko zamišljen odhajal nazaj v Oklahoma City...

ŠPORT

Ali lahko postane sprinter dober 400 metraš?

Stari nemški mojster Helmut Koernig, ki je sedaj športni poročevalec, se bavi z vprašanjem, če bosta Nizozemec Osendarb in Nemec Scheuring bodoča 400 metraša. Oba namreč hočeta preiti v tej sezoni na težko 400 metersko progo.

Koernig, ki ima bogate izkušnje, se bavi najprej s tipom. O Scheuringu trdi, da ni dober 100 metraš, pač pa je odličen tekač na 200 m. Sprinterji, ki rabijo 10,6 za 100 m, bodo Scheuringa premagali; tisti pa, ki rabijo za 200 m 21,5 sek (kar odgovarja približno 10,6 za 100 m) pa bodo od njega premagani. In če tudi je Scheuring v Nemčiji s temi časi na čelu, vendar ne zadostujejo za Evropo. V Parizu je bil premagan na 100 in 200 m od Osendarpa. Scheuring je pa stilu in temperamentu 400 metraš. Nasprotno je pa pri Osendarpu. Nizozemec je močan tekač, resnični sprinter in ni bil zamen na olimpijskih igrah l. 1936 najhitrejši belokožec in tudi ne zamen dvakratni zmagovalc pri evropskem prvenstvu l. 1938. Njegov stil mu dovoljuje obe progi s silo preteči. Toda ta sila pa vendar ne zadostuje, da bi vedno tudi na 400 m tako tekel. Samoobsebi se razume, da bi Osendarb en- ali dvakrat dosegel bajne uspehe na 400 m, toda njegove moči mu ne bi dovoljevale na olimpijskih igrah teči na 400 m v predteku, v semifinalu in finalu.

Mäki gre po Nurmijevih stopinjah

Občudovanja vredni uspehi finskih lahkoatletov pri doseganju olimpijskih igrav so znani. Razumljivo je zato, da so Finci vse napravili in bodo še napravili, da bodo l. 1940 pri olimpijskih igrah v Helsinkih dobro odrezali. Moč finske lahke atletike leži na dolgih progah in tu je zopet tek na 10.000 m oni, kateremu se posebno posvečajo. Kolehmainen je odprl l. 1912 v Stockholmu niz finskih olimpijskih zmag v tem teku. Nurmi (1920), Ritola (1924) in zopet Nurmi (1928) pa so bili njegovi nasledniki. V Los Angelesu l. 1932 je pretrgal Poljak Kusocinski s svojim uspehom verigo finskih zmag, ko je premagal Hehtinena, toda v Berlinu l. 1936 je zopet resil čast svoje domovine Salminen. Veliki finski favoriti za ta tek l. 1940 je Taisto Mäki, ki je tekel v septembru preteklega leta svetovni rekord s časom 30:02 in je pri tem celo izjavil, da je v stanju teči to progo celo pod 30 minutami. Arne Valste, finski državni trener, nadzoruje trening 100 kandidatov za olimpijske igre, pri čemur posebno pazi na Mäkija. Drug izredno resen kandidat za zlato kolajno je Pekuri, ki bo tekel čez zapreke na 3000 m. Potem pa je še Lauri Lehtinen tukaj, ki upa še enkrat doseči svoje odlične čase ne glede na Leo Hollo, Salminena itd. Na Hoekerta ne računajo več dosti na Finskem kakor tudi ne na Kurikkala, ki hoče zmagati v smučarskem maratonu na 50 km.

Po športnem svetu

Hvegrova postane poklicna športnica

Ranghild Hveger, znana svetovna rekorderka v plavanju, je kljub vsem ameriškim prizadevanjem, da postane poklicna športnica, ostala še pri pravem amaterskem športu. Sedaj se pa zdi, da je le postala drugačnega mnenja, kar se da sklepati iz naslednjega: Hveger je namreč rekla, da bi rada še dve olimpijski zmagi izvojevala v Helsinkih, preden se odreče amaterstvu. Ta njena želja se bo pa po vsej verjetnosti izpolnila, ker nima v kravlu na 100 in 400 m nobene konkurence.

Evropsko prvenstvo v plavanju l. 1941 na Danskem

Evropsko plavalno prvenstvo leta 1941. bo v novem športnem parku Valby pri Kopenhagnu. Tako je namreč sklenila mednarodna plavalna zveza. Tam se namreč nahaja 50 m dolg in 25 m širok plavalni bazen.

Zopet dva svetovna rekorda v plavanju

Ameriški študent Dick Hoff je postavil v Newhaveu v prsnem plavanju na 100 m nov svetovni rekord s časom 1:07.3. Doslej je branil ta rekord Nemec Joachim Balke s časom 1:09.5. Hoff je tudi prejšnji rekord na 100 yrdov prsno s časom 1:00.6 zboljšal. Na istem mitingu je zboljšala ameriški ženski rekord plavalca Dilliard v prsnem plavanju na 100 yrdov, za katero progo je porabila 1:16.5. — Stafeto 4 krat 100 metrov so preplavale štiri danske plavalke v zaprtem kopališču v Arhusu v času 4:33.8, ki je danski rekord in obenem neoficielni svetovni rekord za moštvo enega kluba. Najhitrejša plavalka v tej stafeti je bila Birthe-Ove Petersen, ki je preplavala 100 m v času 1:06.

VII. velike medklubske kolesarske dirke na podutiški progi

Na podutiški progi priredi v nedeljo, dne 7. maja 1939 kolesarska sekcija ZSK HERMESA v Ljubljani v razdalji 60 km ali 8 krogov po sistemu »handicap« za verificirane dirkače: skupinsko v 2 krogih ali 16 km pa za turistične dirkače (neverificirane). — Start bo pri gasilskem domu v Zgornji Siskl točno ob 2 popoldne z nastopom turistične skupine. Ko ta odvozi svoja dva kroga, nastopijo verificirani dirkači in sicer v naslednjem redu: a) najhitrejši dirkači, b) dve minuti za a) nekoliko boljše dirkači, c) eno in pol minute za b) še boljše dirkači, d) eno minuto za c) srednje dobri dirkači, e) tričetrt minute za d) prav dobri dirkači, f) pol minute za e) najboljši dirkači, oziroma državni prvaki. — Za vse navedene skupine verificiranih dirkačev je kvalifikacija enotna l. bodo zato razdeljene naslednje nagrade: od l. do 3. praktični predmeti, 10. in 11. diplom, od 12. do 15. pa spominske kolajne. — Turistična skupina bo deležna naslednjih nagrad: od l. do 3. praktični predmeti, 6. diploma, in 7. pa kolajna. — Dirke bodo ob vsakem vrem au. — Podrobnejša navodila se dobe pri klubu

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom« naloga letošnjega leta!

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Za krožne kolesarske dirke na podutiški progi, ki bodo dne 7. maja, se dirkači pozivajo, da se vpišejo najkasneje do 2. maja pri trvdri Jax in sin, Ljubljana; Tyrševa c. 36, ker poznejše prijave se ne bodo sprejemale. To velja le za verificirane dirkače, ki bodo vozili v »handicap«-dirki na 60 km, medtem ko se turistični (neverificirani) dirkači vpišejo lahko na dan dirke eno uro pred štartom.

S.K. Ilirija - lahkoatletska sekcija. Pozivamo vse atlete, da se polnoštevilno udeležijo meetinga, ki ga priredi S.K. Planina vsoboto, dne 22. t. m., o b3 popoldne na Stadionu ob Tyrševi cesti. Pinesite s seboj opremo!

S.K. Planina - lahkoatletska sekcija. Pozivamo vse atlete, zlasti pa atlete: Klinar Janko in Tone, Doganec, Dolinar, Burja, Resman, Urbančič, Furman, Erman, Drenik, Mauser, Jančar, Jerman, Mravlje, Jevšnik, Rus, Potočnik, Lebinger, Bratuž, da se sigurno udeležijo našega meetinga, ki bo v soboto, 22. t. m., ob 3 popoldne na Stadionu ob Tyrševi cesti.

ATLETSKA PODZVEZNA V LJUBLJANI. Posivajo se atleti, da pridno trenirajo zaradi predstoječega nastopa v Trstu proti Julijski Krajini in sicer: Pleteršek, Polak, Klinar, Smolej, Kvas, Čičar, Košir, Goršek, Skušek, Brudean, Nabernik, Bratovž, inž. Stepišnik, inž. Marek, Gojzdnik, Pere, Urbančič, Gaberšek, Grosse, Radič, Smerdelj, Slamič, Zorko, Gregorovič, Vehar, Maver in Zgur.

SESTAVA REPRÉZENTANCE. Točna sestava reprezentance bo objavljena začetkom prihodnjega tedna. Zgoraj imenovani naj sporočijo v koliko bi bilo potrebno izvesti kakšno intervencijo zaradi dopustov. Tem potom sporočamo, da bo odhod iz Ljubljane 29. aprila ob 12 iz Tavčarjeve ulice v avtobusom. V zvezi s službeno objavo v zapiski l. seje z dne 13. februarja 1939, se pozivajo vsi klubi, člani JNZ, da sporočijo podzvezi ono športno orodje, ki ga trenutno rabijo.

Prosvetni dom na Prevaljah — kulturna zahteva!

Vi se zbudite brez presenečenj

Velike svetovne dogodke so vedno najprej izvedeli radio poslušalci. • Že za Din 175— mesečno, ste vedno poučeni o najnovejših svetovnih dogodkih.

Informirajte se dnevno s

PHILIPS radio aparatom

Slepi v Pragi in novi prometni predpisi

Psi so - razen človeka - najbolj zanesljivi vodniki slepih

S priključitvijo Češke in Moravske k Nemčiji so tudi za te pokrajine stopili v veljavo nemški prometni predpisi: vozna in hodna smer je bila preložena na desno! Napisi na tramvaju, veliki lepaki na vsakem vidnejšem mestu, radio, časopisje — vse je v marcu opozarjalo mladino in odrasle, da se je s 1. aprilom treba držati desne strani. Za zdrave ljudi sprememba nima tako hudih posledic, navaditi se je treba, kakor se je bilo pred leti treba navaditi leve strani. Najhuje pa občutijo tako izpremembo — slepci. V velikem mestu kakor je Praga, so slepci morejo gibati le z največjo previdnostjo, ker na vsak korak se lahko pripeti kako presenečenje, križišča so vedno polna, po pločnikih je reka ljudi in slepec si pač ne more pomagati drugače, kot da se drži stene in tipa ob njej naprej. Gotovo se je vsak svoje vsakdanje poti naučil na pamet, da si je po posebno razvitem krajevnem spominu, ki ga je dobra narava dala slepecem v izredni meri, zapomnil vsa križišča, vse ovinke, da je čutil, kdaj je prišel do vrat svojega bivališča. Na ta način so mogli po Pragi — kot po ostalih mestih — hoditi na svojo vsakdanjo pot, vedno po istih stopinjah.

Sedaj pa pride izprememba: po dosedanjih levi strani, to je proti toku reke, ljudi, ni mogoče več hoditi. Preloženi so bili na križiščih tudi nekateri prehodi, skratka: za slepca je desna stran popolnoma nov svet, z novimi znamenji, novimi stopinjami, drugačnimi stenami, drugačno razmestitvijo vrat, izloži in oken. Po nekaj tednih so se tudi slepi naučili novega prometnega reda in spoznali svojo pot, kljub temu pa še vedno oblasti izdajajo pozive, naj jim zdravi pomagajo pri prehodu in naj se zlasti vozniki motornih vozil ozirajo na nje.

Posebna pomoč slepim pa so — psi-vodniki. Tak pes, na to izučen seveda, je najbolj zvest vodnik svojega slepega gospodarja. Toda tak pes stane kakih 1000.-Kč in si ga le malo slepcev more nabaviti. Glavni odbor za varstvo slepih sicer daje tozadevne podpore, pa kljub temu še nima vsake slepega psa-vodnika. So pa po vseh dosedanjih izkušnjah — razen dobrega človeka seveda — najzanesljivejši pomočniki slepim tudi na popolnoma novih potih. Tak pes vleče svojega gospodarja neutrudno naprej v njegovi smeri, dokler ne naleti na kako oviro. Ob najmanjši nevarnosti ga ustavi in ga opozorja naprej šele, ko je pot spet prosta. Če se ovira — kak voz na križišču — ustavi, pes kmalu napravi ovink in varno pripelje svojega gospodarja na drugo stran. Dobra lastnost teh vodnikov je tudi v tem, da vedno najdejo pot domov. Seveda pa se mu mora slepi popolnoma zaupati in ga prepustiti njegovemu nagonu in uspehom dresure. Če bi ga

skušal potegniti kam drugam, žival izgubi svojo sigurnost in postane nemirna. Nekaj časa se upira vmešavanju svojega gospodarja, slednjič se vda in mu sledi — ni pa več vodnik, dokler spet ne pride na svojo trdno točko.

Toda tudi za slepce s psi-vodniki veljajo novi prometni predpisi, po desni strani! Glavni odbor za varstvo slepih pa objavlja v svojem poročilu, da so se izkazali kljub tej izpremembi, ker žival nima »desne« in »leve« strani, ampak pozna samo »varno« in »nevarno«; varnost in nevarnost pa so bili ti psi že prej vajeni gledati z obeh strani. Zato svojega gospodarja vedno vlečejo v smeri najmanjšega odpora, t. j. da nikdar ne silijo proti toku ali v gnečo, ampak hodijo vedno tam, kjer je to najlažje — z reko prometa.

Zavetišča ob napadih iz zraka

Ljubljana, 19. aprila. »Komite tehničnega dela v Ljubljani«, v katerem so vključena vsa Združenja tehnikov in inženirjev po najrazličnejših strokah, si je nadel hvaljevredno nalogo, poučiti prebivalstvo s poljudnimi predavanji o zračnih napadih in o uspešni zaščiti pred njimi. Ko v današnjih dneh čitamo dan za dnem ogromne številk, ki jih prinašajo časopisi o tisočih in tisočih letal, s katerimi razpolagajo evropske velesile, se nam kar ježe lasje, ko mislimo na strahote bodoče vojne. Čeprav lahko mirno upamo, da se je nebo nad Evropo spet zjasnilo, je vendarle prav, če se tudi o teh vprašanjih nekoliko poučimo. Saj je s tem marsikaj, kar nam bi letalska vojna mogla prineseti, izgubi na grozi. V svetovni vojni napadi iz zraka niso nikdar prinesli pomembnega uspeha in tudi v bodoče zračna vojna zdaleka ne bo tako huda, kakor si to mnogi predstavljajo.

Predavatelj inž. Stanko Dimnik je v svojem predavanju govoril o ureditvi naših kleti in domov za zračno obrambo. V uvodu pa je objasnili možnost vojne v zraku pri sedanjem tehničnem stanju. Velikemu napredku letalske tehnike stoj nasproti veliki razvoj letalske obrambe. Protiletalski topovi so izvrstno orožje za zbijanje letal, prav tako strojnica, da o medsebojnem napadanju letal ne govorimo. K tej aktivni zaščiti pa pride še pasivna zaščita, ki jo prebivalstvo lahko samo izpelje z ne prevelikimi stroški. Izkušnje v zadnjih vojnah v Španiji in na Kitajskem so pokazale, da učinkovitost zračnih napadov ni posebna, če le prebivalstvo obdrži hladnokrvnost in razsodnost. Večje število žrtev je ob letalskih napadih padlo le takrat, kadar je ljudi

nagnal paničen strah, zaradi česar so delali vse drugo, samo pravega ne. Če pa se mesto ali dežela le malenkostno pripravi na pasivno zaščito, potem ljudem ob bližajočem se napadu ni treba kakor nojem vtikati glave v pesek, ampak se lahko mirno skrijejo v zavetišča, ki se dajo za silo urediti v vsaki hiši.

Res je, da največje tisočkilogramske bombe prebijajo debele betonske plošče in bi torej naše kleti ne vzdržale. Take bombe pa so silno drage in jih nasprotnik že zaradi varčevanja ne bo razmetaval nad mesti in naselji, temveč jih bo kvečjemu uporabil za razbijanje trdnjav, važnih železniških vozlov itd. Zato ob letalskih napadih bombe ne zahtevajo posebnih žrtev in so morda bolj nevarni izstrleki protiletalskih topov. Ostanke šrapnelov, ki se razletavajo v bližini letal in železne kroglice, s katerimi so polnjeni, lahko povzročijo pri intenzivnem protiletalskem ognju pravi jekleni dež nad mestom. Ta zahteva morda več žrtev kot eksplozije bomb, ki padajo morda na popolnoma napačna in brezpomembna mesta. Zato je prva dolžnost prebivalstva, da se ob letalskih napadih skrije. Najprimernejše so kleti in temeljito zavarovane sobe, katerim niti plini, niti razstrelnine in vžigalne bombe ne morejo škodovati.

Način takega zavarovanja kleti je posvetil predavatelj pretežni del predavanja in dokazal, da se s prav skromnimi sredstvi in improvizacijami da v vsaki stanovanjski hiši v mestu in na deželi urediti zavetišče, ki bo nudilo varno pribežališče vsem, ki bodo v trenutku nevarnosti ohranili hladno kri in mirne živce.

Predavatelj je za zanimiva izvajanja žel polno priznanje. »Komite tehničnega dela« bo s podobnimi predavanji nadaljeval, vendar želimo, da bi prihodnja predavanja napravil v prostorih, kjer bi bilo prostora za večje število poslušalcev. O zaščiti naših domov pred letalskimi napadi pa bomo točneje poročilo prinesli v prihodnji številki.

„Sončni steber“ nad Berlinom

Berlin z okolico je te dni videl nenavaden in redek naravni pojav: »solnčni steber«. Kmalu po solnčnem zahodu, okrog 7, se je nizko na zahodnem obzorju prikazal svetel steber, ki je tako visel na nebu skoraj celo četrt ure. Bilo je videti, kot da od neke odsejajo v nebo žarki žarometov. Pojav je imel veliko opazovalcev tako med strokovnjaki kot med navadnimi zemljani, ki znajo presoditi značaje vseh naravnih pojavov. Gre pa za »solnčni steber«, ki nastane nekako tako kot ledeni rože na oknih: Pri mirnem in toplem vremenu, ki v letošnji pomladi prehaja že skoraj v vročino, se v spodnjih zračnih plasteh delajo vodeni hlapi, ki se potem v obliki pare dvigajo v višje zračne plasti. Večkrat ta para doseže višino nekaj

kilometrov, kjer zmrzne in nastanejo lepi, zelo majhni ledeni kristali. Zarki solca, ki je že zašlo za obzorje, zadenejo ob nje, kar da poseben odsev, »solnčni steber«, kot lepo odsejajo ledene rože na oknih. Na isti način bi moglo nastati tudi kake druge svetle oblike, kri, krog ali podobno. Kot se rado zgodi pri takih pojavih, je tudi ta »solnčni steber« prebivalstvo nekoliko zbegal, češ da spet kaj »pomeni«.

Sv. Jurij ob Taboru

Radiomotnje. Odkar se je naša občina priključila na tok KDE, se je število radio naročnikov dvignilo od prejšnjih dveh na 17 (sedemnajst). Zadovoljni smo s sprejemom, pa še bolj bi bili, ko bi nam razni »brezžičniki«, ki radio oddaj ne poslušajo, ne kvarili sprejema s svojimi električnimi aparati. Najhuje je še to, da motijo prav takrat, ko je oddaja najbolj zanimiva (zvečer ob sedmih in deseti, ko so poročila). Prosimo pristojne činitele, da se za zadevo zavzamejo in te motnje z blokado aparatov odpravijo.

Letina, posebno sadna, zelo lepo kaže. Kamor se človek ozre, je vse v najlepšem cvetju. Samo Bog daj, da bi ne bilo pozebe.

»Danes imam opraviti v banki.«
»Dobro, pojdiva tja.«
»Sele pozneje, sedaj je še adprta.«

»Kaj je naredil cesar Friderik Rdečebralec v Sveti deželi?« vpraša učitelj Peterček.
»Utonil je,« odgovori Peterček.
»Prav, pritrudi učitelj. Ampak, ali ni naredil še kaj drugega?«
»Ne,« odgovori Peterček, »to je bilo zadnje, kar je naredil.«

Aleksij Pelipenko:

Ukrajina joka ...

Župniku Nikandru pa ni bilo prav prijetno zaradi obljube in jo je prav za prav obžaloval že takoj, ko jo je izrekel. Toda ni mogel več nazaj. Pridigo je moral imeti. Najbolj pa ga je jezilo v njegovem ukrajinskem čustvovanju, da bo jutri moral kot kakšen dijak rabiti ruski državni jezik.

Prva pridiga župnika Nikandra

Vsa vas je ležala že v globokem spanju, le župnik Nikander ni še miroval. Po sobi se je sprehajal sem in tja in premišljeval, kaj bi vendar jutraj povedal. Čim bolj je mislil, bolj je bil hud nase zaradi neprevidne obljube. Končno je sedel za mizo, vzeti polo belega papirja in začel pisati pridigo. Ne da bi dosti pomisljal, je napisal: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Moji ljubi bratje in sestre! — In že ni vedel več naprej ter je grizel peresnik. Začel je zopet hoditi po sobi in premišljeval in spet sedel. Pisati je hotel, da je pravzaprav greh delati v nedeljo. Toda v istem hipu mu pa šine druga misel v glavo. Urno je zapisal: »Služite Bogu v spoštovanju in veselit se.« Naprej pa zopet ni šlo. Ponovno je začel tekati po sobi.

Vendar se je kmalu domislil. Sedel je za mizo, napisano prečrtal in počasi pisal: »Človek ni radi sobote, temveč sobota radi.« — Tedaj se pa spomni, da bi ga njegovi verniki iz Volovodivke lahko napačno razumeli. Mislili bi, da hoče uyesti praznovanje sobote kot je pri Judih navada. Zato jih je pa v nedeljo poslal na delo.

Bilo je strašno! Župnik Nikander je začel zmerjati one, ki so si izmislili pridigovanje. Posebno je bil jezen na cerkvenega starešino, ker je njegovo edino neprevidno besedo tako hitro raznesel po vasi.

Od teka in premišljevanja zmučen, je strgal tudi novo

4 polo in šel spat. V cerkvi bo povedal, kar mu bo pač prišlo v glavo.

Glasno zvonjenje ga je zbudilo v nedeljo zjutraj. Urno je vstal in šel k oknu pogledat po vremenu. Sonce je žarelo v rosi travnikov in vrtov, in je že pripekalo ter je bilo zelo vroče. To se župniku Nikandru nikakor ni dopadlo.

Na cesti je videl veliko gručo ljudi, oboroženih z vilami in grebljami. Šli so na delo na njegov travnik. Tedaj se je zopet razveselil. »Prav je, ljubi otroci, ljubi Bog bo dež že še zadrževal.«

Ze je potkal cerkveni starešina in vstopil.

»Očka,« je dejal, »ljudje so šli na travnik in se bodo pomujali, kajti slabo vreme se bliža. Sinoči je moj prašček nosil v rilcu slamo in danes je sonce prej vzšlo, kot je navada.«

Ta dokaza sta bila zelo prepričevalna.

»Prav imaš,« je rekel župnik cerkvenemu starešini, »gotovo bo deževalo. Ampak, če bi se nam le posrečilo rešiti polovico sena. — Koliko ljudi je šlo na delo?«

»Okoli tristo,« je odvrnil cerkveni starešina. »Bodo že opravili. Za toliko rok je dela za dve uri.«

»Da, da, ampak pot do tja je tako dolga,« — je menil župnik Nikander in začel oblačiti duhovsko obleko.

Cerkev je stala takoj poleg njegovega stanovanja; preko vrta je peljala ozka steza, ki so jo uporabljali vsi, ki so imeli kaj opravka z bogoslužjem, tako cerkveni pevec, cerkveni starešina, cerkvene sestre in cerkveni bratje. Na stezi je župnik Nikander še za trenutek postal, še enkrat si je prav natančno ogledal nebo, da bi ugotovil, kdaj bo prišlo nesrečno vreme.

»Težko je ugotoviti,« — je mrmral in stopal proti božjemu hramu.

Cerkev je bila prenatrana in vse je bilo nestrpno zaradi pridige. Župnik je zelo počasi maševal, počasneje ni mogel pri najboljši volji. Končno se je, bližal koncu in sedaj bi moral priti obljubljena pridiga.

Od oltarja je šel župnik Nikander na prižnico in se obrnil

k vernikom. Prekrižal se je trikrat, kar so storili tudi navzoči in dejal: »V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Moji ljubi bratje in sestre!«

Po teh besedah je dvignil oči pomišljajoč, kako bi šlo naprej. V istem trenutku pa s strahom zapazi na cerkvenem oknu poleg sebe nekaj deževnih kapljic. Iz kapljic nastanejo curki! O Bog, dežuje! In kako je deževalo! Lilo je kot iz škafa.

Vroč mu je postalo in zakliče:

»Oh, otroci, izgubljeno je moje seno! Amen!«

To je bila prva pridiga, ki jo je imel župnik Nikander po tridesetih letih svojega službovanja pred svojimi verniki v Volovodivki. Bila je zelo kratka, zato pa zelo razločna in za slehernega umljiva. Vsi navzoči so sočustvovali, povsili so glave in mnogo jih je gredoč iz cerkve celo jokalo.

Župnik Nikander je dolgo žaloval za svojim senom, ki je popolnoma zgnilo. Celu judovske kože ga niso marale žreti.

II. del.

Apokaliptični jezdeci.

Leta potujejo.

Bilo je v letu 1914 kratko pred svetovno vojno, ko je župnik Nikander prvič pridigoval v Volovodivki. Sonce miru je sijalo po Ukrajini in ljudje so bili veseli in srečni. Osem let pozneje je stopil župnik Nikander na prižnico drugič, da pridiguje drugič in zadnjič.

Kako je to bilo, bomo tu slišali.

V dubinskem hrastovem gozdu je živo, ampak ne kmetov, ki kose travnik župnika Nikandra, temveč so begunci iz vseh vasi. Ponoči so pograbili svoj imetek in zbežali v goščavo Dubine. Zene in otroci se vlečejo sem in tja, otroci sede boječe na visoko naloženih vozovih. Kmetje beže pred boljševisko strahovladno po vaseh,

Otroški kotiček.

23

Konči Ahačič:

Nosan in Zalika

Zigzag je s to obljubo zadovoljen in se s Hamhamom spravi na delo. Mojmoja razprostre svoje dolge lase, Cirečare pa svojo vsemogočno brado, tako, da radovedni gledalci niso mogli motiti Zig-zaga. Zaga poje: Zik-žik-žik-zaka, nikjer ni več spaka! in že se skotali — punk-štrbunk — grdi nos na tla.

Zelo so palčki zadovoljni, ko vidijo lepega dečka, ki so ga napravili iz Nosana tako, da so mu odžagali veliki nos. Mojmoja pa pobere odžagani nos ga za šalo natakne spečemu dečku na lice in spregovori: »Zbudi se, zbudi Nosan! Zdaj si prelepi Krasan! Zeli Zaliki dober dan!«

KRAPINSKE TOPLICE

Starodavno, znamenito, radioaktivno kopališče in zdravilišče, zdravi uspešno revmatizem, ishias, protin, ženske bolezni itd. Zdravljenje z blatom, kopalnice v hiši, nanovo zgrajen velik bazen na prostem, dobra hrana, nizke cene, znaten popust za čas pred in po sezoni, pavšalno zdravljenje, lastni avtobus na postaji Zabok—Krapinske toplice, brezplačna vožnja po železnici nazaj itd. Zahtevajte prospekte!

Razpis

Občina Laško, srez laški, razpisuje pogodbeni mesti

občinskega cestarja za mesto Laško in občinske babice.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o obč. uslužbenih (Službeni list kralj. banske uprave dravske banovine z dne 29. julija 1936, št. 477/61) je vložiti v 15 dneh po objavi tega razpisa v Službenem listu pri tej občini.

Občina Laško, dne 17. aprila 1939.

Za vsa v zidarsko stroko spadajoča dela se priporoča

OGRIN ANTON

oblastno koncesionirani zidarski mojster
Nomenj — Bohinjska Bistrica

Spomladansko blago

Ilepih vzorcev, dobite poceni pri
L. TRPINU, MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 15

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemo vsaka slovenska hiša. — En poskus Vas bo o uspehu prepričal!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žentovanski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglasi se pošiljajo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlado dekle

šivilja, vajena tudi kuhe, išče službo. Naslov v upr. »Slov.« pod 6202.

Služkinja

katera ima tri meščanske in gospodinske šole, zelo poštena, verzirana v vsem gospodinjstvu, želi takoj nastopiti službo pri dobri krščanski družini. Informacije: telefon 36-75.

Postrežnica

išče zaposlitev dopoldne ali ves dan. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Pridna« št. 6164. (b)

Prodajalka

mešane stroke, pridna in poštena, želi službo v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« 6145.

Gospodična

praksa želi k zobozdravniku. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vestna« št. 5966. (c)

Prodajalka

praksa želi premeniti mesto, najraje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra moč« št. 5736. (a)

Vajenci

Vajenca

za specerijsko trgovino takoj sprejemem. Ponudbe podružnici »Slov.« v Kranju pod »Posten« 6190.

Deklica

šole prosta, želi k dobri in strogo krščanski družini kot vajenka vseh hišnih del, po možnosti tudi šivanja. Ponudbe je poslati podružnici »Slovenca«, Celje pod »Sole prosta« 5776.

Denar

Okraj Dravograd!

Meziška dolina! — Nove hranilne vloge vsak čas takoj izplačljive sprejema in obračunuje do 5% ter daje kratkoročna posojila Hranilnica in posojilnica pri D. M. na Jezeru v Prevaljah. (d)

Hranilne knjižice

3% obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40

Službo dobe

Rezbarja

za leseno rezbarijo, 1880 A. Amann, Tržič. (b)

Dva raznašalca kruha

sprejme pekarna Nik. Goriče, Golnik. (b)

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj Eržen Josip, krojač, Stražišče pri Kranju. (b)

Krojaški pomočnik

se sprejme. Plevelj Vinco, Poljane, št. Vid nad Ljubljano. (b)

Krojaškega pomočnika

za male kose, sprejme takoj Avgust Petrovič, Slomškova ulica 12. (b)

Več šivilj

z večletno prakso za boljše obleke, sprejemem. Tavčar Olga, Ilirska 12.

Krojač

prvovrsten prirobovalac v moški in damski konfekciji, se sprejme. Goričar, Sv. Petra cesta.

Lesnega manipulant

samskega, sprejemem za takoj. Predpogoji: poštenost. Plača po dogovoru. L. Oražem, Ljubljana-Moste, Predovičeva 5.

Gospodinska pomočnica

se išče za Knin (Dalmacija). Znati mora kuhati in opravljati vsa druga hišna dela. Podrobne pizvedbe: Misičeva cesta št. 21-L, desno. (b)

Gospodinja

ki zna kuhati, šivati in razume gojenje vrta, se sprejme k starejšemu zakonskemu, nemško govorečemu paru na deželi. Ponudbe pod »Slovenca« na Hinko Sax, Maribor.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 8

Obrt

Slikarstvo — pleskarstvo V. Zveglj. Čojzova c. 1. Novi vzorci! Cene vsem dostopne. (t)

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Ksilolitni tlak

je najidealnejši in sodobni tlak za kuhinje, kopalnice, trgovske lokale, tovarne itd. — Izdeluje ga

MATERIAL trg. dr. z o. z.

Ljubljana, Tyrševa c. 36 a
Telefon 27-16 - Brzjaviti: MATERIAL

ZAHVALA. Globoko ganjeni nad izrazi sočutja ob prebrdki izgubi našega nadvse ljubljene sina, brata, evaka in etrica, gospoda

Sebastijana Wigele
zobnega tehnika

se vsem najiskrenejše zahvalujemo. Posebno se zahvalujemo prostovoljni gas. četi za častno spremstvo, kolezar. društvu in keglaskemu klubu, vsem zobotehnikom, pevcem, govorniku g. Mohorku za ganljivi govor ob odprtem grobu, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem posameznikom, ki so pokojnika v tako velikem številu spemili na njegovi zadnji poti. — Maribor, 19. aprila 1939.

Zalujoci ostali.

Posestva

Parcela

blizu Stadiona, ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 6165. (p)

Stavbne parcele

ob glavni carinarnice ob Plečnikovici cesti poleg cestne železnice, prodam. Pokopališka 36, Moste.

Posestvo

v Tepanju ob državni cesti, z 10 johl, naprodaj. Interesenti naj se javijo pri Višiču, Zreče. - Prometni kraj. (p)

V Brežicah in okolici

so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva. - Pojasnila daje inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno obraženi posredovalec — Cesta 29, oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. - Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Vnajem

Parno pekarno

v Ljubljani — oddam v najem. Person, Ljubljana, poštni predal 317. (n)

Stanovanja

ISČEJO:

Moderno stanovanje

3—4 sob, z vsem komfortom (kopalnice), se išče v sredini mesta za maj ali avgust. Pripravljen plačati odškodnino za event. selitev. Oferto poslati pod »Dobro plačnik« na upravo »Slovenca« 5964. (c)

HOTEL

Učka

na obali morja v omissalskem zalivu. Hotel ima 30 lepo urejenih sob. Popolna oskrba s sobo dnevno din 60— za osebo. 10% popusta za pred in po sezoni. Za obilen obisk se priporočata lastnika hotela Albancze - Antončič

Obrtniki, industrijalci!

Hiša z velikimi delavnicami v ulici pri kolodvoru v Mariboru (vodovod, elektrika, plin instalirano), ugodno naprodaj. — Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Maribor 661«.

Halo! Gospodinje pozor!

Ali Vam je že znano, da je otvorjena nova trgovina s tekstilnimi ostanki in cenejšim oblačilnim blagom v Ljubljani, pri Zmajskem mostu za Ljubljano, Sv. Petra nasip št. 29 (kjer je krompirjev trg).

Ravnokar na zalogi velika izbira ostankov svile, pralnih krepov, delenov in raznih tiskovin za obleke in predpasnike. — Ostanki za predpasnike meter od 4— din, ostanki za obleke boljše blago od din 7'80, ostanki svile od din 10— naprej i. t. d.

Trgovina je last znane ljubljanske tvrdke **F. I. Goričar** zato že njeno ime jamči za ugoden nakup!

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš nam nadvse dragi soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Josip Hnyk

vodja belilnice in apreture
tvrdke Ed. Glanzmann & And. Gassner v Tržiču

v 74. letu starosti nenadoma v Gospodu zaspal. — Pogreb nepozabnega bo v četrtek, dne 20. aprila 1939 ob 5 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Tržiču.

Tržič, dne 18. aprila 1939.

Zalujoci ostali

LJUBLJANA

Zanimivo predavanje o Ameriki

V torek zvečer je bil 51. prosvetni večer Františkanske prosvete v Ljubljani. Predavala je g. Vera Adlešičeva, soproga ljubljanskega župana, o svojih vtisih, ki si jih je lani nabrala, ko je potovala po Ameriki v spremstvu svojega soproga, ki je v Ameriko odpotoval na odkritje Jugoslovanskega vrta. Go. županjo smo do sedaj poznali kot izvrstno pevko resnično umetniške višine, poznali smo jo tudi kot prijazno gospo in družabno damo, nismo pa vedeli, da je tudi tako sijajna predavateljica. K popolnemu uspehu njenega predavanja ji je pripomoglo njeno veliko znanje in pa njen lep glas. Odlično občinstvo, ki je napolnilo veliko františkansko dvorano, je imelo resničen užitek. Med odličniki, ki so prišli na predavanje, moramo omeniti go. banico dr. Natlačenovo, divizijskega generala Lukiča z gospo, g. župana dr. Adlešiča, go. soproga podbana Majcnovo, zaslužnega in poslovodnega podpredsednika Rafaelove družbe župnika Zakrajška, župnika dr. Romana Tomince, kanonika Volca, priorja dr. Učaka in mnogo drugih.

V skoraj dveurnem predavanju je gospa dr. Adlešičeva lepo razvila svoje vtise v Ameriki. Pokazala je svoje veliko znanje ameriške zgodovine in zemljepisja, ameriške kulture, socialnega življenja Amerikancev, ameriške morale, ameriške miselnosti in celo — gospodarstva. Nas pa so najbolj zanimali njeni vtisi o življenju Slovencev v Ameriki. Predavateljica je lepo očrtala veličanske napore Slovencev na organizacijskem polju in na gospodarskem, njihovo veliko ljubezen do stare domovine, do matere jezika, njihovo ljubezen do slovenske kulture in pa njihovo stremiljenje, da se v oceanu anglosaškega jezika čimdalje vzdrže. Gospa pa je morala priznati, da je njen vtis takšen, da je Slovencev v Ameriki določeno le še nekaj desetletij življenja in da bo že velik uspeh to, če bodo potomci ameriških Slovencev imeli zavest, da so slovenskega pokopanja. Predavateljica je proti koncu predavanja pokazala tudi nekaj skopičnih slik iz Amerike. Videli smo sijajne ameriške stavbe, ameriške tipe, kakor črnce in Indijance, videli smo spomenike našim zaslužnim možem v Jugoslovanskem vrtu in videli smo čudeže ameriške tehnike. Navdušenje odobravanje je nagradilo trud predavateljice. Ob koncu se ji je zahvalil predsednik Františkanske prosvete g. Medičar, ki ji je poklonil v znak priznanja lep šopek.

Prihodnji torek bo zaključno 52. predavanje Františkanske prosvete v tej sezoni. Predaval bo g. župnik dr. Roman Tominec o temi »V šmihlu pa kajžico imame«. Predavati namerava namreč o snu modernega človeka po lastni hišici. Na to zanimivo predavanje že sedaj opozarjamo.

Čistimo zalogo in prodajamo lepe bobovce po 4., 5., 6. din.
Fr. Kham — Kongresni trg št. 8

1. **Konec v korist sklada za pobiranje jetike** bodo priredili častniki ljubljanske garnizije, v soboto, dne 22. aprila ob 9. zvečer. Prosimo vse prijatelje naše vojske in rezervne častnike, da to človekoljubno prireditve v čim večjem številu obiščejo. Vstopnine ni, pač pa se sprejemajo prostovoljni prispevki. Obleda večerna.

1. **Hrvatsko kulturno društvo »Napredak«** javlja, da bo slovesna zadušnica za Zrinjskim in Frankopanom dne 29. aprila t. l. ob 7 v františkanski cerkvi. Glavna redna skupščina bo pa dne 6. maja ob 8 zvečer v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom.

1. **Srajce, kravate, Karničnik, Nebotičnik.**

1. **Občinska seja.** Danes ob 5 popoldne bo v magistratni dvorani redna seja mestnega sveta. Na dnevnem redu so nekatere zanimive točke, tako odobritev proračunov mestne občine ljubljanske za l. 1938, dalje obravnava o pogodbi med mestno občino ljubljansko in uršulskim samostanom za otvoritev šubičeve ulice, najem posojila 4 milijone za dograditev šole na Viču. Slede dalje poročila raznih odborov in pa tajna seja, ki bo obravnavala razne osebne zadeve.

1. **V zadnjih mesecih se je že ponovno dogodilo,** da je bil ta ali oni pismonoša pri dostavi pošte napaden in poškodovan od psov, katerih lastniki so ali hišni gospodarji ali pa posamezne stranke stanujoče v hiši. — Pošto ravnateljstvo opozarja hišne gospodarje in druge lastnike psov, da ukrepejo vse potrebno, da bodo dostavljali lahko brez skrbi in nemoteno opravljali svojo naporno službo pa tudi, da se izognejo neprijetnim posledicam, ki utegnejo zaradi takih napadov zadeti lastnike psov same.

1. **Za mestno kuhinjo v eukrarni** je daroval 100 din član m. s. g. W. J.; v isti namen so poslali 200 din namesto venca na krsto pokojnega g. dr. Franca Frana dediči Alojzija Pogačnika na Miklošičevi cesti 4, ter stanovalec hiš na Cesti 29. oktobra št. 18 in 20 tudi 200 din, a socialni urad je v znamenje teh daril položil na krsto preprost venec s travki v mestnih barvah. V počaščenje spomina svojega soproga Franca je pa darovala 200 dinarjev za eukrarno ga. Marija Živec, na Cesti 29. oktobra št. 17. — Mestno poglavarstvo izreka darovalcem priručno zahvalo tudi v imenu odborov.

1. **Idrijski krožek.** V nedeljo, 23. apr., bo izlet na Šmarno goro. Sestanek ob 12.30 na vrhu. Vabljene vsi rojaki in prijatelji.

1. **Uprava policije v Ljubljani obvešča,** da bo pregled novih motornih vozil v petek, dne 28. t. m. od 8 do 11 v Ljubljani na Bregu št. 20 (dovoz z Novega trga). K temu pregledu je pripeljati tudi vse avtomobile, avtobuse in motocikle, ki letos iz kakršnega koli razloga še niso bili komisijko pregledani in odobreni za promet.

1. **Enodnevni krožni izlet po Slovenskih goricah** priredi Društvo prijateljev Slovenskih goric dne 7. maja. Informacije dajejo vse biljetarne Putnika.

1. **10.000 prekorajenih.** Nenavadno hitro je bilo letos prekorajeno število 10.000, namreč število sprejetih bolnikov v ljubljansko bolnišnico. Nismo niti dopolnili tretjine tega leta, pa je do sedaj ljubljanska bolnišnica že sprejela 10.400 bolnikov, mnogo pa jih je tudi odklonila oziroma zavrnila v domačo oskrbo. Sleherni dan pa prekosi prejšnjega in gneča v bolnišnici je vedno bolj strašna. Nihče pa ne ve ne dneva, ne leta, kdaj bodo bolnišnico razširili oziroma vsaj odprli kirurški oddelke. Na kirurgijo je namreč največji naval.

1. **Porotna dvorana — velik arhiv.** Nekdanja porotna dvorana ljubljanskega okrožnega sodišča se je sedaj spremenila v velikanški arhiv spisov o aferi Mira Jankoleta. Tja so iz Slovenske banke v avtomobilih prepeljali in shranili vse bankine spise in knjige. Dvorana je postala velik arhiv teh spisov in bo pač imel sodeči sodnik mnogo sitnosti in skrbi, preden bo mogel preučiti vse spise, ki leže nagrnjeni po raznih klopih. Sicer je preiskava proti Jankoletu že končana. Državni tožilec sestavlja obtožnico, ki bo zelo obširna in se nam obljublja pravcati monstre-proces. Miro Jankole je vdan v svojo usodo in mirno pričakuje glavne razprave, ki pa ne bo še tako kmalu razpisana. Ta razprava bo najbrž v porotni dvorani.

MARIBOR

Zanimivosti starega židovskega pokopališča

Maribor, 19. aprila.
Na kratko smo včeraj poročali o zanimivi najdbi, na katero so naleteli mestni delavci v Strmi ulici. Tam ima mestna občina svoja skladišča, katera nameravajo v doglednem času zelo povečati ter postaviti nove remize, ker so sedanjosti dosti pretesne. V ta namen je mestna občina dokupila nekaj skvati, ki leži zapadno od Strme ulice med sedanjimi skladišči in Dravo. Tu se je nahajal dosedaj vrt sadonosnik. Pred nekaj dnevi so začeli kopati temelje za novo stavbo. Pri kopanju so v ponedeljek naleteli na prvo okostje, ki je ležalo 2 m globoko. Paklican je bil prof. Baš, ki je ugotovil, da je slučaj spravljal na dan dokaze o legi starega židovskega pokopališča, na katerem so pokopavali pred 600 leti mariborski židje umrle evjce. Pri nadaljnjem kopanju so spravili delavci na dan še 9 takih okostij. Vsa leže v enaki globini približno 2 m pod površjem. Verjetno, da včasih niso bila tako globoko zakopana, toda tokom stoletij se je nad njihovimi grobovi zemlja z obdelovanjem precej dvignila. Vsa okostja so zelo dobro ohranjena, ker leže v suhi mivki. Zlasti lobanje niso prav nič preperle. Vsaka lobanja pa ima v očesnih jamicah po dva majhna proda kama, s katerimi so pokojniku zatienili oči. Iz sledov v zemlji se vidi, da mrtvecev niso polagali v grob v lesenih kretah, temveč samo zavite v njihova oblacija. Pri skeletu, ki so ga dvignili celega za mariborski muzej, so našli okrog lobanje še ostanke z zlatimi nitkami pretkane tančice. Očitno je bila to kakšna ženska iz bogate in odlične židovske rodbine. Pri drugih skeletih niso našli nobenih takšnih predmetov iz kovine. Vsa okostja so ležala v eni smeri, z glavo proti zapadu in nogami proti vzhodu. Na tem prostoru mora biti v zemlji še veliko okostij, saj so jih 10 našli v enem samem jarku, ki je jedva pol metra širok. Najbrž so z jarkom slučajno zadeli vrsto grobov. Prostor, na katerem so naleteli na te najdbe, je bil pred 600 leti precej oddaljen od mestnega obzidja na popolnoma samotnem obratnem kraju nad Dravo. Nadaljnji izkopavanja seveda nalašč zaradi preiskovanja grobišča ne bodo vršili, važno pa je, da se je sedaj določilo mesto nekdanjega grobišča. Okostja, ki so jih sedaj izkopali iz jarka, so spravili v zaboj ter jih bodo znova pokopali na mestnem pokopališču na Pobrežju.

1. **Prvi slovenski zvočni film o mladinskem taboru** v Ljubljani bomo videli v nedeljo popoldne v Grajskem kinu. Prva predstava za člane Fantovskih odsekov, čalnice Dekliških krožkov in povabljenih goste bo ob 10, druga za ostalo občinstvo pa ob 11. Člani in članice dobijo vstopnice po 2 din v pisarni Prosvetne zveze, ostali pa po 3 din v prodajalni Cirilove tiskarne na Aleksandrovi cesti 6.

1. **Kričanska ženska zveza** bo imela v nedeljo, dne 23. aprila svojo pobožnost v cerkvi sv. Jožefa v Studenih. Ob 6 sveta maša, skupno sveto obhajilo in darovanje za cerkev.

1. **Zbor državnih in samoupravnih upokojencev** v nedeljo, 23. aprila ob 9 popoldne bo v mali dvorani Narodnega doma občni zbor Društva jugoslovanskih državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru. Na obnem zboru se bo zopet obravnaval predlog nekaterih članov, naj bi se mariborska organizacija združila z banovinskim društvom

Kranj

Da ne bo poleti žeje. Po velikonočnih praznikih so začeli z gradnjo vodovoda Predvor—Tupališče—Olševke—Luže in bo bržkone ta vodovod v teku treh tednov dovršen. Iz tega vodovoda se bo napajal tudi Šenčur z okoljskimi vasicami, ki so doslej dobivale vodo iz iste cevi kot Kranjčani. Ko bo končan ta vodovod, bo torej glavna cev dovajala v Kranj več vode. Za gradnjo glavnega vodovoda Predvor—Kranj je prišlo že 9 vagonov cevi, ostale dobave bodo v kratkem prispele. Gradnja tega vodovoda se bo začela koncem aprila, ko bo licitacije potrdilo ministrstvo. Načrti za III. etapo vodovoda t. j. Kranj—Stara Loka se že delajo in se bo z gradnjo tega vodovoda najbrž začelo že prihodnje leto.

Zgubila se je aktovka na cesti od Škofje Loke do Gasteja. V njej je bilo nekaj obleke in drugih stvari. Najditelj naj jo proti nagradi odda v »Slovenčev« podružnici v Kranju.

Novo mesto

Od vodstva tukajšnje meščanske šole se poslavlja upravitelj g. Mervič Anton, ki stopa z današnjim dnem v pokoj. G. upravitelj je vodil tukajšnje meščansko šolo od njene ustanovitve dalje. Bil je zgled ektrnega šolnika, ki z ljubezljivo posvečo vse svoje sile propehu šole, ki mu je izročena v vodstvo. Kot upravitelj je bil veskrozi objektivni in je imel vedno le koristi šole in njenega vzgojnega dela pred očmi. Zlasti je znal s svojo srčno dobroto in nevsljivo družabnostjo gojiti med svojim učitelstvom iskreno tovarštvo in lepo sožitje. Lansko leto je dopolnil 35. leto svojega službovanja, ki ga je pričel kot učitelj v raznih krajih na Primorskem, po prevratu pa je služboval najprej kot upravitelj novo ustanovljene meščanske šole v Ribnici, nato pa v Novem mestu, kjer je ostal do danes. Ko odhaja, naj ga spremlja zavest, da je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi šolo dvignil in vzdržal na čim dostojnejši višini. Ob njegovem odhodu mu želimo, da bi zasluženi pokoj še dolgo zdrav užival v krogu svoje družine!

Zgodovinska grobišča v Kranju

Poročali smo že ponovno o izkopavanju zgodovinskih grobišč v Kranju. Našli so dragocene starinske predmete, ki jih je muzejski kustoz g. dr. Rajko Ložar skrbno zložil v zaboj in jih odpeljal v ljubljanski muzej. V naslednjem prinašamo sliko nekaterih izkopanih predmetov in sicer vidimo na gornji sliki dve fibuli in dve spiralni zapestnici iz brona, na spodnji sliki pa zapestnice, obročke z obeski, nasiv in bronasto tenilo za lase.

Ko bodo razkopavali cesto Kranj—Naklo, bodo gotovo odkrili še marsikaj zanimivega iz prastarih časov, pa tudi pri razkopavanju zemljišč proti tovarni Prešern pričakujejo, da bodo našli na zgodovinske predmete.

Vavta vas

Sadovi vzgoje. Dečki iz raznih vasi župnije Vavta vas se pridno udeležujejo telovadbe pri Fantovskem odseku v Zdravstvenem domu. Prav je to, da se tudi Dolenjci prebujajo in kljub zaposlenosti na polju in v vinogradih žrtvujejo večerne ure za boljše telesno vzgojo. Prav pa ni, kar se je zgodilo nekega večera. Ko so se vračali ti dečki domov, jih je napadel brez vzroka 20letni fant S. A., član Sokola, z motiko, in to popolnoma brez vsakega vzroka, pač pa iz gole »strpnosti«. Ker so se dečki hitro razbežali, ni bil na veliko srečo nobeden poškodovan. Vendar je vsa zadeva že v rokah oblasti in želimo, da ga temeljito pouči o pravih dostojnih vedenja, o katerih ga pri Sokolu niso. Kar je pa v šoli lepega slišal, je pa že davno pozabil.

Jesenice

Dostava »Slovenca« na dom se je uvela e 15. aprila vsem naročnikom v območju pošte Jesenice in Jesenice-Fužine. Zelo ustrezna bo naročnikom, ker bodo dobivali redno dostavo v jutranjih urah, in tudi pošti sami, ker bo razbremenjena tega posla. S tem bo odpadla marsikatera pritožba radi pozne dostave.

Vlomi. Poročali smo že o vlomu pri peku g. Šterbencu na Jesenicah, kjer je bil ukraden pomočniku njegov prihranjeni zaslužek 1700 din. Te dni se je posrečilo policiji in orožništvu izslediti tatu v okolici Radovljice. Pripeljal je bil na tukajšnjo policijo, kjer je tatvino priznal. Je to neki K. F., pokovski pomočnik, ki je bil uslužben pri Šterbencu in so mu bile domače razmere znane. Za ukradeni denar si je kupil novo obleko v Ljubljani, nove čevlje in perilo, drugo pa je zapil. Od sobote na nedeljo ponoči je bilo vjlomljeno pri trgovcu s kožami in usnjem g. Šutarju na Kralja Petra cesti. Vlomilec je vzel kos železa od škropilnika mestne občine in z njim vlomil v skladišče ter ukradel 7 telečjih kož v vrednosti 700 din.

Slovenska Bistrica

Občina je prevzela temeljitejšo skrb za higieno mesta. Da se ohrani snaga na ulicah, je občinska uprava strogo prepovedala vsako krmiljenje živine pred gostilnami. Prav tako je prepovedala vsako odlaganje smeti ob poteh, ker to zmanjšuje ugled mesta v oči številnih gostov. Sama bo najela voznika, ki bo te stvari vsake tri mesece pobiral. Mislimo, da bodo vsi razumeli hvalevredno prizadevanje občinske uprave in se tako ravnali.

leže, povrhu pa ga noč in dan stražita dva paznika.

Gledališče

Četrtek, 20. aprila ob 20: »Upniki - na plant«. Red C. — Petek, 21. aprila: Zaprt.

K madžarskemu obisku v Rimu

Rim, 19. aprila. AA. Stefani: Listi posvečajo veliko pozornost včerajšnjim razgovorom med ducejem in grofom Telekyjem in grofom Czakyjem v Beneški palači ter prinašajo Telekyjevo zdravico. Dalje poročajo o pristupu Madžarske k protikomunističnemu paktu, kar tvori dragocen prispevek za stabilizacijo politike v Podonavju. Dalje podčrtavajo listi hvaležnost madžarskega naroda fašistovski Italiji in čedalje večji razvoj medsebojnega razmerja med Budimpešto in Belgradom. V zvezi s tem pravi »Messagero«, da je prišlo do zblizanja med Budimpešto in Belgradom.

Rim, 19. aprila. AA. Havas: Zdi se, da bodo razgovori med italijanskimi in madžarskimi državni rodili pozitivne rezultate glede zblizanja med Madžarsko in Jugoslavijo. Listi čestitajo Telekyju,

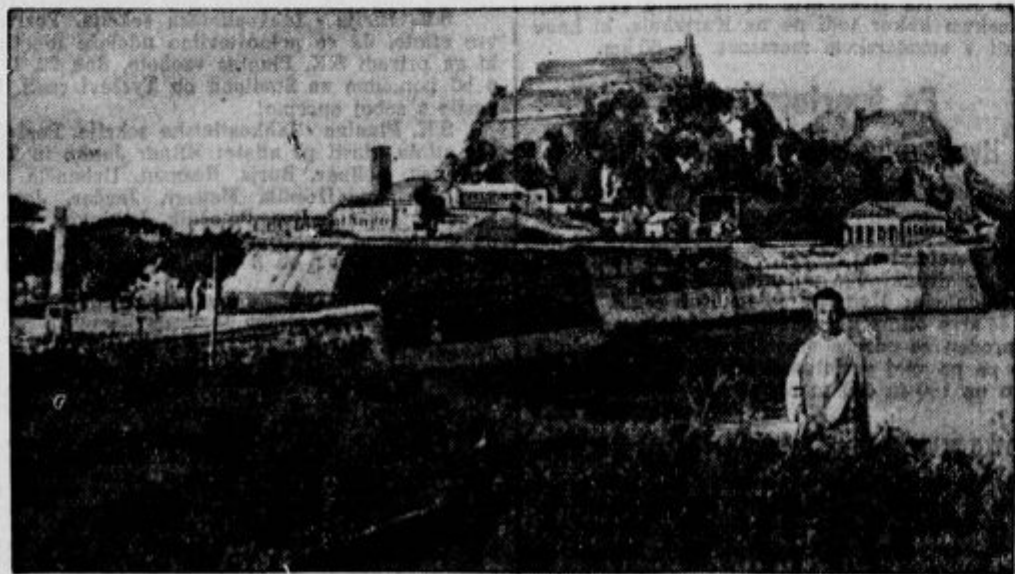
Obisk angleške kraljevske dvojice pri Rooseveltu

London, 18. aprila. AA. Reuter. Uradno obvestilo o obisku angleškega kraljevskega para v Zedinjenih državah pravi: Britanski kraljevski par prispe v Zedinjene države dne 9. junija zvečer pri Narodnem slapu. Angleški kraljevski par bo s posebnim vlakom prišel drugi dan ob 11. popoldne v Washington. V Washingtonu bosta za časa bivanja angleškega kralja in kraljice prirejena v Beli hiši ter v parku angleškega poslanstva dve velika sprejema. Zvečer bo v Beli hiši slavnostna večerja. Drugi dan odpotuje angleški kraljevski par v spremstvu Roosevelta in njegove gospe v Mount Vernon, kjer bo angleški kralj položil

venec na grob Georga Washingtona. Nato bo angleški kralj obiskal vojaško pokopališče v Arlingtonu, kjer bo položil venec na grob neznanega junaka. Nato se gosta vrneta v Belo hišo. Angleški kraljevski par bo nato odpotoval v New York, kjer bo obiskal svetovno razstavo Nato se bo nekaj časa zadržal v Hydeparku ter se vrnil potem v Kanado, odtod pa nazaj v Anglijo.

Suez bodo utrdili

Kairo, 19. aprila. AA. DNB: Vafdistovski list »Havadi« piše, da nameravajo utrditi pristanišče v Suez kot močno pomorsko in vojaško oporišče. Sueska družba je izjavila, da je pripravljena prevzeti del stroškov.

Pogled na otok Kri v Jadranskem morju.

KULTURNI OBZORNIK

Spisi apostolskih očetov

Mohorjeva knjigarna v Celju zalaga posebno poljudno znanstveno zbirko, ki jo izdaja Bogoslovna akademija v Ljubljani pod uredništvom univ. prof. dr. Fr. Lukmana, namreč *Cerkvenih očetov izbrana dela*. Nihče ne more dvomiti v potrebo in nujnost take izdaje sprito slovenske bogoslovne fakultete, ki potrebuje za svoja dijake in duhovnike sploh tudi slovenske prevode ustvarjalcev katoliške tradicije, pa tudi sprito čim večjega zanimanja laikov za verska in cerkvena vprašanja. V teh izbranih delih bo torej naše izobraženstvo dobilo v lepih prevodih epise prvih cerkvenih učnikov s potrebnim kulturno zgodovinskim in stvarno bogoslovskim komentarjem naših največjih poznavalcev prvih krščanskih stoletij. Ker ni izdaja zamišljena kot zgolj znanstveni učbenik, je njen značaj poljudnoznanstven; nudi hoče lep uvod v razumevanje dotičnih del ter analizo misli, ki jih pisatelj razglablja, na kar naj sledi lep prevod dela s potrebnim komentarjem. Lani je izšel prvi zvezek: teh izbranih cerkvenih očetov, namreč *del sv. Ciprijana*, ki jih je prevedel in razložil prof. Lukman sam. Letos pa sledi *Spisi apostolskih očetov*, ki jih je poslovenil prof. Franc P. Omerza, o katerem vemo, da jih je pripravil že pred desetletji ter v »Mentorju« navajal tudi dijake k prevajanju. Uvod in komentar pa je prispeval urednik prof. dr. Lukman.

Iz uvoda se poučimo o terminu »apostolski očetje«, ki izhaja šele iz 17. stol. ter pomenja tiste cerkvene pisatelje, o katerih se misli, da so se obnevali z apostoli ter so torej pomenili direktno katoliško tradicijo. To bi bili torej prvi cerkveni pisatelji na koncu I. in v prvi polovici II. stoletja, izmed katerih so nekateri pisali svoja pisma že tedaj, ko še evangeliji niso bili končani (ob času Apokalipse sv. Janeza).

Kdo spada med apostolske očete in katera anonimna pisma se lahko pripisujejo njihovemu krogu, o tem so znanstveniki tekom zadnjih stoletij različnega mnenja: prof. Lukman podrobneje navaja vrsto teh imen in del, ki spadajo v to debato ter jih po stanju današnje patristike tudi ocenjuje in uvršča tja, kamor spadajo. V to zbirko »Apostolskih očetov« pa je vzel: apokrifni *apostolski Barnaba* list, apokrifno apokalipso *Hermogova Pastirja* ter pisma pravih apostolskih učencev sv. Klementa, sv. Ignacija in sv. Polikarpa. Izpuštil je samo odlomek iz Papija Hierapolskega, Kodrata ter razna druga poročila, ki spadajo bolj v zbirke grških pisateljev, ali pa so poslovenjena že drugje (in Martyres Christi).

Prevode del začelja pismo Barnaba, o katerem so mislili, da je bil spremljevalec sv. Pavla. Toda iz edinstvene stroge obsodbe stare zaveze, ki jo odreja judom ter jo sprejema samo v toliko, v kolikor je bila priprava na krščanstvo, sklepajo, da ga ni pisal Pavlov učenec. S tem pismom, ki je zanimivo prav v sedanjem času preganjanja judov,

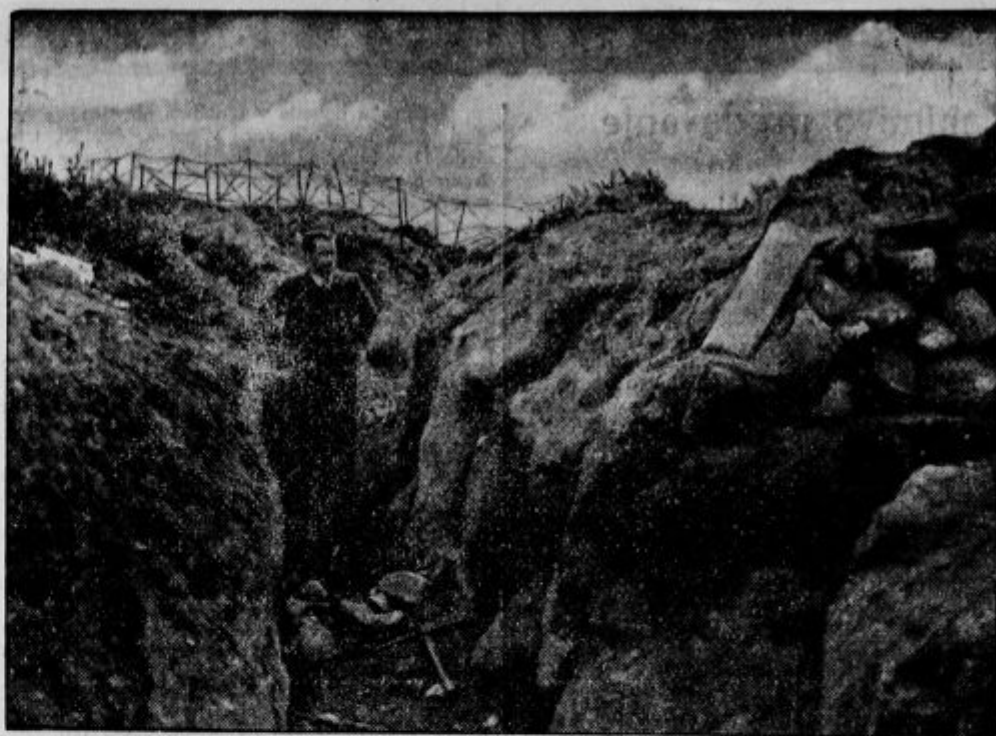
je bil obsojen judaizem prvega stoletja, ki je skušal kristjanom naložiti bremena stare zaveze. Toda gorečnost ga je zagnala predaleč. Prav važno je drugo pismo sv. Klementa iz Rima *Korinčanom*, ki je eden prvih dokumentov v katoliški cerkvi za to, da so že prve cerkvene občine gledale v rimskem škofu vodilno osebnost Cerkev. S tem pismom je rimski škof nastopil za mir v cerkveni občini v Korintu, ki je stopila v nasprotje s hierarhijo, ter z neko nenavadno strogostjo obsodil nemirneže, zahtevajoč edinstvo s škofom. Se bolj pa poudarja to edinstvo laikata s hierarhijo največji apostolski učitelj, škof in mučenec sv. Ignacij Antiohijski, ko piše na pr. *Efežanom*: »Spodobí se, da soglašate s škofovo mislijo, kakor tudi delate; kajti vaši častiljivi, Boga vredni duhovniki se tako ujemajo s škofom kakor strune na citrah. Zaradi tega se Jezus Kristus v vaši edinstvi in soglasni ljubezni opeva. Pa tudi vsak zase bodi zbor, da boš, sami soglasni v istem mišljenju, povzeli božji napjev v edinstvi in z enim glasom prepevali po Jezusu Kristusu čast Očetu, da vas usliši in po vaših dobrih delih spozna, da ste udje njegovega Sina. Koristno je torej, da živite v brezgrajni edinstvi, da ste vedno tudi Boga deležni. Nihče naj se ne moti: kdor ni znotraj oltarja (cerkvenega občestva), je ob kruhu božjega Pisma svetega Ignacija so brez dvoma najmočnejša v tem zvezku, najglobljejša in najintimnejša, saj jih je pisal na svoji dolgi poti iz Antiohijske preko Smirne in Balkana v Draj in v Rim v čakanju smrti, ki ga je doletela v zobeh levov v rimskem koloseju. Pismo sv. Polikarpa, škofa v Smirni, pa obseja prve herezije. On je tudi zbral pisma sv. Ignacija ter jih pošiljal drugim cerkvenim občinam. Delom apostolskih očetov je dodeljen tudi *Hermogova Pastirja*, nekaka apokrifna apokalipsa, alegorijske Cerkev, ki kliče k pokori, ter raznovrstne oblike pokore v prisposodah. Je to pristna alegorija ne velike literarne vrednosti, toda zanimiva po svojem opominu in pouku pokore, v katerem se je pa naglavljal v težnji po sinteziranju rigorizma z lastnostjo bolj na stran rigorizma.

To je vsebina tega drugega zvezka *Izbranih spisov cerkvenih očetov*, v katerem bo mogel tudi laik zasledovati prva pisma katoliške tradicije in prvo upravljanje Cerkev, občestva vernikov, njihova notranja trenja ter izrazito težnjo po edinstvu s hierarhijo, s škofom, ki ima monarhističen značaj že od vsega početka, ter z Rimom, kakor se kaže v pismih sv. Klementa in sv. Ignacija. S tem so podane osnove našemu katoliškemu verovanju in našemu cerkvenemu občestvu. Da se z njimi morejo seznaniti v tako točnih prevodih, kakor jih je preskrbel prof. Omerza — slovensko se berejo lepo in tekoče — ter v izčrpnem komentarju prof. Lukmana, gre vsa hvala izdajateljici, kakor tudi založbi. Zeleti je samo, da najde izdaja tudi pot v slovensko izobraženstvo.

kanskega misla iz XIV. veka. Mašni kanon je oni del maše — to vemo vsi, ki se praviloma bere v vsaki sv. maši brez pomembnejših sprememb — ter ima za to tudi ime »Pravilo maše«. V najstarejših hrvatskih glagoljskih spomenikih iz XIV. stoletja se ni ohranilo ničesar iz tega »pravila maše«. Profesor Vajs je je postavil na stališče, da je najstarejši tekst tega hrvatskega kanona ohranjen v vaticanskem mislu *Ilirico* 4. Rokopis je iz XIV. stol. ter predstavlja precej kasni zapis izgubljenega prvotnega kanona, ki ga zato moramo predvidevati. Ta kanon bi bil najstarejši slovenski prevod rimskega kanona sploh. Pri primerjavi z najstarejšimi ohranjenimi glagoljskimi spomeniki iz XIV. stol. je prof. Vajs ugotovil neke skupne poteze ter tudi nekaj besednih podobnosti s tako imenovanimi kijevskimi spomeniki. Iz tega sklepa na se starejši izvor v kasnejšem prepisu. Mnenja je, da prvotno besedilo izvira morda direktno od sv. Cirila ali pa ga je prevedel vsaj kakšen njegov učenec. Nekateri arhaizmi vodijo prof. Vajsa tudi k temu, da imajo zveze s stari česki spomeniki. Podrobno pa bo prof. Vajs svoje zanimive izsledke podal v večji monografiji, ki jo objavlja in ki bo izšla v Zagrebu pod naslovom »*Najstarejši hrvatskoglagoljski misal*«.

Dve zanimivi češki knjigi

Jezikoslovec univ. prof. dr. František Oberpfalzer pripravlja novo delo k natisu pod starim naslovom »*Češka češkega jezika*« (*Slava češkega jezika*). Knjiga bo najprej obsegala izreke o lepoti češkega jezika čeških odlikovancev državnih nagrad za književnost, v drugem delu bo imela zglede lepote češkega ljudskega jezika iz štirih temeljnih čeških narečij: najsevernejšega, najzahodnejšega, najvzhodnejšega in najjužnejšega, in to vzetih deloma iz temeljnih čeških povesti: *Holečkovi*, *Našci* in *Jiraskovi*. Pri nas. Tretji del bo prinesel izjave pesnikov o češkem jeziku od najstarejših (Kornela z Všeherda) do povojnih pisateljev. V zadnjem delu pa bodo članki o češčini, kakor so jih napisali Ladislav Klíma, F. X. Šalda in Josef Holeček. V uvodu samem pa se bo podelila češčina sama kot dvotipni jezik, poln besednih igrar. — Druga za današnji čas važna brošura pa je t. d. izšla pod naslovom »*Za novo češko kulturo*« (O novou češskou kulturo), ki jo je spisal msgr. B. Stašek, bivši predsednik češkega dela ljudske stranke, sedaj pa predsednik *Kulturnega sveta*, ki je bil sestavljen takoj po spremembi položaja ter je bil t. d. prvi predsednik. V celoti — 350 kulturnih delavcev vseh panog — v novo enotno stranko Narodnega sodelovanja. V bistvu obsega ta brošura programski govor msgr. Staška, ki ga je imel na seji Narodnega sveta in ki naj poda duhovne smernice, po katerih naj se odsej razvija češka kultura. Izdal jo je pisec zato, da bi se videlo tudi v bodoče, kako je stranka zamislila in pripravila kulturni preporod češkega naroda v najrazgibanejši dobi zgodovine. Po tej brošuri naj bo bodoča češka kultura čisto in iskreno narodna, ki naj izhaja neposredno iz češke domače duše, naj skrbi za močno in trdno bodočnost naroda, naj bo prežeta z verskim duhom krščanstva v slavni tradiciji svetovavlaski; naj teži po dopolnitvi pravih sil, po pokrepljavi dobrote sra; naj se ne izmika zdravim krščanskim socialnim dolžnostim, ter končno — naj se ne zapira s kakšnim češkim zidom proti pomladnim tokovom v svetu. Toda ako če rasti, to naj raste v duhu Smetane, Dvořaka, v duhu Manesa, Alše, Mysibeka ali pesnikov Neruda, Vrchlického, Brezine in Macha. — Tako se torej novi kulturni program češkega naroda — ali bolje — predstavnikov naroda skuša orientirati v novo duhovno smer, v domačinsko in domorodno, prav po izreku Nerudovem: »Skozi vrata lastnega naroda iti v vrtove velikega sveta, ne pa narobe, kakor se je dogajalo do sedaj.

Streliški jarki po Španiji so zapuščeni.

Zamudil smrtno nesrečo

Will Johnson je petrolejski kralj Oklahome v Kanadi. Za svoja poslovna pota se seveda rad poslužuje letala. Nekoč letos spomladi je telefonično naročil vozovnico za letalsko potovanje iz Oklahome v Dallas v državi Texas. Že se je s svojim avtomobilom peljal na letališče, ko mu voz na poti odpove. Skoči do prvega telefona in prosi letališče, naj za nekaj minut letalo zadrži in ga počakajo, da bo poravnal vso škodo, ki bi iz tega mogla nastati, nato pa začne nervozno in z največjo naglico brskati okrog svojega motorja, da bi čimprej odbrl. Toda motor je tiho in ne prime. Milijonar hitro poišče drug voz in zdrvi na letališče. Prispel je prav v trenutku, ko se je letalo odlepilo od tal in odletelo v svojo smer. Čakali so vplivnega potnika 20 minut, letalo je bilo polno potnikov, 12 po številu, ki so nekaj časa potrpežljivo sedeli v svojih sedežih, v nadaljnjih minutah čakanja pa začeli godrnjati ved-

no ostreje. Vodstvo letališča ni več upalo zadrževati jih in je dalo znamenje za odhod. Ko je Johnson videl, da je vse prepozno, se je ves razburjen lotil uradnikov in epustil na nje ploho psov. Imenoval jih je »idiote«, »omejene birokrate« itd., in jim slednjič grozil, da jih bo tožil za odškodnino, ker so mu obljubili, da ga bodo počakali, pa ga niso. Šlo mu je pa za velik posel, katerega vsote bi segle v milijone. Ko je tako divjal pred letališčem in so se uradniki boječe izmikali pred užaljenim milijonarjem, je nenadoma vse onemelo. Tudi Johnson je obstal kakor okamenel, psolve pa so mu obtičale v grlu. Letalo, ki je doseglo že znatno višino, je začelo v zraku omahovati, nato se je nagnilo in kot kamen padlo na tla — nekaj sto metrov daleč od letališča. Eksplozija motorja je zaključila ta zadnji polet. Ko so izpod razvalin letala vlačili zgljenega trupla dvajsetih potnikov, ki niso zamudili odhoda, je bogati zamudnik Johnson molče in globoko zamišljen odhajal nazaj v Oklahoma City...

ŠPORT

Ali lahko postane sprinter dober 400 metraš?

Starí nemški mojster Helmut Koernig, ki je sedaj športni parovealec, se bavi z vprašanjem, če boša Nizozemec Osendarb in Nemec Scheuring bodoča 400 metraša. Oba namreč hočeta preiti v tej sezoni na težko 400 metersko progo.

Koernig, ki ima bogate izkušnje, se bavi najprej s tipom. O Scheuringu trdi, da ni dober 100 metraš, pač pa je odlični tekač na 200 m. Sprinterji, ki rabijo 10,6 za 100 m, bodo Scheuringa premagali; tisti pa, ki rabijo za 200 m 21,5 sek (kar odgovarja približno 10,6 za 100 m) pa bodo od njega premagani. In če tudi je Scheuring v Nemčiji s temi časi na čelu, vendar ne zadostujejo za Evropo. V Parizu je bil premagani na 100 in 200 m od Osendarpa. Scheuring je pa stilu in temperametu 400 metraš. Nasprotno je pa pri Osendarpu. Nizozemec je močan tekač, resnični sprinter in ni bil zamen na olimpijskih igrah l. 1936 najhitrejši belokožec in tudi ne zamen dvakratni zmagovalci pri evropskem prvenstvu l. 1938. Njegov stil mu dovoljuje obe progi s silo preteči. Toda ta sila pa vendar ne zadostuje, da bi vedno tudi na 400 m tako tekli. Samoobsebi se razume, da bi Osendarb en- ali dvakrat dosegel bajne uspehe na 400 m, toda njegove moči mu ne bi dovoljevale na olimpijskih igrah teči na 400 m v predteku, v semifinalu in finalu.

Maki gre po Nurmijevih stopinjah

Občudovanja vredni uspehi finskih lahkoatletov pri doseganju olimpijskih igrah so znani. Razumljivo je zato, da so Finci vse napravili in bodo še napravili, da bodo l. 1940 pri olimpijskih igrah v Helsinkih dobro odrezali. Moč finske lahke atletike leži na dolgih progah in tu je zopet tek na 10.000 m oni, kateremu se posebno posvečajo. Kolehmainen je odprl l. 1912 v Stockholmu niz finskih olimpijskih zmag v tem teku, Nurmi (1920), Ritola (1924) in zopet Nurmi (1928) pa so bili njegovi nasledniki. V Los Angelesu l. 1932 je pretrgal Poljak Kusocinski s svojim uspehom verigo finskih zmag, ko je premagal Hehtinena, todve v Berlinu l. 1936 je zopet rešil čast svoje domovine Salminen. Veliki finski favoriti za ta tek l. 1940 je Taisto Maki, ki je tekkel v septembru preteklega leta svetovni rekord s časom 30:02 in je pri tem celo izjavil, da je v etanju teči to progo celo pod 30 minutami. Arne Valste, finski državni trener, nadzoruje trening 100 kandidatov za olimpijske igre, pri čemur posebno pazi na Makijsa. Drug izredno resen kandidat za zlato kolajno je Pekuri, ki bo tekkel čez zapreke na 3000 m. Potem pa je še Lauri Lehtinen tukaj, ki upa še enkrat doseči svoje odlične čase ne glede na Ieo Hollo, Salminena itd. Na Hoeckerta ne računajo več dosti na Finskem kakor tudi ne na Kurikkala, ki hoče zmagati v emučarskem maratonu na 50 km.

Po športnem svetu

Hvegrova postane poklicna športnica

Ranghlig Hvegrov, znana svetovna rekorderka v plavanju, je kljub vsem ameriškim prizadevanjem, da postane poklicna športnica, ostala še pri pravem amaterskem športu. Sedaj se pa zdi, da je le postala drugačnega mnenja, kar se da sklepati iz naslednjega: Hvegrov je namreč rekla, da bi rada še dve olimpijski zmagi iznajdevala v Helsinkih, preden se odreče amaterstvu. Ta njena želja se bo pa po vsej verjetnosti izpolnila, ker nima v kravlju na 100 in 400 m nobene konkurence.

Evropsko prvenstvo v plavanju l. 1941 na Danskem

Evropsko plavalno prvenstvo leta 1941. bo v novem športnem parku Valby pri Kopenhagnu. Tako je namreč sklenila mednarodna plavalna zveza. Tam se namreč nahaja 50 m dolg in 25 m širok plavalni bazen.

Zopet dva svetovna rekorda v plavanju

Ameriški študent Dick Hoff je postavil v Newhaveu v prsnem plavanju na 100 m nov svetovni rekord s časom 1:07.3. Doslej je branil ta rekord Nemec Joachim Balke s časom 1:09.5. Hoff je tudi prejšnji rekord na 100 yrdov prsno s časom 1:00.6 zboljšal. Na istem mitingu je zboljšala amerišanski ženski rekord plavalka Dillard v prsnem plavanju na 100 yrdov, za katero progo je porabila 1:16.5. — Štafeto 4 krat 100 metrov so preplavale štiri danske plavalke v zaprtem kopališču v Arhusu v času 4:33.8, ki je danski rekord in obenem neoficielni svetovni rekord za moštvo enega kluba. Najhitrejša plavalka v tej štafeti je bila Birthe-Ove Petersen, ki je preplavala 100 m v času 1:06.

VII. velike medkubske kolesarske dirke na podutiški progi

na podutiški progi priredi v nedeljo, dne 7. maja 1939 kolesarska sekcija ZSK HERMESA v Ljubljani v razdalji 60 km ali 8 krogov po sistemu »handicap« za verificirane dirkače: skupinsko v 2 krogih ali 15 km pa za turistovske dirkače (neverificirane). — Start bo pri gasilskem domu v Zgornji Siskl točno ob 2 popoldne z nastopom turistovske skupine. Ko ta odvozi svoja dva kroga, nastopijo verificirani dirkači in sicer v naslednjem redu: a) najhitrejši dirkači, b) dve minuti za a) nekoliko boljšji dirkači, c) eno in pol minute za b) še boljšji dirkači, d) ena minuta za c) srednje dobri dirkači, e) tričetrt minute za d) prav dobri dirkači, f) pol minute za e) najboljšji dirkači, oziroma državni prvaki. — Za vse navedene skupine verificiranih dirkačev je kvalifikacija erotna in bodo zato razdeljene naslednje nagrade: od 1. do 9. praktični predmeti, 10. in 11. diplom, od 12. d. 15. pa spominske kolajne. — Turistična skupina bo deležna naslednjih nagrad: od 1. do 5. praktični predmeti, 6. diploma, in 7. pa kolajna. — Dirke bodo ob vsakem vremenu. — Podrobnejša navodila se dobe pri klubu

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom«

naloga letošnjega leta!

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Za krožne kolesarske dirke na podutiški progi, ki bodo dne 7. maja, se dirkači pozivajo, da se vpišejo najkasneje do 2. maja pri tvrdki Jax in sin, Ljubljana, Tyrševa c. 36, ker poznejše prijave se ne bodo sprejemale. To velja le za verificirane dirkače, ki bodo vozili v »handicap«-dirki na 60 km, medtem ko se turistični (neverificirani) dirkači vpišejo lahko na dan dirke eno uro pred štartom.

S.K. Ilirija - lahkoatletska sekcija. Pozivamo vse atlete, da se polnoštevilno udeležijo meetinga, ki ga priredi S.K. Planina vsoboto, dne 22. t. m., o b3 popoldne na Stadionu ob Tyrševi cesti. Prisnite s seboj opremo!

S.K. Planina - lahkoatletska sekcija. Pozivamo vse atlete, zlasti pa atlete: Klinar Janko in Tone, Doganer, Dolinar, Burja, Resman, Urbančič, Furman, Erman, Drenik, Mauser, Jančar, Jerman, Mravlje, Jevšnik, Rus, Potočnik, Lebingar, Bratuž, da se sigurno udeležijo našega meetinga, ki bo v soboto, 22. t. m., ob 3 popoldne na Stadionu ob Tyrševi cesti.

ATLETSKA PODZVEZA V LJUBLJANI. Pozivajo se atleti, da pridno trenirajo zaradi predstoječega nastopa v Trstu proti Julijski Klairi in sicer: Pleterski, Polak, Klinar, Smolek, Kvas, Člajar, Košir, Gorski, Skušek, Brulan, Nabernik, Bratovč, inž. Stepanik, inž. Marek, Gojrdnik, Peto, Urbančič, Gabersek, Grossi, Radič, Smerdelj, Slamič, Zorko, Gregorovič, Vesta, Mazver in Zgur.

SESTAVA REPRÉZENTANCE. Točna sestava reprezentance bo objavljena začetkom prihodnjega tedna. Zgoraj imenovani naj sporočijo v koliko bi bilo potrebno izvesti kakšne intervencije zaradi dopustov. Tem potom sporočamo, da bo odhod iz Ljubljane 29. aprila ob 12 iz Tavčarjeve ulice v avtobusom. V zvezi s službeno objavo v zapiskniku 1. seje z dne 13. februarja 1939, se pozivajo vsi klubi, člani JNZ, da sporočijo podvezni on športno orodje, ki ga trenutno rabijo.

Koncert Celjskega okteta

Koncert, katerega je *Celjski oktet* pod vodstvom skladatelja Avgusta Cererja priredil v ponedeljek, 17. aprila, je bil posvečen *slovenski pesmi* in je obsegal tri dele. Prvi del je obsegal skladbe skladatelja L. Horvata, E. Adamiča, Z. Prelovca, S. Savinske, Fr. Maroltova in Cererjevo priredbo, slovaške narodne »Zabučale gorec. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano Celjskega doma, je z vso pozornostjo sledilo odločnemu izvajanju zbora, katerega je nagradilo s hvaležnimi aplavzi. Že prve tri pesmi, L. Horvato »Bog Oče, poj z nami«, E. Adamičovo živahno »Vanč zelenka jašec in Z. Prelovčev »O, da je roža moje sreče«, so našle v občinstvu zelo globok odziv in sodelovanje z nastopajočimi. Nekoliko se bomo ustavili pri F. Maroltovi moderni skladbi »Pojdem v rufec«. Ze skladba sama je težka in lahko rečemo, tudi za zbor in solistinjo, ki nastopa pri pesmi, sorazmerno premalo harmonično izvedljiva. Zbor je bil premočan in je zelo otežkočil solistinjo go. Marjanco dr. Kalanovo, ki pa je s svojo pianistično tehniko vendar rešila s svojim nežnim in bogatim glasom to težko. Tudi intonacija pri tej pesmi ni bila povsem točna in leži krivda tudi na tem, da pesem ni bila izvedena tako, kot bi to želeli peveci in občinstvo. Pri izvedbi narodne pesmi »Zabučale gorec« je solistinja ga. Marjanca dr. Kalanova prišla bolj do izraza ter je s svojim krasnim glasom vžgala v občinstvu pravo navdušenje ter bila deležna burnih aplavzov. — Drugi del koncerta je obsegal Z. Prelovčev skladbo »Sedem si rož povežala mla, F. Maroltovo »Kaj bi jaz tebi dala, P. Jerebovo »Pisemce« (na besedilo T. Debeljaka), rusko narodno »Dvanajst razbojnikov«, V. Klaičev »Svrčanjec, Z. Prelovčev »Nageljni rdečič in J. Aljažev »Soči«. Spored koncerta je bil zares pester in bogat. Poslušalec so občudovali mehki glas tenorista Segečina, ki je dal vsaki pesmi z izvajanjem še poseben občutek. Pribiti moramo, da se oktet predvsem odlikuje po tenoristih, do čim so basisti še nekoliko nezanesljivi in površni. Pri ruski narodni »Dvanajst razbojnikov« smo prvič slišali baritonista Filipiča, kateremu se sicer zelo pozno pevska šola ge. Lapajnetlove, ima pa še go. Filipič malo preveč sproščen glas. Pri F. Frectu smo občutili, da je njegov glas nekoliko opešal. Ima sicer še zelo nežen glas, ki pa se mu preveč trese. — Tretji del koncerta je obsegal skladbe Z. Špoljarja »Malo ja, malo tje, J. Bajičev »Vinska pjesma«, P. Kernjakovo »Juhe, pojdmno v škulce«, E. Adamičovo »Mare v jezeru«, slovaško narodno »Pasol Janko«, P. Jerebovo »O kresu«, V. Novakovo »Gorski kraje. Drugo in tretjo pesem so peveci na željo poslušalcev morali ponoviti. Višek uspeha pri današnjem koncertu je bil pri izvajanju E. Adamičeve »Mare v jezeru«, ki jo je zbor odpel z solistino go. Marjanco dr. Kalanovo. Za svoje izvajanje je ga. Marjanca dr. Kalanova prejela šopek rdečih nageljnkov ter ljubezen vsega občinstva.

Celjakemu oktetu smo hvaležni za krasen večer, čestitamo k uspehu in želimo, da se še izpopolnjuje vse iz ljubezni do slovenske in slovenske pesmi.

Hrvatski glagoljski misal iz XIV. stol.

V zadnji številki zagrebškega časopisa »*Sveta Cecilija*«, ki jo urejuje naš rojak kanonik Barle, je znani češki učenjak, univ. prof. dr. Josef Vajs, ki spada med najboljše poznavalce starocerkvenega jezika in glagolice ter je priredil tudi našim glagoljšem transkripcijo glagoljskih mašnih knjig, napisal članek »*Kanon hrvatsko-glagoljskega vati-*

Prosvetni dom na Prevaljah — kulturna zahteva!